Incipit liber 2us

Capitulum primum de allopicia
Capitulum 2m de casu capillorum
Capitulum 3m de asperitate capillorum
Capitulum 4 de canicie et canicie apparenti
Ca. 5 de furfuribus capillorum
Ca. 6 de pustulis capitis
Ca. 7 de favo
Ca. 8 de tinea
Ca. 9 de pediculis
Ca. 10 de dolore capitis
Ca. 11 de vertigine et scotomia
Ca. 12 de litargia
Ca. 13 de memoria corrupta
Ca. 14 de congelatione
Ca. 15 de sompno innaturali
Ca. 16 de sincopi
Ca. 17 de vigiliis
Ca. 18 de mania et melancolia
Ca. 19 de amore qui hereos dicitur
Ca. 20 de ebrietate
Ca. 21 de frenesi
Ca. 22 de sternutatione
Ca. 23 de incubo
Ca. 24 de [illegible] epilempsia
Ca. 25 de appoplexia
Ca. 26 de paralisi
Ca. 27 de spasmo
Ca. 28 de tremore
Ca. 29 de vertigatione
Ca. 30 de [illegible]

De allopicia capitulum primum

Allopicia est casus capillorum cum ulceribus sine squamis et sine furfuribus. Causa: humores corrupti infecti sunt. Causa huius passionis qui reddat vaporem ex quo capilli generari solent est sanguis flegma colera melancolia. Et [illegible] [illegible] de generatione capillorum et natura eorundem. Capillus igitur est vapor siccus a corpore expulsus et cum per poros egreditur in longum et rotundum [illegible] et a aere desiccatur. Causa autem capillorum sunt [illegible]. Causa [illegible] et calor est calor resolvens materiam in vaporem et ideo [illegible] [illegible] et cum [illegible] pilorum et propter hoc [illegible] de facili cadunt in senibus [illegible] [illegible] [illegible] fecit ad casum capillorum [illegible] calidi fortis consumunt vaporem et [illegible] facit et dilatat vaporem [illegible] quod vapor con[illegible] non [illegible] et [illegible] [illegible] calidi qui [illegible] [illegible] calida et sicca de facili [illegible] calvitiem in iuventute. Causa igitur efficiens est calor [illegible] [illegible]. Causa materialis est vapor siccus. [illegible] autem est vapor siccus et humidus [illegible] [illegible] est materia sudoris. [illegible] autem est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et quidam grossus et iste est materia unguium et quidam est medius et ille est materia capillorum et ideo [illegible] [illegible] calidi [illegible] [illegible] [illegible] quia consumit calor efficiens materiam. [illegible] autem deficit vapor siccus et deficiunt capilli et cadunt et [illegible] [illegible] sicut [illegible] et [illegible] et [illegible] et senibus. Causa autem formalis est porus quod [illegible] pori [illegible] [illegible] [illegible] vapor [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] capilli.

Modus autem sive generatio est iste cum vapor [illegible] [illegible] pori et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2us vapor et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et 3us [illegible] [illegible] ad [illegible] et ideo fit [illegible] quedam [illegible] generatio [illegible] capillorum [illegible] est

[illegible]ato capillorum

tortuosos sine omni regimine. Informatur igitur vapor secundum naturam pori qui
si porus est rectus et vapor erit rectus quantum est ex hoc. Si tortuosus et capillus
erit tortuosus et ita efficitur crispus qui secundum hoc est in complexionibus non co-
nigerit declinare a tortuositate et rectitudine nisi mollificetur porus aliter autem non
sunt cause crispitudinis sicut calor et siccitas ad nimis concludens et debilitans
virtutes vaporem debiliter impellens et oppilans pori et ideo tortuositate
ut dictum est. Mediocritas igitur pori est causa formalis capillorum. Nimia
autem raritas aut nimia densitas est causa privationis capillorum et ideo in volis
manuum non nascuntur pili propter nimiam raritatem quia exalat vapor consumitur
et dermis non potest nec in plantis pedum propter nimiam densitatem et ideo in animali-
bus squamatilibus aut testis non nascuntur capilli propter nimiam pororum
densitatem sicut testatur Aristoteles in de complexionibus. Causa autem finalis est in viris
multiplex et decor virorum fiat ut distinguatur sexus ut nobilis ab ignobili
distinguatur et ad hoc est barba et pili palpebrarum ad oculi defensionem
sunt enim pili in palpebris sicut saepe in certis voluntas fuit ut vindi-
ficatur. Incipit a capitibus [illegible] possunt inducere nocumentum et [illegible]
pili virginum et [illegible] et [illegible] [illegible] et ideo non approbo [illegible]
impediunt in puellis generationem pilorum in pudibundis cum [illegible] aut
[illegible] aut quorumdam aliorum quia illi vapores [illegible] multa possunt
inducere nocumenta sicut capilli ad [illegible] [illegible] sicut in superficie
capitis et ideo cum praeter naturam [illegible] sunt non intendimus ad eorum regi-
mentum quia decor a [illegible] est [illegible] et cum hoc causa quia vaporum
[illegible] multa [illegible] possunt inducere nocumenta [illegible] est causa
[illegible] igitur allopicie est mali humoris [illegible].

Signum. Cum videmus pilos fluere a capite sine causa manifesta
videamus si sint squame aut dissolutiones furfureae. Et si non consideremus [illegible]
capillorum sint alterata et si sunt alterata et non alia tunc est allopicia
et si color declinet ad rubedinem est de sanguine infecto et si ad citrinitatem de
colera est et si ad albedinem saniosam vel de flegmate est. Et si ad nigre-
dinem vel lividitatem melancolia est. **Pronosticatio.** Quod casus ad generatio-
nem capillorum propter privationem causarum naturalium est [illegible] et ideo frustra la-
boramus in calvicie [illegible] et in [illegible] et in [illegible] et in senibus et
in [illegible] et [illegible] et [illegible] et in [illegible] et [illegible] et si
fuerit accidentalis causa et est recens remediari potest et si antiqua aut est
possibilis aut [illegible] difficilis quia mala complexio est [illegible] aut est
valde pronosticare quia [illegible] causa sunt [illegible] ca-
pilli sunt [illegible] est quia mala materia quae [illegible] capillos [illegible]
ta est ad [illegible] et ideo [illegible] pronosticare ne [illegible]
[illegible] promittamus. **Curatio.** [illegible] si
igitur sanguis est in causa fiat [illegible] et purgetur corpus cum [illegible] et cassia fistula
et [illegible] et cum [illegible] et similibus [illegible] dieta [illegible] et [illegible]
[illegible] et si colera est in causa utatur dicta dieta et digeratur materia cum [illegible]
et [illegible] et [illegible] de [illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] debent [illegible] aut [illegible] sunt [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mala [illegible]

Providendum ergo quomodo nobilis medicina est cum epilogis propriis
purgent omnes humores circa [illegible] bellirici et
emblici ad istum et ita possumus purgare omnes humores quae demergunt
ipsos in tenacitate habemus. Si autem fuerit causa [illegible] colera et
[illegible] purgetur cum [illegible] de succo [illegible] et reubarbaro. Deinde radatur
caput et suppositur et in [illegible] ponatur multitudo fumi [illegible] deinde utatur
[illegible] et [illegible] et fiat sicut in morbis infectivis. Si autem
fuerit flegma utatur cibis calidis temperate et digeratur materia ad oximelle
[illegible] et fiat de fumo terre et [illegible] ad modum [illegible] aut [illegible]
aut [illegible] et fiat suppositio cum herbis [illegible] et detur sibi [illegible]
[illegible] et [illegible]. Si autem fuerit materia [illegible] digeratur materia ad oximelle [illegible]
[illegible] et squillitico et de fumo terre et purgetur ad modum [illegible] et lapidis ar-
meniaco aut cum [illegible] et [illegible] et fiat suppositio et dentur sibi opiate
et alia sicut dictum est. Corpore autem mundificato ad localia remedia veniamus. Si
autem causa fuerit calida ungatur cum isto unguento [illegible]. Si [illegible]
[illegible] mellis [illegible] capitis [illegible] et [illegible]
ista cum [illegible] et pulverisatis cum aceto et melle et misceatur ad modum
unguenti. Capite autem raso et fricato et scarificato postea ungatur. Si autem causa
fuerit frigida fiat sicut prius et postea ungatur cum isto unguento [illegible]
[illegible] stercus columbinum [illegible] stafisagria [illegible]
[illegible] sinapis [illegible] stercus [illegible]
[illegible] lapdanum. Recipiatur [illegible] folia [illegible]
[illegible] et pulverisentur et cum oleo laurino aut [illegible] oleo [illegible]
[illegible] et [illegible] et fiat unguentum et postea lavetur in aqua decoctionis
fabarum et sicle et ista continue [illegible] donec habeatur propositum. [illegible]

[illegible] Flegma possit dubitari [illegible] complexionis circa capilli [illegible]
pilli in se et quomodo est ex parte materie sunt [illegible] et [illegible] qui vapor est [illegible]
[illegible] frigidus [illegible] ideo [illegible] frigidus [illegible] sit in corpore [illegible]
[illegible] capilli et ideo [illegible] animal [illegible] ex capillis quomodo est [illegible]
[illegible] capillus est vapor [illegible] et sicut [illegible] de complexione
capillorum quomodo est ex parte [illegible] caloris [illegible]
[illegible] capilli in multitudine paucitate [illegible] et colore [illegible] multitudo
capillorum [illegible] caliditate et [illegible] frigiditate [illegible]
[illegible] sive in capite sive in pectore sive in [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] de aliis complexionibus [illegible] et [illegible]
et sicut diversificantur capilli ex parte [illegible] ex parte [illegible] et [illegible]
[illegible] in complexione [illegible] melancolica [illegible] capilli ad [illegible]
et in flegmatico ad albedinem. Et si flegma fuerit [illegible] ad [illegible]. Et
si [illegible] [illegible] ad [illegible]. Et si sanguis ad rubedinem et
si [illegible] fuerit ad [illegible] et fiat [illegible] ad [illegible]
[illegible] et sicut est de complexionibus ita de etatibus quia in infancia [illegible]
ad [illegible] deinde ad rubedinem deinde ad [illegible] deinde ad rubedinem deinde
ad nigredinem. Deinde ad canitiem et ita de regionibus et [illegible] quia indi
et ethiopes habent nigros et [illegible] et anglia et [illegible] flavos et
[illegible] et medii medios [illegible] capilli et multitudo eorum [illegible]
caliditatem [illegible] causam efficientem [illegible] in [illegible] sua [illegible]

cium calidi. quia glacies a calido dissolvitur et adunatur lateres a calido
coagulantur et tamen ista sunt frigida in se ita est de capillis. preterea cum complexiones
sunt in se et quo ad materia et cum sint quo ad efficientia ¶ Item nominis
de calvicie quedam est naturalis et quedam accidentalis ¶ Naturalis fit a ca- quia
calore sicut enim caliditas multiplicat capillos et plantas in quantum
multiplicata excedit terminum destruunt et calidus fit ca- cum vero excedit consumit
humidum et consumendo humiditatem consumit se ipsum primo igitur deficit agens
quod erat causa efficiens capillorum ¶ Deficit materia cum per calidum
fit consumpta 2o calidum consumitur sibi deficiente [illegible] omne autem fri-
gidum claudit poros et non vapor si aliqualis esset non [illegible]
quare [illegible] de facili calvescunt ¶ Pueri et senes et eunuchi et mulie-
res non calvescunt cum calor non sit tantus quod possit materiam consumere ca-
pillorum licet autem fit ponitur in parte anteriori capitis [illegible]
sit plus calidior et siccior [illegible] sit subtilior et sic est anterior calvi-
tiens secundum magis ¶ 2o de historiis animalium capres [illegible] et [illegible] calvi-
ties accidentalis in qua solum capilli fiunt in [illegible]
et [illegible] et in membris [illegible] ¶ In istis enim deficit materia [illegible]
[illegible] et multo intermedio et calvities curatur nec non cadunt capilli
et generatur calvities propter humorem corruptum [illegible] causa partim dicitur
et et partim [illegible] ¶ [illegible] intelligendum quod in [illegible] capillorum [illegible]
in [illegible] generatur [illegible] materia [illegible] digestiva precedit per quam
fit [illegible] a [illegible] expulsio et [illegible] intelligendum quod
superfluitatibus prime et 2e digestionis membra [illegible] generantur propter corpus
[illegible] aliqua animalia generantur [illegible] putrefactionem
de superfluitate 3e digestionis [illegible] et ideo generatur [illegible]
[illegible] sicut sunt pili et ungues et cornua et [illegible] ¶ [illegible]
in allopecia [illegible] flos et farinacia ¶ [illegible]
quod [illegible] et flos [illegible] in [illegible]
[illegible] farinacia [illegible] non [illegible] humor corruptus
et [illegible] flos et [illegible] a farinacia
¶ [illegible] in [illegible] putrefactio fit [illegible]
[illegible] et flos est [illegible] et farinacia [illegible]
[illegible] farinacia [illegible] valde [illegible]
et similia

De casu capillorum

Casus capillorum et fluxus capillorum paulatim sine humore [illegible]
[illegible] dicitur et de fluxu nimio et repentino cum humore [illegible]
[illegible] de fluxu paulatim sine humore [illegible] ¶ Causa duplex est
causa [illegible] materiale fit sicut in nimio [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et similibus [illegible] aut nimis dila-
tati ¶ Dilatantur autem propter nimiam [illegible] aut propter solem [illegible]
et [illegible] et unguenta [illegible] et similia et [illegible] vapor non fit condensatus [illegible]
[illegible] et vapor non [illegible] ad aliquid [illegible] propter frigiditatem
aeris aut nimis [illegible] et similia ¶ Signa ¶ [illegible]
cognoscitur per [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] cognoscitur [illegible] fluxus [illegible] sunt

exiles et pruriditas patiuntur. **Curatio.** Si est propter pruritum ungatur [illegible]
acuum et dieta humida et consumptiva et ungatur caput cum oleo de
lapdano et mastice. Si autem fuerit propter nimiam raritatem ungatur cum oleo
[illegible] et cum oleo ros. et mirtino et sizamino et cum oleo nucum vel
avellanarum castanearum assis et cum oleo radicis cucumeris assi et cum oleo de
gall. et de capill. ve. Si autem fuit propter opilationem ungatur cum oleo
amigdalarum amararum assis et cum oleo de absinthio et cum oleo de spicanardi
et cum nigella et cum similibus oleis calidis et aperientibus habentibus qualitatem
subtiliativam et quia non potest haberi simplicia fiat compositio ex eis et post
ungatur et emplastra et pulveres et similia. **Clarificatio.** Dicendum
quod ut plurimum citius cadunt capilli in capite quam in aliis partibus corporis
non obstante superfluitate cerebri et [illegible] ex quo debet con-
servari. Primo quia plus abundant in capite quam in aliis partibus corporis [illegible]
naturaliter disponitur se habente [illegible] est sicut caminus totius corporis et ideo sunt de
facili ascendunt et multiplicantur capilli. Si igitur sit corpus [illegible]
citius ibi deficiunt propter longitudinem vie aut quia fumus propter suam
puritatem ascendere non potest aut si ascendat consumitur propter malitiam humorum
et [illegible] similibus. Cum igitur calor citius deficiat [illegible] in medio
ideo citius deficiunt capilli propter destructionem caloris naturalis et virtutis [illegible] in regione
[illegible] citius apparet et venit in pedibus secundum Galienum in pronosticis. In barba
autem et facie non cadunt ita cito nisi [illegible] valde propter calorem quod
[illegible] in regione propter nobilitatem sensuum qui ibi sunt
et quia sunt barbe propter decorem [illegible] sunt in viris et habentibus naturaliter
et artificialiter [illegible] in solo visu distinguuntur
et distinguntur [illegible] propter [illegible]
pilos barbe [illegible] non [illegible] nec cito cadunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] vadit de capite nec cito cadunt de pectore
propter cor nec in ventre propter epar nec in coxis propter testiculos. Et quia natura non
facit nisi solum conservationem. Et ideo qui a principio nati sunt illi conser-
vantur et non cadunt propter fortitudinem virtutis [illegible] nec in cerebro [illegible]
[illegible] est ita fortis [illegible] qui omne membrum
infrigidans [illegible] habet [illegible] dicit [illegible]
[illegible] membris [illegible] capilli [illegible] in capite
quam in aliis partibus corporis. Et ideo intelligendum quod pili non sunt in toto
corpore licet sudor possit esse in toto et ratio huius est quia sudor est vapor
subtilior et pili sunt de grossiori. Alia causa est quia calor et densitas
impediunt generationem pilorum [illegible]
[illegible]. Tertio notandum quod viri habuerunt barbam et quia calidiores et propter
distinctionem sexus. Similiter autem si in pubescentia castrentur [illegible]
[illegible] et si [illegible] illa barba que nata est conservatur. Quarto advertendum
quod in regione calida et complexione calida citius pubescunt quia caliditas citius
movet vapores et aperit poros. In regione autem frigida et complexione frigida
tardius propter causam contrariam. Quinto sciendum quod in leprosis citius cadu-
nt in [illegible] propter vapores [illegible]
aperit sicut dictum est supra in capitulo de lepra

De asperitate pilorum capitis

Asperitas est [illegible]
seu fissura capillorum adveniens viris et mulieribus calide complex-
ionis in iuventute existentibus. Intelligendum quod capillis veniunt
quedam fede dispositiones que vulgariter appellantur sirones aut pole aut ca-
bas quoniam tracti videntur et tenuati et [illegible] et sic hoc alii bifurcantur
et sic dispositio appellatur asperitas capillorum et causatur ex calida adusta tra-
centi vaporum et ideo omnis capillus videtur longior alter et alius bre-
vior sicut si male crevissent. Et hoc est quia calidum assumptum capud con-
sumit in parte capitis et adurit et ideo non potest ulterius prolongari sed defec-
tus [illegible] et cum equaliter venit. Capita autem despecta apparent nisi igitur
capita sint tenuata et videntur tenuata cum ultimis capilli [illegible]
vel possem dicere consimiliter et tenuantur propter adustionem et hoc potissime
propter negligentiam lavandi [illegible] funduntur et qui capud est multum [illegible]
adustus et ideo in capitibus germinantur non obstante igitur sua [illegible]
propter siccitatem [illegible] et non obstante sui [illegible] et non obstante
sua figura gracili et rotunda capilli tenuantur et asperantur et cadunt et fin-
duntur quando colera adurens [illegible]. Signa igitur sunt ma-
nifesta dicta et postquam causam cognoscimus ideo sanamus quid agendum.

Curatio. Cum igitur ista dispositio in membris calidis fiat et [illegible]
[illegible] possit [illegible] tenuis et [illegible] et [illegible] adusta
cum frigidis et humidis et postquam [illegible] et quia [illegible] dicta sunt
et [illegible] in quolibet loco [illegible] humoris [illegible]
ad [illegible] igitur remedia [illegible] ungantur capilli et capud et [illegible]
[illegible] per totam noctem capillis applicentur. Alia [illegible]
[illegible] [illegible]. De [illegible] de [illegible] de [illegible]
aqua [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] madefiant igitur capilli [illegible] nocte
et de mane cum aqua calida abluantur. Si autem habuerit capud debile
aut [illegible] tempus et [illegible] fiat ista cautela [illegible]
[illegible] alia [illegible] quia in [illegible] causam est igitur [illegible]
[illegible] [illegible] causa [illegible] passionis [illegible] aut
est frigida.

De canicie et capillorum asperitate

Canicies est infectio alba capillorum ad quandam [illegible]
[illegible] intelligendum quod [illegible] est canicies quedam [illegible] sicut
in iuventute. De [illegible] agitur hic. Causa autem immediata est fleg-
ma aquosum putrefactum. Causa autem remota est omne illud quod debili-
tat capud et facit [illegible] calorem naturalem nimia igitur [illegible] capitis
[illegible] caniciem et minus frequenter lavare capud et passiones [illegible]
[illegible] et consimilia que in stomacho vel in capite [illegible] flegma.

Signa. Canicies est manifesta. Et differentia inter naturalem caniciem et
innaturalem hec est quia pili primo sunt cani in capite et [illegible] radice nigri
[illegible] est canicies naturalis [illegible] incipit ab [illegible] autem est innatura-
lis pili sunt nigri in capite et cani in radice. **Pronosticatio.** De ca-
nicie sunt quidam signa [illegible] quod sunt [illegible] capud
debile naturaliter aut stomachum aut fuit homo [illegible] aut fuit
[illegible] in [illegible] senectutis. Demonstratum est quod capite [illegible] flegmate

plenum habet pronostica sunt quod mors venit capitis capillis quod
applicantur. Curatio in primis utatur electuario aut album et dura[illegible]
et [illegible] et cavet omnia que flegma consueverunt generare et vitare sic
que fuerant [illegible] capitis et consimilibus. Item digeratur materia cum oxi-
melle [illegible] et purgetur cum hierapigra aut cum medicinis in quibus
intrat elleborus sicut est hiera rufini theodoricon empiriston hieralogodion
et similia vel utatur isto medicamine. Recipe aloe agarici turbith ana ℥ ii
pulpe coloquintide ℥ ii masticis bdellii ℥ iii cardamomi foliorum absinthii
foliorum mente ana ℥ i conficiantur cum oximelle squillitico et fiant
pillule et dentur post [illegible] sive confectionis ℥ iii vel iiii vel plus
[illegible] convenientiam periculum et est medicamen mirabile bonum [illegible]
[illegible] sive fuerit in propinquo sive in remoto et est medicamen [illegible]
[illegible] potest cadere periculum nisi quantitas sit minima et pauca [illegible]
aut [illegible] minus accidit aut forte [illegible] [illegible] quod [illegible] primo
ad propositum declaratio [illegible] cum in omnibus medicinis quod non sit [illegible]
et [illegible] quod non sit [illegible] et quod non sit debilis et quod [illegible] omnia
[illegible] cum omnibus suis appendiciis et quod medicina sit bene confecta
et [illegible] et quod simplicia sint optima et quod sint bene [illegible] et
fermentata et fortes [illegible] est et quod esset sub [illegible] con-
fecta esset melius [illegible] illud dimitto quod [illegible] competit medico [illegible]
[illegible] quod ista medicina non est periculosa et [illegible] quod non intrat ibi
[illegible]. Considerandum igitur istam medicinam quia cum quantitate sui [illegible]
[illegible] sive fuerit in [illegible] [illegible] et [illegible]
Corporis aut mundificato accidentium ad tincturas et [illegible] mulieres
ut placeant viris et quia ipsi non reputant [illegible] nec [illegible]
[illegible] aut quod capillos tingunt sunt ista galla citrina et [illegible]
[illegible] in quibus non intrat [illegible] fabarum [illegible]
[illegible] ferri agrimonia [illegible] combustarum lacta [illegible] abraso
capite et [illegible] granatorum malorum [illegible] album et [illegible]
[illegible] cum sapone [illegible] et
similia. [illegible] sic quod accipiant aliqua quod [illegible] plumbi
et [illegible] capilli aut quod fiat cum oleo [illegible] pone [illegible]
aliquo aut aliquod aliud et [illegible] capilli et [illegible] valde nigri
[illegible] sunt et [illegible]
[illegible] et melius est habere [illegible] De [illegible] quod [illegible]
in capite [illegible] aut forte [illegible] generare [illegible]
[illegible] quod [illegible] cum oleo [illegible] et si
cum [illegible] rubeo [illegible] et si cum albo [illegible] capillos

Si vis dealbare capillos

Fiat [illegible] de [illegible] et apponatur album et ab-
luatur caput [illegible] aliis preparatur
capillos ad [illegible] colorem [illegible] ista [illegible]
[illegible] et [illegible] aut suffumigetur cum sulfure [illegible]
suffumigatio facta cum sulfure dealbat et [illegible] flos papaveris rubei
et in [illegible] si sulfure suffumigetur

Si vis facere rubeos capillos

In predicta lixivia apponant [illegible]

et rasura cius et radix [illegible] palea ordei et cinere lupini mixte et farina
[illegible]

Si vis auferre capillos Ponatur in [illegible] liquiritia [illegible] ficus et [illegible]
Si vis flavos facere capillos fiat primo stuphra et postea complectatur
locus cum psilotro facto de calce viva et auripigmento et bulliat totum
in aqua donec pluma apposita deplumetur. Et si esset nimis spissum addatur
[illegible] et postea abluatur locus cum aqua calida et si sit [illegible] addatur [illegible]

Si vis ut pili non crescant pilis evulsis ungatur locus cum oleo de
[illegible] aut de mandragora aut de opio aut sanguine pediculi aut [illegible]
[illegible] aut [illegible]

Si vis subtiliare et mollificare fiat lotio cum aqua decoctionis de [illegible]
et lupinorum foliis [illegible] spume maris [illegible] et aloe

Si vis crispare capillos [illegible] vine [illegible] [illegible] galle [illegible] et [illegible]
[illegible] et temperetur cum succo [illegible] et [illegible] capilli et [illegible]

Si vis facere sapones Et quia capitis frequenter abluuntur cum sapone [illegible]
[illegible] facere saponem in forma [illegible] capitelli. Capitellum autem fit
ex duabus partibus cineris [illegible] et [illegible] calcis vive et [illegible]
in aqua ad modum [illegible] et colatur et quod distillat est capitellum. Sapo
autem [illegible] fit ex duabus partibus [illegible] capitelli et [illegible] sepi [illegible]
non est igitur mirabile si sapo [illegible] et [illegible] et propter hoc suppositum
fuit de gallico sapone **Clarificatio** [illegible] quod canicies non
[illegible] sit dignior quia est albedo et albedo mortificata et [illegible] non omnis albe
do venit a calido digerente sicut apparet in nive et [illegible] alba et [illegible]
et [illegible] et [illegible] aut albo [illegible] in [illegible] et [illegible]
et in [illegible] in toto corpore quoniam quanto albiores tanto frigidiores
cum albedo sit filia frigiditatis. Canicies igitur nullam dignitatem significat
sed corruptionem et mortificationem. Unde canicies provenit ex calore naturali
in cerebro [illegible] mortificato cum calor debeat [illegible] virtuosius [illegible]
propter suam impotentiam trahit aquosum flegma et ita trahit albedinem
mortificatam in capillis que canicies est. [illegible] est quod [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] animalium. Et licet flegma sit humidum et capillus [illegible]
generatur ex flegmate non tamen propter hoc ex humido vapore sed ex [illegible]
illius aquositatis cum omnis capillus generetur per viam cuiusdam adustionis
[illegible] non est tanta adustio quod possit capillum [illegible] qui generatur
ex flegmate aquose putrefacto non putrefactione que est [illegible] sed putre
factione que est corruptio et destructio. Capilli igitur qui generantur ex
flegmate naturali trahunt ad flavedinem et qui ex [illegible] naturali ad [illegible] et
qui ex [illegible] ad glaucedinem et qui ex sanguine ad rubedinem et qui ex
colera ad [illegible] et qui ex [illegible] ad [illegible] et qui [illegible]
ad nigredinem et [illegible] quia capilli generantur per viam adustionis ut plurimum
[illegible] ad nigredinem. Apparet [illegible] ex quo generantur ungues
non [illegible] propter suam grossitiem ita [illegible] quod sint nigri. Licet igitur ungues
[illegible] per viam cuiusdam adustionis [illegible] sunt albi
et sicut est de [illegible] et [illegible] de [illegible] et regionibus et [illegible]
qui [illegible] proportionem in coloribus capillorum. Licet igitur canicies alba et [illegible]
[illegible] significat dignitatem non tamen propter hoc canicies [illegible] igitur [illegible] naturalis

significat licet mortalis significat nil aliud | Canicies veneranda patrum
2o notandum quod licet tertia digestio procedat dealbando et capillus sit ex 3a
digestione tamen naturalis non est albus sed magis niger quod causat per ra-
tionem quandam adustionis. Et ideo sciendum quod ipse pilus est in homine causa et
in senectute solus autem homo habet capillos et ideo si canicies inveniatur
in aliis animalibus non est in capillis sed in pilis aut non est ipsa canicies
sed quedam dealbatio pilorum licet igitur canicies sit apparentia licet tamen non
solum est ex temperate sed quia talem temperatem semper concomitatur complexio
frigida et humida cum debilitate virtutis et quia talia sunt semper in se-
nectute ideo contingit quod est semper canicies in senectute temperatos quia cause ca-
niciei sunt semper in senectute licet secundum plus et minus

De furfuribus capillorum

Furfura sunt quedam squame in cutis superficie sine ulceratione capil-
los evellentes et fedam in capite dispositionem inducentes | Causa
furfurea sunt vapores corrupti ab humoribus resoluti qui ad
naturam in squamas et furfura et est tamen corruptibilem quod ex pilos
educat ubicumque fuerint. Et autem fit ex flegmate salso aut sanguine
corrupto aut colera adusta aut melancolia | Signa | autem eius pos-
sionis per predicta sunt satis manifesta | Pronosticatio | Sanatur par-
vo satis bene quia nisi fuerit ad lepram est curabilis | Curatio | Si
corpus non est plectoricum sufficit gargarisma et simplex et vetuste et
fricaciones et unguenta. Et si corpus est plenum fit flebotomia et farmacia
secundum mundificationem humoris. Et si est simplex fiat simplex evacuatio. Et
si est humorum compositio medicamina sint composita digestiva igitur cuius-
que secundum suam naturam et per evacuationem et per simplicem et per debi-
tam operationem et ita de aliis quia de ipsis humoribus frigidis dictum est ut in co-
rpore. Tamen igitur ad localia remedia veniamus. Localia autem medi-
camina sunt ista farina ciceris farina lupinorum orobi et fenugreci sim-
pliciter sed sisamini minoris et maiora furfur ordei radix aque mollis fabarum
et folia cuius. Item spinarzagi et nitri et omnia ista cum ... et fiat ex eis aqua
aut oleum aut unguentum aut emplastrum et potest confici cum aqua ad ...
aut vino aut cum fece olei antiqui aut cum oleo ... aut cetera
arbitrio igitur medici forme introducuntur deinde | Clarificatio
Intelligendum quod cum est solutio continuitatis quedam magna et manifesta ubi
apparent quedam fissure et ... et ideo apparent in allopicia sine squa-
mis. Est autem alia modica solutio continuitatis in qua ... non est se-
parata nec tota cutis ex a superficie ad superficiem sed quedam resolutiones que
quedam sunt ad modum squamarum piscium aut sicut furfures sicut nos
videmus in decrepitis in capite cum scalpunt se aut in toto corpore cum
sunt in sole aut iuxta ignem et cum scalpunt cadunt quedam resolutiones
furfurose et si insufficienter videntur tunc inde est magis solutio continui-
tatis modica bene est que nisi transeat cutem et tamen causa evulsionis
pilorum. 2o notandum quod resolutiones squamose possunt predicere lepram in-
curabilem seu curatam. Non autem apparent in principio ut sit signa lepre
occulta non manifesta non detecta non enim sunt de ... sed
signa sunt eiusdem preparationis et dispositionis que lepra causatur ex

humoribus

e

humoribus corruptis adustis et sic si generetur causam ex humoribus corruptis
adustis quare si malum regimen alicuius generatur ponit ... causa lepre et ita
et ita poterunt lepram possunt et dicere curarem ... aliud in modo in sic in ore
corpe per corpus nimis ... et per longum ... serpentis qui vocatur
... vocatur et si ... lepre venenosa appellatur signum est curabile lepre
Licet intelligendum quod furfurista est primo ... se egrediendo ... cum ...
cadendo cum squamositate et ... passio capillorum ... cadat ... squa
marum cuius ... notandum quod capilli non habeant ... naturam
nec influentiam nec ... secundum solum ... operationem ... finale que est
... et determinata ... est quod si loquamur de furfuris causa ...
lucem amissione sit per ... morbus et accidens morbi ... si per furfuristam
intelligamus qualitate malam ... cadentes capillos sic est morbus ...
sit qualitas membri et ita componentes Et ... per furfuristam intelligamus
ipsam cauliflone ... factam sic est accidens sicut est spasmus ...
in capillis ... cum ... est lesa et habebant operationem finalem sic ...
... valeat ... et ... Item notandum quod licet acetum sit ...
tamen bene ... et ... alias compositum in ... passionibus et ... alias
est competere

De pustulis capitis

Pustule sunt quedam parva aposta in capite nascentia sicut
sunt quedam ampulle parve aut capita parva ... aut si
aliquis fuisset ... ab ... aut si ...
... Causa Humores aut mali abundantes i
corpore sunt causa huius passionis Signa aut indicet ... sit
... non oportet Curatio Cura ... sit ...
... particularis ... summum illa ... capiti
et folia ... Et illa ... Sulfur ossa ...
... mali granati oleum ... aqua vino
fiat compositio ... diversitate ... In ista aut ...
... sicut in ... calida ... applica
et in frigidis ... debemus considerare quod in pustulis ...
debemus apponere acetum et in ... aquam Item est quod frigida
... narcotica in parva quantitate apponantur ut pori non claudantur et
forte quod materia ad intus non ... Vel ...
Sume ... sicut ... et folia et ... sicut ...
pulues et ... caput et non solum curat illa ... pustulas ...
... Cum vero gaudet in multitudine compositionum ...
possit addere ...
et fiat ... et cum isto solo ... possit ... in mundo

Clarificatio

Quatuor sunt que indigent clarificatione ... Causa
est competere in pustulis capitis ... est frigida ledens nervos et ossa ...
... Item est de sulfure ... calidum ...
attractivum et adustivum ... est de aceto ... nervis et egrediendo
est contra ... quod oleum rosarum et album ... competere ...
... sunt frigida putrefactiva ... quod competit ...
... consumptiva et quia corpus ...

et quia sunt grossa et in parva quantitate et quia cum deponunt mali
ciam aliquam De cerusa dico quod deponunt maliciam sulfuris et cetera et frangunt
maliciam eius si pulverizetur et ponatur in patella vitreata super ignem
et agitetur et deinde abluatur et tunc nullum faciat nocumentum Et diminuen-
tur magna de sulfure dico quod ponatur in parva quantitate vel permixta
cum penetrativis faciat virtutem aliorum medicaminum De aliis dico quod sunt
temperate aut quia ulcera sunt de materia calida aut quia medicamina
nimis calida prohibentur Aut quia timemus apturam vene et cum
hoc oleum rosarum desiccat roborat et album confortat quare in isto
casu bene fuit electum et si addatur cerusa parva non nimis valet

De favo

Favus est licet alium capitis egritudo sit tumor flegma cum salso ag-
corruptum aggregatur sub cute et non egreditur nec facit unde
de quo fit curandum secundum mollificationem cutem et si compresserit exeunt virulentia
multa ad pruritum et quandam delectationem sicut mel cum fit flegma putrefactum
in canceris sub cute autem flegma non est forte nec promovetur De cura
Mundificetur primo corpus secundum exigentiam humoris et procedunt alia
omnia sicut dictum est in particulari agendo et sic radatur caput et abluatur
et abstergatur et postea ungatur materia sunt ista litargirum cerusa aloes
agaricus arthemisia [illegible] nitrum arsenicum calx viva [illegible]
mix castoreum adustum [illegible] [illegible] radix calamenta [illegible]
stercus columbinum semen eruce sinapis fella oleum laurinum oleum [illegible]
et aqua coquatur igitur [illegible] secundum exigentiam humoris et etatis et aliorum par-
ticularium et fiat pulvis et quod deficit aspergatur vel oleum vel unguentum vel lini-
mentum et similia in pueris tamen lactantibus sufficit litargirum cerusa [illegible]
[illegible] sulfur et acetum et oleum [illegible] In aliquibus enim egritudinibus
in capitibus lactantium non debemus apponere nimis fortia sicut Balla et
[illegible] nec nimis calida ut calx et sulfur et arsenicum sed que desiccant
sine violentia magna sicut sunt ea que dicta sunt De Clarificatione

Intelligendum est quod flegma salsum facit pustulas humidas saniosas
virulentas cum aquositate multa et cum magno pruritu et dolore
Cum enim flegma salsum teneatur ex partibus salsis adustis mixtis cum
insipidis ideo licet flegma salsum sit calidum et sic non est tamen quin multum
habet de humiditate sicut aqua maris et eo ratione humiditatis aquose et
virulentia multa et ratione partium adustarum est calor et pruritus sed in hoc
differt a sanguine quia in sanguine est rubor et minor pruritus et minor
dolor et [illegible] et calor quia ibi est modica aquositas et virulentia
ratione siccitatis dominantis non igitur est ibi tanta siccitas quin humiditas multa
sit [illegible] et videtur ita negandum fore quia frigiditas et humiditas eo
temperant caliditatem et siccitatem partium nec [illegible] nisi cum est corruptum

2º Debemus notare quod [illegible] complexionum et medicine debite [illegible] quod
temperate licet egritudo in se quantum est de prima forma non sit fortis
et forti egritudini fortis correspondet medicina [illegible] [illegible]
quia datur in parva quantitate et quia materia est grossa viscosa corrupta [illegible]
facit magnum morbum et non [illegible] curabilis a quocumque medicamine
nisi cum eo [illegible] aut [illegible] et cum hoc est quia est in parte multum [illegible]

Medicetur igitur cum ... competenter in decoctione cum ipsa menta si ... in
sicut ... notandum est quod mirra et rose et similia superata ... com
peterit in ... passionibus capitis. Non oportet timere de ablusione medi
cine quia corporis mundificatio est. Et ... facta est et ... absque
desiccant et ... nullatenus igitur ... per talia terrentur ...
superius ... et ... esset infirmitas. Qualitercumque ... et ...
... in flegmate salso quod ... adusta desiccatur ... frigiditate et
... humida ... et quia cum alijs admisceatur ambulare ... ad ...

De tinea

Tinea est scabies capitis cum squamis et crustis et pilorum evulsione
et colore citrino et odore fetido et aspectu abhominabili. Huius
passionis sunt humores corrupti qui alij sunt ab [illegible]
propter malum regimen infantis aut mulieris aut viri et mulieris tinea
... aliquis ... cum fame et fluxu et virulentia et aliquis ...
... est magis ... humida ... humores ... corruptorum
et adustionem. **Signum.** Signa huius passionis dicta sunt in diffinitione
quod si videmus in capite scabiem ... cum squamis ...
et pilorum evulsione et ... et colore citrino sicut terra fornacis
et odore fetidissimo tunc tineam indicabit. Tinea autem est ...
... cum difficultate curatur. Si ... aut ... aut ...
... et longissimo tempore quia mala complexio venit ad radices capillorum
quod ... ibi pili nascuntur et illa ...
semper debilior et ... quod curatur semper ... opprobrium ...
lactant. **Curacio** in etate lactante et in etate ... cum debilibus
medicinis ... Rectificetur igitur regimen ... et ... ungatur ...
cum isto unguento. Recipe litargiri ... fuliginis ... gallarum ...
... ana ... conficiantur cum aceto fere olei antiqui ... quod sufficit
et fiat unguentum vel cum isto. Recipe succi fumiterre succi scabiose succi
lapacij acuti succi ... campane ana ... litargiri ... misceantur
... olei ... antiqua et misceantur et si ... fiat ...
... apponantur ista enim sunt sine periculo in qualibet etate. Si autem
fit in maiori etate ... et ... unguenti ...
... sive humor sit calidus sive frigidus. Primo ...
deinde ... deinde radatur deinde ungatur ad unguentum ...
... si causa est ... sicut sunt ... anellamatum ... et similia
... litargiri ... et similia. Si autem causa sit ... [illegible]
cum ... et ... cum calce et sulfure. In causa igitur
... fiat tale unguentum. Recipe ... et nigri et sulfuris ... [illegible]
... auripigmenti litargiri calcis ... olei ... Ballaustiarum fuliginis
... ana ... argenti vivi extincti ...
... Recipe succi ... succi scabiose succi fumiterre succi la
pacij acuti ana ... bulliant lento igne ... fere olei antiqui et ad
aceto et pulveris ... apponantur et ...
liquide ... quod sufficit et fiat unguentum. Post istud unguentum ...
... in corpore mundificato ...
... curabilem ... sive sit tinea sive scabies sive ...

Nobile ... ad Tinea[m]

sive morphea sive quodcumque aliud genus infectionis que [illegible]
lenitivam habeat. Et [illegible] cum pice navali post [illegible] et [illegible]
[illegible] imponatur et frequenter omnia moveantur et frequenter caput abluatur aut
cum urina propria aut lixivia facta cum cineribus clavellatis. Clari-
ficatio intelligendum quod contra istam infirmitatem quod aliqui in [illegible] faciunt
flebotomiam de venis que sunt post aures et aliqui imponunt medicinam in [illegible]
et aliqui [illegible] guttas [illegible] et aliqui dant [illegible] per os et alii
dant [illegible] sigillatim. Item sunt dubitationes ad illa dico ad primum
de flebotomia [illegible] de venis que sunt post aures quia ibi [illegible] vene [illegible]
[illegible] et [illegible] de venis que sunt in [illegible] annum et tollabile
[illegible] septem annos dum sunt in etate in qua possit fieri flebotomia [illegible]
ultramarini [illegible] istam [illegible] plus convenientem quam nos. De 2° dico
quando [illegible] non approbo quia [illegible] aliquid
in auribus instillatur [illegible] aliis [illegible] medicant et [illegible]
auribus nocere. De 3° dico [illegible] quod galle [illegible]
[illegible] sunt meliores quam recentes [illegible] nimis [illegible]
et potissime in pueris. De quarto dico quando est de [illegible]
[illegible] ad [illegible] non videtur [illegible] ab [illegible]
quod venena [illegible] quando est de [illegible]
illi qui aliquid in alchimia [illegible]. Ad ultimum dico quod tollabile
est [illegible] in parva quantitate et ad alios [illegible]. 2° nota
quod in tinea est magnus fetor et causa huius est quia ut plurimum causatur
ex humoribus salsis corruptis et potissime ex sanguine corrupto et
pro tanto aliqui vocant istam passionem carbunculum quia sicut carbunculus
causatur ex sanguine corrupto ita et ista passio. Alii vocant [illegible]
quia multas [illegible] capitis [illegible] et [illegible] et [illegible]
aliqui appellant tineam quia totum tenent et hec fit potissime [illegible]
manducare. Et [illegible] quod [illegible] sicut in [illegible]
[illegible] magnam [illegible] quia separatur [illegible] et [illegible]
[illegible] magnum dolorem et quia [illegible] corrupti [illegible]
et [illegible]. Item advertendum quod aliqui dubitant facere
flebotomiam in tinea confirmata. Dico [illegible] est [illegible] manifesta et [illegible] et
alia particularia que [illegible] et [illegible] quia in variola [illegible]
firmata non competit flebotomia dico quod [illegible] valde
[illegible] ut dicitur in libro [illegible] non competit flebotomia cum [illegible] sit
magna valde et [illegible] quod [illegible] ad materia [illegible]
in tinea [illegible] sic corrupta non [illegible] est ve-
nenosa sicut in variolis confirmatis non competit flebotomia [illegible]
competere flebotomiam [illegible] in tinea [illegible]

De pediculis

Pediculi lendes et pessolate sunt quedam animalia [illegible] putre-
factionis generata. Causa. [illegible] humores sunt
in corpore quod non [illegible] natura [illegible] nec omnino [illegible]
pellit ad cutem per modum cuiusdam desudationis et quia materia est grossa
[illegible] est [illegible] calor agit quodam modo desiccat illam materiam et [illegible]
quedam pellicula. Includitur igitur in pellicula vapor cum aliquali calore et [illegible]

agit in materiam ebulliendo quia trahit ad calidum humidum et sic fit aptior spiri- pessolate
tui et generationi unde animalia in capite in toto corpore et in ascellis et in
pectine. Sed illa vocantur vulgariter pessolate. Sexto autem nota quod
humido generantur pediculi et de parte magis sicca lendes et de parte media
pessolate que adherent pectini et ascellis. Generantur autem de quolibet humore sive
causa aut alio per de malicia regiminis sicut in crapula et multa comestione
sicut et rasura capitis et alio fructuum et mutacio colorum capitis et totius
corporis et valida mutacio vestimentorum et similia. **Signum.** Sed autem ista
animalia [illegible] pediculi generantur de sanguine trahunt ad rubedinem
et qui de colera ad citrinitatem et qui de flegmate ad albedinem et qui de melancolia ad nigredinem.

Pronosticacio. Cum multiplicantur pediculi potissime propter causas
intrinsecas significant mortem [illegible] aut lepram quia calor diminuitur
[illegible] ut [illegible] et cum [illegible] calor [illegible] incipit ebullire. Si
autem veniunt propter causas extrinsecas significat paupertatem aut vite ignominiam
pauperes et religiosi quia multiplicant [illegible] et multa abundant in pediculis
similiter homines seculares qui [illegible] corpus [illegible]. **Curacio.**
Curantur autem pediculi [illegible] vite et regiminis utatur igitur cibis lau-
dabilibus et purgetur corpus [illegible] et utatur
[illegible]. Et utatur balneis aque salse et mutet vestes et ungat corpus
suum et consimilia. deinde ~~[illegible]~~ ungatur si corpus est calide complexionis ad
[illegible] argentum vivum et [illegible] et aceto et oleo mistum
et ungatur caput et totum corpus aut ungatur corrigia et circumcingatur
et interficient omnes pediculos. Si autem est frigide complexionis fiat unguen-
tum de auripigmento et staphisagria et oleo amigdalarum amararum et
aceto et ungatur corpus aut corrigia et [illegible] applicetur et hoc est [illegible] Staphisag[ria]
Staphisagria autem vocatur herba pedicularis [illegible] pediculos
[illegible] in auribus et [illegible] et pulverisatur et super [illegible] et detur
[illegible] et occidit pediculos. Si autem [illegible] mundificatur [illegible]
mundificatur [illegible] pulverizetur aloe et aspergatur super [illegible] et detur [illegible]
[illegible] de [illegible] liberat a malo quod [illegible] **Mundi-**
ficacio. Mirabile videtur quod pediculi significent lepram cum pediculi [illegible]
[illegible] mundificacionis et [illegible] quia [illegible] quod sufficit spiritu vi-
in lepra autem est corruptio et mortificatio [illegible] sicut dictum est quod multitudo
pediculorum sunt signa [illegible] ad lepram [illegible] sicut lepra generatur
de quolibet humore corrupto [illegible] caloris [illegible] et ebullicionis [illegible]
caloris. [illegible] incipit [illegible] ebullicio [illegible] generatur pedi-
culi licet non sit corruptio tanta. [illegible] igitur ~~[illegible]~~ incompleta
corruptio [illegible] pediculi [illegible] incompleta [illegible] lepra
[illegible] completa [illegible] signum [illegible] remotum et [illegible] multis
modis [illegible] in [illegible] pediculi [illegible]
mundificacionis complete [illegible] suspicionis de putredine [illegible]
quare [illegible] intelligendum quod pediculi generantur [illegible] a calore naturali [illegible]
expellente ad [illegible] expulsa [illegible] dispositione [illegible]
et corrumpitur et ita [illegible] calore [illegible] suscipiat spiritum [illegible]
sicut in aliis generatis per [illegible] putrefactionem. Item intelligendum quod
[illegible] sanguine [illegible] Curacio intelligendum [illegible]

vel humiditatis notabile quod aliqui egritudinem aliqui magis manifestantur in aliis
membris quam in illis sed traxerunt originem sicut patet in egritudinibus splenis
et matricis

De dolore capitis.

Dolor capitis est accidens male complexionis secundum. Cause
doloris sunt tres scilicet mala complexio diversa et solutio continui
aut vel quidem dicimus aut particulares causas dolorum. Dolorum capitis sunt
xij. Dolorum capitis quidam sunt a causa intrinseca et quidam cum materia
et quidam sine materia et quidam est dolor qui est morbus per se et quidam per
accidens. Quidam est dolor qui venit a causa separata cerebri et quidam
a causa remota et quidam est dolor ab intus et quidam ab extra et quidam est
qui continet totum et quidam qui partem et quidam est fortis et quidam debilis
et quidam venit subito et tamen tempore sanitatis et quidam non et quidam est
qui significat crisim et quidam non. Quidam est recens et quidam antiquus
et quidam est cum terminatione et quidam sine terminatione. Modo prosequimur dolorem
quidam est a causa et quidam ab extrinseca et quidam ab intrinseca. Cause
eius extrinsece sunt multe sed ad numerum ut reducantur sunt xij. Prima est
casus et percussio et alia obviantia et alia similia. Secunda potest esse calidum solis et
ignis aut aeris aut vaporum calefactionum aut unguentum calidum et similia. Tertia
causa extrinseca potest esse frigiditas nimia aut aeris aut aquarum aut
unguentorum et similium. Quarta est nimia humiditas aquarum aut pluviarum
aut lacuum aut unguentorum et alia similia. Quinta causa doloris extrinseca
potest esse conflatio ventorum et potissime meridionalium et septentrio-
nalium post meridionales. Sexta causa est vapores extrinseci elevati
ex rebus fetidis sicut sunt cadavera et ossa fetida aut ab extrinsecus
sicut est lilium [illegible] aut odor aliquis [illegible] putidos antiquos aut radices
profundos [illegible] et similia. Septima causa est nimius motus sive
animalis sicut est [illegible] aut furor et similia aut corporis sicut
est cursus labor coitus superfluus et alia similia. Nona causa potest esse somnus
nimius et profundus et inordinatus et in tempore non suo et vigilie superflue.
Decima causa balnea superflua et inordinata sulfurea et similia. Unde-
cima [illegible] nimia aut repletio nimia et crapula et ebrietas et
attractio [illegible] sicut sunt allia [illegible] et vinum forte et similia
et similia. Duodecima causa potest esse sonitus [illegible] sicut est tonitrui et
magnarum [illegible]. Tredecima nimia capitis coopertio [illegible] capitis
[illegible] nimia capitis coopertura [illegible]. Ista enim extrinseca
et alia [illegible] dolorem capitis generant. Si autem
sunt a causa intrinseca [illegible] aut quia sanguis aut colera aut flegma
aut melancolia aut ventositas aut [illegible] simplicia aut composita
aut vermes qui sunt intrinsecus in capite generati sicut dicit Avicenna [illegible]
[illegible]. Quedam divisio [illegible] est ista dolorum
quidam est cum materia et quidam sine materia. Sine materia quidam est ex mala complex-
ione frigida aut calida [illegible] simplicibus aut compositis sicut
materia quod peccat [illegible] sanguis aut colera aut flegma aut melancolia
aut ventositas aut [illegible] simplicibus aut compositis. Tertia divisio
principalis dolorum quidam est morbus per se et quidam per accidens per se

appellatur morbus quia aliquis notabilis morbus non pressit licet sicut [illegible]
[illegible] presserit mala complexio diversa aut solutio continuitatis id est
sed denominatio est vulgaris non realis. Morbus autem per accidens appellatur
quia dolor capitis sequitur febrem aut apostema aut alios morbos. Quarta divisio
principalis quidam dolor est qui venit a causa coniuncta cerebri et quidam
a causa remota et causa separata appellatur quia causa mediam [illegible]
dens est in cerebro non aliunde eveniens. Causa remota quia vapores
et fumi ascendunt a stomacho vel ab epate vel a splene vel a matrice
et ita de aliis. Quinta divisio principalis est quia quidam est dolor ab
intus et quidam ab extra. Dolor ab intus appellatur qui est intus sub
cranium sicut est in panniculis aut aliis partibus [illegible] [illegible]
in venis et arteriis quia sanguis et colera [illegible] ratione multitudinis
et flegma et melancolia et ratione grossitiei. [illegible] autem flegmati
[illegible] ab extra [illegible] qui est in partibus cooperientibus cranium
et locis [illegible]. Sexta divisio principalis est ista dolorum quidam
est qui occupat totum et quidam partem. Cum dolor comprehendit totum appellatur
cephalea aut [illegible] et qui est in parte aut est in medietate aut si non est in
medietate appellatur emigranea. Si in aliqua parte appellatur clavus et
tunc vulgares dicunt quod fascinati sunt quia videtur eis quod cum clavis
et acubus pungantur. Septima divisio fuit talis quidam dolor est fortis et
quidam debilis. Debilis sicut in litargia. Fortis est aliquando [illegible] quod si ve-
niat in pueris frangit sicut dicit Avicenna. Si in viris inducit spasmum.
Octava divisio fuit talis quidam est dolor qui venit subito et repente
in ipso sanitatis nullo [illegible] precedente et hic est propter multitudinem materie aut
[illegible] et similia. Si autem veniat paulatim hoc est propter [illegible]
[illegible]. Nona divisio quidam est qui significat crisim et quidam
non. Si enim in die critico venit dolor in capite cum rubore faciei et
apparentibus lampadibus [illegible] fluxum sanguinis narium significat.
Et si veniat cum titillatione labii inferioris et [illegible]
per vomitum significat. Decima divisio quidam est dolor ad quem se-
quuntur alii morbi et quidam non et ista divisio posset [illegible] sub
forti et debili quia aliquis dolor est ita fortis quod ad eum sequitur febris
alienatio vigilie spasmus [illegible] et ita de aliis aliquando autem nullus
istorum et hic est qui est debilis et [illegible] non est apparens. Undecima divisio
dolorum quidam est recens et quidam antiquus et appellatur recens qui mo-
dernis temporibus fuerit. Antiquus autem qui multa tempora pertransierit quod
aliquis est ita fortis et malitiosus quod dolor galea appellatur et est
ita fortis et [illegible] quod [illegible] non [illegible] magnam claritatem nec
altam [illegible]. Iste autem dolor fortis antiquus. Galea venit propter [illegible]
dispositionem intrinsecam et propter quamdam dispositionem intrinsecam [illegible]
[illegible] intrinsece sunt due [illegible] fortis et [illegible] sensus cerebri et [illegible]
hic debilitas virtutis. Cause autem intrinsece sunt due frequentes et multa
comestio [illegible] sicut sunt [illegible] et [illegible] forte et similia.
Alia causa est nimia [illegible] capitis aliquando cum [illegible] in [illegible]
[illegible] in capitibus et [illegible] [illegible] et [illegible]
et ita [illegible] capud et mortificavit sicut illi qui

nimis frequenter ablui voluit. Ita quod iste cause concurrunt in eis [illegible]
tunc accidit dolor fortis antiquus. Calcatus(?) in [illegible]
[illegible] membris [illegible]. Et ultima divisio causarum doloris capitis sunt
extra. Dolor capitis quidam est cum reumate et quidam sine reumate. Cum
aliquis humor reumose et distillatorie cadit [illegible] [illegible] sublectius(?)
sicut auricule aut oculi aut nares aut palatum aut pectus ad stomachum
et sic de aliis. Sine reumate autem fit quando nullum illorum adest. ~~[illegible]~~ Signum
Cause autem extrinsece possunt discerni per indicia pacientis et assistencium et per
[illegible] tactum et per [illegible] [illegible]. Consideremus igitur si color
faciei vergit ad rubedinem et inflammacionem aut ad citrinitatem aut livorem
et tangatur locus ad considerandum si est calidus vel frigidus et applicentur
calida et si ~~[illegible]~~ invenitur causa fuit frigida. Et si noceant
calida et ita de aliis. Diligens igitur consideracio per hunc modum veniet
in cognicionem causarum extrinsecarum. Si autem fuerint cause intrinsece
primum debemus considerare si est cum materia aut sine materia et discernitur sic
quia quando adest materia est gravitas in membro et sic [illegible]. Si tunc
sentiat [illegible] et gravem et ponderosum et magis dolorosum [illegible]
dubio discrasia cum materia. Et certum signum quod superfluitates plures subito
vadunt ad nares aut ad palatum aut ad oculos. Signa autem [illegible]
mediocriter [illegible] significant. Signa igitur calida cognoscuntur ex calore
et inflammacione. Signa autem frigiditatis sunt contraria caloris et inflamma-
cionis et ex [illegible] [illegible]. Et est unum notabile [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Signa autem siccitatis
sunt semper(?). Signa igitur sanguinis sunt calor et rubor et [illegible]
[illegible] in albo oculorum. Signa autem colere sunt punctura
mordicacio et sitis et inflacio et color vergens ad albedinem [illegible]
[illegible] multitudo superfluitatum. Signa autem melancolie sunt [illegible]
coloris livor. Sompnia debilia gravitas et pondus et alia consimilia
sicut est etas tempus consuetudo complexio ita quod [illegible]
signorum debemus [illegible] per omnia naturalia et per [illegible] non naturalia
et per [illegible]. Et deinde debemus ad signa specialia de-
venire. Et sic diligens medici inspectio non errabit. Signa autem ven-
tositatis sunt [illegible] motus de loco ad locum et strepitus. Signa autem
[illegible] sunt [illegible] et dolor acutus pungitivus et quia nunquam dolor
cum quiescit. Signa autem [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] causa ledunt et frequenter. Signa autem reumatis cognoscuntur per ea
que distillant per nares aut per palatum aut per oculos et per tussim et
similia. Signa autem quod a causa [illegible] cerebri quia dolor est [illegible]
et sine [illegible] cerebri. Quod autem venit ex aliis membris est ad [illegible]
[illegible] et si a stomacho cognoscitur per gravitatem stomachi et per nauseam
et vomitum et fastidium et per [illegible]. Et si est ex colera magis
molestat ante cibum. Et si ex flegmate et melancolia magis. Attende
intelligendum communis dolor capitis veniens a stomacho ex [illegible]
causa fuit [illegible] in mediacione post cibum [illegible] quia cibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
vel melancolicus est in causa [illegible] satis brevi tempore magis molestabit.

Signa autem flegmatis [illegible]

Et si ex [illegible] longo tempore durabit [illegible]. Et si ex calore
[illegible] erit. Et ideo multos vidi deceptos qui de dolore capitis con-
querebantur. Et habebant habitudinem repletam. Et signa plenitu-
dinis apparebant. Et dicebant quod propter [illegible] allemabant et
credebant quod ex [illegible] et erat allemanus medicus qui propter maior
insurgebat. Et si ab epate descenderit per gravitudinem in dextro ypocondrio
et in dextra parte capitis quia illa pars sibi correspondebat. Et si a sple-
ne per gravitudinem sinistri ypocondrii et gravitudinem sinistra capitis. Et
si ex [illegible] per dolorem in parte anteriori capitis. Et si ex matrice per dolorem
in circumferentia occipitii et ita ubi dolor ubi [illegible] alie dicte indica-
ciones [illegible]. Et si aliqua omnium per ea que dicta sunt [illegible]

Pronosticacio Urina valde sanguinea dolorem capitis presentem aut futu-
rum significat. Urina in febre acuta que sunt [illegible] albe et tenuis
ad dolorem capitis et alienationem [illegible] ad superiora signifi-
cat. Urina cum circulo grosso apparente dolorem capitis significat. Urina
granulosa ut [illegible] tenuis et dolorem capitis significat. Omnis do-
lor et fortissime capitis auferens sompnum [illegible] pessimum est et mortale.
Omnis dolor acutissimus in febre cum aliis signis malis significat [illegible]
valde. Dolor capitis in febre [illegible] sicut [illegible] signis.
Omnis dolor fortis et acutus et fortissime capitis omnem operationem
medicinalem impedit donec fuerit remediatus aut aliqualiter mitigatus
quia dolores [illegible] virtutem et [illegible] malam [illegible] morbus
aliquis oblivioni [illegible]. Dolor sanguineus et galeatus [illegible]
est pessimus et difficilioris curationis. Dolor capitis repentinus [illegible]
sonus cum voce pessimum quia apoplexiam significat. Cum dolor
cum [illegible] malus quia [illegible] operationem impedit. Cum
dolor capitis ad quem sequitur spasmus [illegible] et oculorum [illegible] aut nimia
submersio pessimus est et mortalis. [illegible] dolor in febre acutis pessimus
est quia stuporem significat.

Curacio Dolor capitis de mala complexione
calida si fuerit sine materia curatur cum alterantibus [illegible] et simul si fuerit
materia per corporis mundificationem cum [illegible] aut sunt olea
de olivis [illegible] sine sale et [illegible] anni et [illegible] oleo [illegible]
[illegible] salicis aut [illegible] albe aut populi
ta aut [illegible] aut lactuce aut rose aut nenufaris aut agresta de
mala granata aut acetosa et similia. Et si fortius infrigidare voluerimus
addamus opium [illegible] mandragore papaver et similia. Sciendum tamen
quod ista narcotica non [illegible] nisi in magna necessitate et [illegible]
[illegible] intelligendum quod cum volumus [illegible] oleo fortius infrigidare [illegible]
[illegible] et imponatur in profundo putei prope aquam. Et ista infrigidatio
[illegible] infrigidationi [illegible] et quia [illegible] calidum et quia [illegible]
[illegible] frigiditas penetrabit et quod in loco profundo [illegible] aquam [illegible] isto
oleo inungatur caput quod reprimit fumos et alterat fortissime. Et
non intelligas quod [illegible] de narcoticis [illegible] de [illegible]. Intelligendum
est quod cum volumus quod frigiditas olei penetret ad interiora [illegible]
de [illegible] de oleo et [illegible] et inungatur caput et [illegible] infri-
gidat in profundo. Adverte tamen quod quidam sunt capita ubi medica

infrigidare sufficit sicut sunt capita senum mulierum et eunuchorum et puerorum
et humidorum et aliorum et illorum cum quibus est debile caput et illorum qui
de facili incurrunt litargiam et passiones capitis et oculorum et similium ipsi
cum omnibus a nimis infrigidantibus custodiantur. Fiat caput accidentale nimis
est calefactum propter [illegible] ignis et cum parum infrigidantibus [illegible]
Si autem corpus est plenitudinis et plenitudo est de sanguine et particularia
quiescant fiat flebotomia de cephalica et si non salvatella fiant ventose scarifi-
cationes et similia et fiat in primo de parte opposita. Si autem materia colerica
dominetur et urina non [illegible] digeratur materia cum oxizacara et sirupo de suco
[illegible]. Et si materia sit flegmatica digeratur cum sirupo violato et sirupo rosato
et sirupo nenufaris. Et purgetur cum cassiafistula et manna tamarindis ad modum
dictum [illegible] cocto in [illegible] cum mastice aut cum oleo de succo rosarum et
ita de aliis. Electuarium quod in antidotario ponitur quod coleram [illegible]
sicut est diaprunis et multa alia vel fiat talis decoctio quam frequenter [illegible]
est et frequenter dicitur et [illegible] dari in quocumque casu volumus leviter coleram pur-
gare et paribus proportionibus et [illegible] ad [illegible] non
oportet apponere. Recipe florum borraginis florum viole ana ℥ i mirabolanorum passularum
mundatarum [illegible] ℥ i fiat decoctio in [illegible] et in decoctione [illegible]
per diem et noctem [illegible] mirabolanorum [illegible] ℥ i [illegible] coletur
et colature et [illegible] addatur cassiafistule [illegible] ℥ i mastice [illegible] ana [illegible]
misceantur et detur in aurora. In ista decoctione quantum est de se nullum
periculum et [illegible] eam indigent purgatione [illegible] secure propter eam [illegible]
nisi nimia corporis debilitas aut ventris [illegible] aut [illegible]
aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] aut alia
[illegible] impedirent quantum est de natura sui [illegible] est et sine [illegible]
In fine autem passionis fiant fomentationes et embrocationes cum aqua decoctionis
[illegible] et [illegible] et nenufaris et camomille et seminum papaveris [illegible]
si dormire non possit. Et dicit Damascenus quod in dolore capitis si [illegible]
et caput est debile [illegible] apponere non debemus quia [illegible]
evaporationem impediret et in communi usu est in [illegible] et nullum [illegible]
[illegible]. Si autem dolor [illegible] capitis sine mala complexione
frigida sine materia ungatur caput et potissime versus commissuram [illegible]
quia per illam partem [illegible] fit penetratio sive olea fuerint calida sive
frigida cum oleis [illegible] calidis sicut est oleum de [illegible] de costo de [illegible]
de lilio et ita de aliis calidis. Et si fortioribus calidis indigemus
fiat cum oleo de euforbio. Et dicit Damascenus [illegible]
[illegible] expertus est oleum de balsamo ubi calefactio est necessaria et [illegible]
[illegible]. Et est mirabile [illegible] sit valde calidum et [illegible] et [illegible]
multum ab auctoribus commendetur [illegible] relinquatur. In
doloribus [illegible] capitis oleum de lilio obtinet principatum. Si autem
fuerit cum materia et fuerit melancolica digeratur cum [illegible] et pur-
getur cum [illegible] et [illegible] cum lapide armenico
vel cum lapide lazuli ablutis et mundatis. Vel fiat talis decoctio. Recipe
florum borraginis florum viole foliorum sene [illegible] ana [illegible] passularum mundatarum
[illegible] ℥ i fiat decoctio in [illegible] et
in decoctione [illegible] mirabolanorum indorum bellericorum et [illegible]

an(a) ʒ j fiat decoctio in sero caprino Et in decoctione ipsius coquantur in
tab. mediis bdellium et ... bene ... an(a) ʒ j per diem et noctem
deinde ferveant lento igni et colatura detur in aurora Si autem fuerit
flegmatica digeratur cum oximelle ... et purgetur cum ... ad sic
Et (Si) calor agat turbulus an(a) ʒ ij pulvis coloquintide ʒ j folia absinthii fol.
menthe mastic an(a) ʒ ij [illegible] bdellii ... an(a) ʒ j conficiantur cum
oximelle squillitico et fiant pillule et dentur a ʒ ... usque ad quatuor ... ...
... particularum nec plus nec detur ista decoctio Et flores ...
florum ... contra turbulus ... passule ... liquiricie
mundate an(a) ʒ j vel fiat decoctio cum sero caprino et in decoctione ...
ponantur ... bdellii bene ... ʒ ij per diem et noctem
deinde ferveant et colentur et colatura detur in aurora Deinde postea veniendum
ad olea calida ... et post fomentationes de aqua decoctionis ...
... mellilotum ... baccarum lauri et folia eius ...
... basilicon et similia Et hoc est intelligendum quod licet dolor
capitis veniat propter causas extrinsecas ... bene ...
quod corporis est plectorum et ad hoc dispositum ut si a sole supraleviat caput
colericum replet Aut si infrigidetur caput flegmatica replet et ita alterat
humores et efficit per naturam propter causas extrinsecas ... ...
... cause extrinsece ... corporis indigebit mundificatione et post
corporis mundificationem debet operare Et si causa est ca... ... cuba
rectificata et si frigida ... Si autem dolor capitis fiat
cum caumate extrema est de causa ca. odores frigida ... ...
quod odores magis valent quam suffumigationes sicut sunt rose sandali
camphora et similia Si causa est frigida odores ... calami ...
ambra laudanum ... et similia et fiant capitis ... et ...
... et ... capitis cum ... et sale ...
Et si causa est frigida et ... extrema et dolor capitis cessare non possit
et tunc fiant illa ungenta ... Et [illegible]
... inde ... castorei ... aqua
... pulverizentur et misceantur cum vino et illiniatur caput Si autem
dolor capitis veniat in febribus propter ... clausionem propter frigida
applicata tunc attrahat ... et aquadro... per nares Si autem veniat
dolor propter oppilationem cerebri tunc mundificetur caput cum gargarismo
et masticatoriis et ... factis per nares et deinde fiat cura
... Et est intelligendum quod si ... capitis fuerit ex causa ca.
et ... corporis ad ... sompnus ... et ...
et ... et ... sicut sunt ova sorbilia et brodia ...
... et similia Et si causa fuerit ... ad replectionem tunc
... et ... et ... et similia Si autem
dolor capitis veniat propter ... tunc propter vapores et odoramina ...
sive bona sive mala tunc ... vapor fuerit ...
... calidus sicut est ventus meridionalis aut odor ...
aut ... aut ... et ... et omnia similia in ... et in aliis ... ab
... a vaporosis sicut sunt allia cepe et porri et vinum forte ...
... Deinde si indigeat mundificatione corporis quod fiat ...

damit odorem rosarum et nenufaris et violas siccas et oleum de salicibus et
salicibus et sandalos et camphoram et ungat caput cum oleo ro(sato) et mirtino
et distillet in naribus et auribus. Si ventus fuit melius est oleum de camo-
mille iuxta ro(sato) cum [illegible] sicco [illegible] in aceto. Si autem omnia ista fuerint
frigida corpore mundificato odoret muscum ambram lignum aloes et ungat
caput cum oleo de ladano et nuce [illegible] et utatur aurea allexandrina
et diamuson. Et si ventus est [illegible] suffumigetur cum anciso [illegible] spi-
ramar. folia anisi lauri bulliat in vino albo et liniat per aures et per nares
vel oleum [illegible] ista [illegible]

Curatio doloris ex ebrietate

Ebrietas causatur ex vapore vini nimis potati. Ad autem ebrie-
tas duplex est remedium scilicet preservativum et curativum. Preservativum quod ad
aliquis comedat in ieiunio et habet caput debile et consuevit de facili
inebriari et non potest potare vinum limphatum ex multa consuetudine saltem
comedat caules et [illegible] enim qui a [illegible] preservat et curat. Et acci-
piat pira et coctana et similia stiptica aut [illegible] semen istud pulverizatum
Rp. coriandri succi papaveris [illegible] se(mi)s sandali [illegible]
[illegible] camphore [illegible] et fiat pulvis et utatur isto pul(vere) cum aqua et aceto
et cum aqua et vino malorum granatorum et cum aqua et succo limonum aut citri
[illegible] aut cum aqua et succo acetose aut succo uve acerbe et similibus
istud valet ad ebrietatem et preservat. Si autem actu inveniatur ebrietas tunc
statim fiat vomitus cum aqua calida et oleo et interpositione digitorum aut
quod accipiatur semen raphani et atriplicis et bulliat cum oximelle et sorbeat
et evomat. Si autem non possit evomere quod dormiat tutus a calore et frigore
et per quantitatem noctis [illegible] quia sompnus magnus est curativus.
Et si non possit dormire fricentur pedes et manus fortiter cum sale et aceto
et [illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible]. Et si ex istis non curetur
fiant clisteria ubi ponatur ierapigra et ungatur caput cum oleo ro(sato) mirtino.
Et si ex hiis non curetur ungatur [illegible] tempora [illegible]
[illegible]. Et si ex predictis non curetur detur ierapigra simplex et [illegible] et per
[illegible] aurea alexandrina. Et cibus sit subtilis facilis digestionis et
in temperata qualitate sicut sunt pulli et perdices pisces petrosi ordeum aut
[illegible] et utatur fructibus stipticis et fiant fomentationes circa
caput de camomilla meliloto [illegible]
[illegible]. Et si dolor [illegible] valet oleum de lilio. Si autem dolor
capitis fuit ex [illegible] ungatur caput cum oleo mirtino et utatur
[illegible] et [illegible]. Et si [illegible] non [illegible]
[illegible] cum [illegible] feniculi. Si autem dolor fuit ex capitis debi-
litate et corporis fuit [illegible] et potissime stomachi [illegible] utatur
[illegible] et [illegible] utatur [illegible] et mane
et sero utatur isto electuario scilicet [illegible] cum musto [illegible]
aliquis habet caput multum debile sensibile utatur [illegible]
[illegible] Si autem dolor capitis fuit propter febrem
et [illegible] caput [illegible] cum oleo ro(sato) et mirtino et [illegible]
Et si [illegible] Si
autem dolor fuit [illegible] fiat in capite ut non impediatur [illegible]
aut dolor [illegible]

Sed humor non per partem illam ad quam natura expellere mavult sic expel-
latur essentialiter et possit fiat suppositorium ad clisteria et si ita intendat
[illegible] per vias urinales per humor natura ad diureticis. Et si per
vomitum per humor cum vomitivis. Et si per sudorem per humor natura ad [illegible]
que aperiant poros et si per fluxum sanguinis narium per humor natura [illegible]
[illegible] intromissio in naribus. Et si natura intendat fieri [illegible] per apo-
[illegible] apponantur ibi calida que attrahant sicut est apud [illegible]
[illegible] aut fiant ventose aut apponantur sanguisuge et ita de [illegible]
[illegible] et ita de ascellis et per hunc modum dolor capitis remediabitur. Si autem dolor
capitis [illegible] purget caput frequenter cum yerapigra et fiant
[illegible] et [illegible] de absinthio de
[illegible] et aloe

Curatio doloris capitis ex percussione

Illud quod nos timemus in dolore capitis ex casu et ex percussione et [illegible]
[illegible] generatio [illegible] de
[illegible] apparet [illegible] et perturbatio [illegible]
[illegible] doloroso cum oleo ro. et [illegible]
[illegible] fiat [illegible] deinde si particularia non conveniunt in [illegible] fiat
[illegible] et si non conveniant particularia [illegible] medicina [illegible]. Et si appa-
[illegible] signa apostematis [illegible] balaustia et [illegible]
[illegible] et ro. et si est [illegible] mala complexio [illegible]
Et si fluxus sanguinis nimius restringatur et [illegible]
et quia in [illegible] fiant [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] valde [illegible] longum [illegible]
[illegible] apposita dissolutiva ponantur sicut sunt [illegible]
melliloto [illegible] et [illegible] et [illegible] omnia [illegible] sicut [illegible]
et similia et [illegible] si est [illegible] dicit quod si fiat [illegible]
et melle et aqua quod multum valet

Curatio doloris capitis propter ascensum vaporum ex inferioribus ad superiora

In primis curetur membrum mandans [illegible] membrum cui [illegible]
[illegible] mala [illegible] fiat [illegible] in stomacho [illegible]
[illegible] fumus ad caput [illegible] stomachi et ita de epate et splene
[illegible] et arteriis et [illegible] et pedibus [illegible]
et [illegible] et [illegible] in loco
[illegible] fiat ligamenta fortia in extremitatibus et [illegible] in loco
[illegible] ascendat fumus si est possibile et arteria constringatur [illegible]
[illegible] stomachus si fumi sint calidi cum [illegible] et ro. et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] causa est frigida addatur [illegible]
[illegible] confortet si causa est ca. cum oleo ro. et [illegible]. Et si ca-
est frigida addatur [illegible]

Curatio [illegible]

Intelligendum quod dolor [illegible] accidit [illegible] in toto capite et appellatur
cephalea [illegible] aut dolor galeatus [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] et similibus [illegible]
[illegible] et diligit silentium et [illegible] et tenebras
[illegible] si causa est calida [illegible] deinde [illegible]

et inungatur caput cum oleo ro. et nucino ¶ Et si fuit calor et dolor
et pulsatio intantum quod auferat sompnum tunc ungatur frons et tem
pora cum oppio et ro. et sandalis et galla et addet camphoram et
sandalos et ro. et ponatur trosandal et succo ro. et ponatur brodio capitum
et fabarum et lentium et vitet omnino vaporosa ¶ Si autem causa fuit
frigida ungatur caput cum oleo laurino et nucis appli. et purget
frequenter cum aloe et masticis confectis cum succo absinthii et mete et
utatur clisteribus et gargarismis et fricationibus et ligationibus extre
mitatum et cataplasmetur caput cum decoctione squinanti et mente et timo.
¶ Et si frigiditas fuit vehemens ungatur cum euforbio et nucis et cas
toreo et addet muscum et ambram et lignum aloes et gariofilos et nuce musca
ta et storace calamita et laudano et ponatur isto electuario De ambra potens
ius. plus ad musco dyambros cum nux auri et in infirmant

De Emigranea

Emigranea est dolor immediatus capitis sive exterius sive interius
et est ut plurimum periodalis et curatur sicut dolor precedens guilem
ita quod causa est ca. fiat flebotomia et purgetur cum aloe si plus et dyag
dio et mastice et confectis cum succo endivie et si fiant clisteria et gargarismi
et apponantur olea frigida superius ¶ Et si nimis vexet ungatur fron
te et tempora cum oppio croco sarcocolla cortice mandragore insquiamo et su
per ponatur tabula de plumbo ¶ Et si causa fuit frigida fiat cu
ratio eius et ungatur cum oleo laurino et oleo de cera et cum fricationibus
indigemus addatur euforbium piretrum et vesicetur locus cum cantaridibus
et quidam cure agrestis et fomentetur cum decoctione radicis ...
et absinthii in oleo et aqua et semen... racionem ad dicti et cu
ratur ¶ Clarificatio intelligendum quod continuitas doloris fiat magis
est in capite et in partes significat ipsum vene aliquid ... est
vel ut plurimum quod propter materia est in capite agens et tunc apponitur
passio et ideo continua est et ... materia est in parte remota tunc fi
ebrietas non potest continue ascendere ... fuit aggregata et ita continue
ut plurimum ... et non ... quod materia ... in cerebro non propter hoc
continue movetur sicut in epilempsia in causa ... ubi paroxismus
non est continuus et in vertigine et ... impedimentum ... materia
quod quia est modica non ... ¶ Et si est multa continue movetur per partes
in continuum et ... impedimentum ... parte ...
... quod aliquid movetur naturaliter et aliquid ... quod sanguinis movetur de
... mane et ... in ... et ... in ... et
... et flegma in ... et in ... impedit ... continuitas
motus ... quia ... forte continue movet materia ...
et ita continuitas doloris ... signum doloris in capite ...
... quod materia ... in cerebro et non propter hoc ...
affligit ¶ Secundo notandum quod ... periodalibus precedentibus dolor in dolo
re capitis si materia ibi continuetur et ... accidens ... tarde ... ¶ Et
si materia ... alibi ... tarde ... ¶ Tertio intelligendum quod dicta
... et ¶ Geraldi super viaticum dicendum quod dolor est morbus ... et ca
morbi et ... morbi movetur aliqui ad accidendum quod dolor ... modus

per se et licet sint varia et alibi multa dixerimus de ista materia in tractatu
aliquid dicamus. Notandum igitur secundum intentionem Galieni 6° tegni [illegible] libro de [illegible]
quod subsistentia rerum naturalium. Quantum est de parte consistit in tribus
in temperamento humorum et equalitate membrorum et in perfectione actionis [illegible]
operationis membrorum et sicut sunt ista tria secundum naturam ita sunt alia
tria preter naturam scilicet morbus causa morbi et accidens morbi. Ita quod causa
morbi consistit in distemperantia equalitatis membrorum et accidens in qualitate
actionis. Sunt autem secundum doctrinam Avicenne 6° de naturalibus. Illa vero omnia que
per se et immediate ordinata est ad aliquam actionem magis per se ordinata ad aliam
[illegible] virtus [illegible] sit [illegible] sunt autem per se et propter temperamentum
unde virtus [illegible] membri nec actionis nec [illegible]. Aliud
[illegible] non est temperamentum membri nec actionis nec compositioni et aliud cause [illegible]
igitur est quod debetur actioni et aliud compositioni [illegible] igitur [illegible] per se compositi nec [illegible]
dolor accidens per se et propter actionem nullo igitur modo propter per se compositi nec [illegible]
[illegible] et equalitas membri seu compositionis [illegible] nullo modo
Sed quia morbus est [illegible] et omni [illegible] est
per se [illegible] morbus. Sed cum dolor sit in actione [illegible] accidens. Et
in actione est accidens et [illegible] loquendo dolor est semper accidens. Et
sit causa [illegible] morbus [illegible] accidens. Et cum dolor sit in actione [illegible]
patet quod dolor est sensus lesionis actionis [illegible] actio et [illegible] tacti
[illegible] apprehendit [illegible] sensus appellatur dolor et [illegible] dicebat. B
6° in de morbo dolor est [illegible] et [illegible] dolor est sensus
rei contrarie. Cum igitur dolor sequatur qualitatem [illegible] actionem sicut est mala
complexio diversa aut solutio continuitatis et [illegible] sit accidens
[illegible] et per se dolor est accidens et quia disputavimus istam materiam [illegible]
[illegible] Quarto notandum quod aliqua sunt sensibilia [illegible]
[illegible] sicut [illegible] coloris [illegible] multiplicatum usque ad oculum
[illegible] informantia sicut [illegible] primo et immediate per se sicut qualitates
[illegible] quedam sunt sensibilia [illegible] sicut effectus illarum qualitatum. Et si
[illegible] quedam sunt sicut effectus illarum qualitatum. Et si
tunc dubitaret aliquis quod dolor est sensibilis dico quod non est sensibilis sic
causa efficiens sensum [illegible] informans sensum [illegible] dico quod dolor
non est sensibilis sicut causa forma [illegible] sicut effectus cause forme. B
ita dolor non est sensibile commune quia non est quantitas nec numerus
nec figura nec motus nec quies nec est sensibile proprium quia non est color
nec odor nec sapor nec sonus nec aliqua de qualitatibus tangibilibus
Relinquitur igitur quod dolor est sensibilis sicut sensum [illegible] aut
sicut effectus qualitatum. Et [illegible] aliquis dubitat quod apprehendit
[illegible] solutio continuitatis a sensu tactus [illegible] solutio continuitatis non est de
[illegible] sensus tactus nec de [illegible] qualitatibus nec de secundariis nec
sequitur in aliquo [illegible] dico quod Avicenna [illegible] vi de naturalibus
libro 1° [illegible] tactus contrarium non solum apprehendit [illegible]
de complexione sed quod [illegible] de compositione [illegible] quia solutio
continuitatis et flagella et similia [illegible] compositionem [illegible]
tactiva illud apprehendit et ita est dolor. Omnis [illegible]
[illegible] passio motus et [illegible] passio
[illegible] et est quies [illegible] et
cessat passio et alteratio motus et est quies [illegible] nec
[illegible] non est dolor quia non est ibi motus nec
[illegible] nec passio et [illegible] non dolet passio igitur dico quod [illegible]

et grecas sunt de obiectis sensus tactus. quantum licet composito
quod lesionem apprehendit sensus tactus. Secundo advertendum quod in quolibet
sensu potest esse dolor et delectatio quia duplex est dolor animalis et
naturalis. sunt autem dolor animalis potest esse in quolibet sensu et
similiter quando subiectum est proportionabile delectatur sicut color viridis delectat lectne
in oculo. Si autem obiectum est improportionabile tristatur ut color albus
sicut nimis visum disgregat et ita de sono terribili ad sonum proportionatum
ratione ad auditum et ita de obiectis aliorum sensuum proportionatis
quando anima delectatur in obiecto proportionato et tristatur in contrario et ita dolor
animalis est in quolibet sensu. Si autem nos loquamur de dolore naturali
seu corporali sic proprie loquendo non dolor nisi sensus tactus quia dolor
naturalis non sequitur armoniam proportionem aliorum sensuum ut quando sensus
tactus gravatur omnes alii sensus lo unitur propter dolorem sensus
naturali. nec quia visus nec auditus sed quia ibi est sensus potest esse
tactus continens quod aer commotus commovet aerem qui est infra aures
ita quod sensus tactus comprehendit illam nimiam agitationem et ita
est ibi dolor tactus et etiam dolor animalis propter improportionem obiecti
ita quod anima tristatur propter armoniam soni corruptam quam audivit deli-
Tercio posset aliquis dubitare utrum in dolore capitis ex reumate com-
petat flebotomia. Dicendum quod reuma aut est de materia calida aut frigida. Si
de frigida non competit quando est dolor. Si de calida aut fluit aut ad
interiora aut ad exteriora. Si materia flegmatica fluat ad interiora non
competat flebotomia tunc revelletur ad interiorem quod esset valde malum. Si fluat
ad exteriora tunc aliqua ratione competentiarum ut si esset pleuresis hic
bene potest competere et in principio propter timorem magnitudinis accidentis
et ita in dolore capitis cum reumate materia currente ad interiora et quando
corpus sit plectoricum et corpus ita bene potest competere flebotomia et hoc licet
reddat invisibilis. Notandum ut notamentum eius. Item utile esset
semper quod antecedat semper aliqualis materie ingrossativa et evaporativa et
cerebri confortativa cum rosis et sandalis camphora et cetera et ita est
dubia cum solutione. Quarto posset aliquis dubitare si flebotomia competit
in dolore capitis ex causa prima vel ex opposita. Dicendum quod confirmatio al-
non confirmativa paucifacit ad hoc si plenitudo multa vel pauca
quando enim plenitudo est multa tunc fiat ex parte opposita. Si pauca
et ex causa plenitudo igitur et non plenitudo est una de diversis
sitibus et licet faciat ad hoc quando in omnibus egritudinibus consimilibus a dicta
flegmate. Semper in corpore multum pleno debet fieri de parte opposita. Si
autem modica sive plenitudo ex causa in omnibus egritudinibus consimilibus
a dicta flegmate inferius ubi competit flebotomia sive fiat de brachio sive
de vena saphena plenitudine multa existente sive pauca semper
fit ex causa propter longitudinem vacuandi et indiget ex opposito. Et declaratur
ista sententia G. in prima particula consiliorum. Consilium pro
dolet quod sunt acute egritudini et etiam dicit G. in regimento sanitatis
illarum partium quando dolor ad spatulas est ut dicit G. 13o de ingenio
c. vi et ut dicit G. ex de ingenio c. 1o. Octavo posset aliquis
dubitare. Si balneum aromaticum, infrisum, et vinum et similia dissolvunt

et apium silvestrium [illegible] competat in monopagia seu dolore ca-
pitis seu dolore capitis frigido. Balneum [illegible] ad talia [illegible]
[illegible] materiam et frigiditatem augmentet ideo competere passis
in declinatione morbi corpore mundificato propter materiam [illegible]
que remanserant et post corporis mundificationem [illegible] Et si materia est
calida et adest cum frigida superiora ad paucas dissolutiones fiat ... rose
[illegible] sandali camphore et camo et ab [illegible] stra [illegible]
materia sit [illegible] sandalis [illegible] deinde purgetur materia et fiat
clisteria et fricationes extremitatum et ligationes dolorose in extremitatibus et ...
fiant fomentationes et in capite cum rosis et [illegible] et aceto confecto et
camo et mellilot et [illegible] papaver [illegible] magna cum pauco aceto Et
[illegible] qui [illegible] multiplex cooperire caput quod [illegible] Si
autem materia sit frigida materia cum declinatione [illegible] [illegible] ca[illegible]
et similibus et [illegible] et purgetur corpus et fiant clisteria et fri-
cationes et ligationes et similia et tunc in fine fiant fomentationes cum
camo mellilotis et [illegible] et similibus et adest [illegible] et [illegible]
camo mellilotis et [illegible] et similibus et [illegible] Alia igitur con-
[illegible] competit [illegible] et similia Alio igitur con-
[illegible] in principio et alia in declinatione Nota intelligendum quod [illegible]
[illegible] non causat dolorem nec per se nec per accidens et ideo [illegible]
[illegible] 1o capitulo de tactu quod sensus non appre-
[illegible] secundum qualitatem [illegible] in sensu [illegible] sensibili non [illegible]
[illegible] sensibile [illegible] et motus est, si quod sensus [illegible]
[illegible] nisi quod [illegible] passio et [illegible] passionem
aut [illegible] passioni et ideo quod qualitas [illegible] non inducit passionem
[illegible] et [illegible] non sentitur sicut in [illegible] Illa
igitur que [illegible] non sentiuntur quia sensus tactus non apprehendit
nisi [illegible] sensibilia et ideo sic non inducit dolorem [illegible]
passio et debilis et ideo per se non sentitur sed per accidens [illegible] sentitur [illegible]
nec [illegible] aut non sentitur nec per se nec per accidens
[illegible] debilissima [illegible] passio sed bene accidentaliter sentitur et per accidens
[illegible] cum materia multa [illegible] materia solvit [illegible]
[illegible] et ita [illegible] causa doloris accidentalis et per
[illegible] Illa igitur que fortiter imprimunt sunt per se causa
[illegible] doloris et ita calidum et frigidum per se sunt causa doloris quia
sunt qualitates active et fortiter imprimunt similiter solutio continuitatis
est per se causa doloris cum fortiter imprimat et sensus tactus apprehendit
[illegible] si fuit in membro organico sicut in [illegible]
[illegible] igitur solutio continuitatis non fuit de [illegible] nec de secundariis [illegible]
[illegible] que [illegible] apprehendit [illegible]
complexionis et corporis Item sensus tactus apprehendit [illegible]
complexionis sicut complexionis [illegible] sentitur [illegible]
[illegible] intelligendum quod [illegible] et [illegible]
[illegible] a complexione [illegible]
[illegible] quia [illegible] aut [illegible]
[illegible] et ita de
[illegible] ab inferioribus ascendat [illegible]
[illegible] quod licet [illegible] ab inferioribus ascendat [illegible]
ad superiora [illegible] [illegible] equaliter [illegible] quia

21

quedam sunt fortiores et quedam debiliores et fortiora mittunt ad debilia et ideo aliqui leduntur antiora [illegible] et non posteriora et econverso et aliqui media et aliqui non [illegible] una lesa alie leduntur quia [illegible] unius non est [illegible] alterius et ideo nullus [illegible] si [illegible] transfertur propter fumos a capite ascendentes et tamen non quelibet litargia et ita de aliis ¶ Duodecimo notandum quod [illegible] non sunt [illegible] de se quia [illegible] sentit [illegible] et [illegible] [illegible] iudicat et [illegible] et ita de aliis [illegible] sentit et [illegible] non [illegible] instrumentum ut [illegible] ut mandans

De vertigine et scotomia

Scothomia et vertigo sunt [illegible] passiones sensus communis
Causa ¶ Causa [illegible] vertiginis et scotomie est mala [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sensu communi et per accidens [illegible] quia per accidens [illegible] passio [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] sensus communis et [illegible] [illegible] ymaginativa [illegible] iudicantis ¶ Scothomia igitur et vertigo [illegible] et [illegible] quod [illegible] est [illegible] et malicia [illegible] et ita mala apprehensio in sensu communi et malum iudicium in ymaginativa [illegible] ¶ Unde in vertigine omnia videntur moveri [illegible] quod [illegible] est magis subtilis cum [illegible] in [illegible] [illegible] qui non [illegible] et ideo movetur [illegible] et ita si [illegible] [illegible] [illegible] fortiter [illegible] aut aquam moveri impetuose aut [illegible] [illegible] tunc videtur sibi [illegible] intensive quod movetur [illegible] et igitur [illegible] se [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aut cadet ¶ In scothomia non est sic ¶ Unde [illegible] est magis grossa et stabilis et videtur sibi quod videat [illegible] et [illegible] et [illegible] et ideo dicitur scotomia a scotos quod est [illegible] et [illegible] quod est [illegible] quia [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] humores malos corruptos et vapores tenebrosos [illegible] in cerebro et potissime in parte anteriori [illegible] ascendit a stomacho a toto corpore ¶ Signum ¶ Si passio [illegible] [illegible] in cerebro tunc est [illegible] et [illegible] cerebri et sentitur [illegible] in auribus et malicia [illegible] et si [illegible] a stomacho est [illegible] stomachi et nausea et [illegible] et [illegible] et si vapor est de sanguine corrupto apparet corpora [illegible] et rubea et si [illegible] apparet corpora [illegible] et videtur [illegible] quod [illegible]
¶ Et si flegma apparent corpora alba videtur sibi quod sit in aqua
¶ Et si [illegible] videtur sibi quod transfert [illegible] angustia et similia

¶ Pronosticatio ¶ Isti autem sunt [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] quare si [illegible] [illegible] [illegible] in illud [illegible] diligentissime igitur advertendum ¶ **Curatio** ¶ Cum igitur sint [illegible] et corpus sit [illegible] fiat [illegible] quod [illegible] est de [illegible] [illegible] [illegible] purgetur et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible] [illegible] de [illegible] flegmatica [illegible] purgetur [illegible] [illegible]
¶ [illegible] igitur vertiginosus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] sicut rote magne et aque que moventur [illegible] nubes que [illegible] et omnia similia [illegible] quod [illegible] [illegible] ita

cumulibus montium altissimorum aut turrium aut pontium aut navium quod
non respiciat inferius nec imaginetur nec intueatur locum profundum
et si est costivus quod pertranseat sublectiis palpebrarum et ad imaginationem
ad superiora et si est opressus sompnolentus sicut est [illegible]
valde turbati igitur sicut faciunt pueri quod sit in silentio et loco
obscuro et quod dormiat et si propter fumum stomachi et [illegible]
[illegible] quod accipiat buccellam panis et tincta in succo citoniorum et [illegible]
[illegible] et si fuit ex vitio stomachi mali quod purgetur stomachus
[illegible] purgantibus et quod vomitus iudicatur et si fuit
de cerebro quod purgetur ut dictum est secundum exigentiam humoris et quod fiat
[illegible] et pulpa coloquintidae et fiant gargarismata ad
et caputpurgia. Item ventose in capite et collo et cauterio et [illegible]
et in hora paroxismi et fiant fricationes extremitatum dolor capitis
et [illegible] frequentissime [illegible] quia [illegible] videtur [illegible]
quod addatur in omnibus [illegible]
sive in digerendo sive in evacuando. **Clarificatio**. Intellige [illegible]
[illegible] de [illegible] et sicut declaravimus [illegible] de morbo [illegible]
ut [illegible] visibilis [illegible] in [illegible] signo
[illegible] videtur [illegible] et in corpore [illegible]
[illegible] et male indicat [illegible] ponatur quod quadratum [illegible]
[illegible] indicabitur figura [illegible]. Et si gutta aque cadat [illegible]
indicabitur linea recta [illegible] et male indicat quod
[illegible] de corpore corrupto [illegible] mala complexio [illegible] in capite et stomacho
et aliis partibus et mala materia et [illegible] multis modis
[illegible] anima sequatur corpus in suis passionibus
Ad [illegible] igitur [illegible] complexionis [illegible]
[illegible] igitur corrumpunt sicut corpus corruptum [illegible]
[illegible] bone complexionis
et [illegible] et medicinis [illegible] et [illegible] et sonum et omne quo
indigemus. Unde si corpus [illegible] in [illegible]
parari non est igitur aliquid quod [illegible] quod ita faciat [illegible]
[illegible] sicut [illegible]

De litargia. Capitulum

Litargia est apostema in parte posteriori cerebri sub [illegible]
causa [illegible] passionis est omne illud quod multiplicat [illegible]
flegmaticum et replet caput vaporibus sicut sunt allia et cepe
et porri et [illegible] et crapula et ebrietas et multa comestio [illegible]
[illegible] et piscium [illegible] et lactis et carnium [illegible]
[illegible] nauseam et similia. Tunc igitur vapores ascendunt ad
[illegible] causant apostema sub [illegible] cerebri [illegible]
[illegible] in panniculis et [illegible] medullaris [illegible]
et tunc est [illegible] et appellatur nomine suo [illegible] litargia [illegible] a letum [illegible] litargia
quod [illegible] et ita litargia [illegible] oblivionem [illegible]
[illegible] et si veniat apostema tunc est morbus [illegible]
est morbus [illegible] accidens morbi [illegible] intellige
ut [illegible] de [illegible] et aliqui causatur ex melancolia [illegible]
quod sicut apostemata simplicia causantur in cerebro ita et composita [illegible]

ro. et fleg. ita quod aliquando apparent signa flegmatis in plus aliquando
aliquando equaliter et ita accidencia apparent diversa **Signum** litargia
aut se comitatur febre lenta et dolor et mediocris oblivio et in medio re-
et si fuerit de flegmate cum accidentibus multa a principio et in medio red-
deunt sputi et profundantur in sompno et stat oculis clausis et ore
Sed si aperiat obliviscitur claudere et os similiter et obliviscitur aliquando excreare et
mingere et egestio est humida et urina est sed subalbida et pulsus
et anhelitus sunt parvi et [illegible] et [illegible] Tamen si alta
voce clament et proprio nomine appellent et videntur et loquuntur et si dimit-
tantur statim revertuntur ad sompnum quod propter nocivum sompnum [illegible]
et [illegible] Si autem fuerit [illegible] multa et [illegible] et motu et [illegible]
[illegible] et si apperta fuerint [illegible] et do-
[illegible] statim multiplicat sompnus [illegible] et taciturnitas et [illegible]
[illegible] Et si colera dominetur multiplicantur vigilie et motus et
alienaciones et si equaliter [illegible] **Pronosticatio** Sudor frigidus
in capite mortem signat Et si sanguisuga fronti applicetur et non adhereat
mortem signat Si autem nullum horum apparuerit et accidencia [illegible]
[illegible] et virtus fortificata signum [illegible] **Curatio**
In primis fiat flebotomia nisi [illegible] impediat deinde fiat
[illegible] fortis deinde [illegible] acria et multa cum [illegible]
[illegible] Deinde provocetur vomitus cum [illegible] Deinde ungatur
caput cum oleo ros. et aceto et postea fiat gargarismus et caputpurgia et post
duos dies ungatur caput cum castoreo et aceto squillitico et si aliquo
possit esse compositas [illegible] Recipe [illegible] sal
[illegible] calamenti [illegible] an. ℥ iii cum
[illegible] an. ℥ i [illegible] aceti lb ℥ iii
fiat sirupus et si [illegible] sirupus in parva quantitate
cum aqua decoctionis capillorum veneris et [illegible] cum
[illegible] Recipe [illegible] ℥ i pulpe coloquintide [illegible] an. ʒ [illegible]
et fiant pillule vel sic Recipe aloe ℥ iii agarici [illegible] an. ℥ ii pulpe colo-
quintide [illegible] an. ʒ i foliorum [illegible]
foliorum absinthii an. ʒ [illegible] cum [illegible] et fiant pillule
[illegible] ℥ ii vel iii [illegible] particularem [illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] sicut debet [illegible]
caput aut [illegible] cum [illegible] castoreum
[illegible] piper [illegible] euforbium sinapis sulfur [illegible]
[illegible] agrestis origanum calamentum ruta [illegible]
[illegible] naualis et similia [illegible] cum [illegible] olea aut [illegible]
fomentaciones et suffumigaciones aut [illegible]
[illegible] fiunt scarificaciones nisi sanguis [illegible] abundat ponatur [illegible]
[illegible] et si [illegible] profundatus in sompno [illegible] ego
vidi [illegible] pili barbe et [illegible] et trahantur [illegible]
et stringantur digiti [illegible] et ligentur fortis-
sime [illegible] et [illegible] cum sale et aceto in [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] et rogant clamare forti et vide sunt ibi et [illegible]

etiam tympanum cum marcello et vasa enea tenebit et sonos continuos
et clamores fortissimos ac motum dormiendo et quia ebrius non accipiunt multi
motum propter assistentes et videntes quod hoc sit impietas et malitia et non possunt
tunc [illegible] de periculo pronosticato quod non permittat quia multos vidi [illegible]
lenta [illegible] et sequenti accusant assistentes de homicidio quia non possunt
[illegible] me operari et ipsi dimittebant me operari [illegible] et multi [illegible]
et alios curabam et multi etiam moriebantur et potissime illi in quibus non potui
operari propter importunitatem [illegible] assistentium et sunt mortui [illegible]
[illegible] et [illegible] aperiunt [illegible] et omnes [illegible] quod apparent
emorroides. Et [illegible] aperiunt et [illegible]
[illegible] quantitate [illegible] quod semper processit debilitando donec moriuntur et
[illegible] quod [illegible] Galienus [illegible] et multi
[illegible] propter aliquos [illegible] habent potestatem. Et libro
[illegible] sit [illegible] digestionis. Si autem [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et venter et [illegible] in aqua [illegible]
et [illegible] et fiant suppositoria [illegible]. Si autem [illegible] est composita [illegible]
medicamina et addantur [illegible] et calida [illegible]. Et si [illegible]
[illegible] ea que habent aspectum ad melancoliam [illegible]
[illegible] operationes sunt [illegible] et [illegible] et [illegible]
corporis [illegible] ad [illegible] non [illegible]
[illegible]. Si autem modicus lapsus in aliqua qualitate [illegible]
[illegible] opponit et [illegible] ad meliore
[illegible] ad fortificationem aliquam [illegible] et memoria
apprehensione [illegible] illud [illegible]. facultas [illegible]
[illegible]. Si autem est magnus lapsus tunc omnes operationes [illegible]
et potissime si est lapsus in frigido et humido quod [illegible]
et humidum suffocat calorem naturalem et hoc dicit [illegible] 3°. de [illegible]
frigidum est in confusione anime in somno [illegible] et humidum in 2° et quia
[illegible] in [illegible] ubi est memoria propter frigidum
[illegible] naturali quod dominatur et humidum accidentali nisi [illegible] habeat bonam Nota quia homines [illegible] memorant
memoriam. Et [illegible] quod [illegible] genera hominum [illegible]
bene memorant. pueri, religiosi et senes. pueri [illegible] bene memorant propter
[illegible] et fortem apprehensionem [illegible]
fortem ymaginationem et fortem apprehensionem [illegible] fortissime memorantur [illegible]
[illegible] fortissime apprehendunt [illegible] quare [illegible] memorant
illud [illegible] capit [illegible] religiosi [illegible] memoria
propter [illegible] anime [illegible] illud [illegible]
sedendo et quiescendo fit prudens. Et [illegible] in studio [illegible]
est in [illegible] bene memorant [illegible] ymagi
[illegible] apprehendunt [illegible] ymaginantur [illegible] sufficit
[illegible] apprehendunt [illegible] operationes [illegible] et [illegible]
[illegible] quia non [illegible] in operationes [illegible]
fere omnes [illegible] religiosi [illegible] propter [illegible] naturalem [illegible]
[illegible] et [illegible] accidens [illegible]
[illegible] in [illegible] sapientiam regnat in senibus [illegible] illud [illegible]
[illegible] dicit [illegible] illud [illegible]
[illegible] quod litargia [illegible] causas [illegible] sunt [illegible] frigidum et humidum
et [illegible] humidorum. [illegible] causas antecedentes sunt [illegible] mala [illegible]
[illegible] frigida et humores flegmaticos abundantes et [illegible] causas [illegible]

sicut est apud flegmaticos et in posteriori parte cerebri. Tertium signa quorum ista
sicut est extractio et oblivio et huiusmodi. Signa demonstrativa sunt communia
istis aliis et huiusmodi signa mortalia quia sanguisuga statim applicata ad
adheret. Tertio notandum quod ad bonitatem memorie multa conferunt dispo

[...]t ad bonitatem memorie

sitionem cerebri etc. ut sic. et audiens pauca et mirabilia et quibus anime et cor
poris tunc anima fortiter se convertit et fortissime apprehendit et ita fortissime
memoratur. Item aliud anima sedendo et quiescendo fit prudens. Ubi igitur
ista quiescunt ibi est bona memoria et econtra omnia ista quiescunt in pueris
quare melius memorantur quam senes. Quarto notandum quod licet secundum Constantinum frigiditas
in secundo letargia hic bene potest competere somno et alie apprehendendis 2o eorum
aphorismorum 3o eorum se. nisi aliquod magnum evacuatur impediat. Quinto advertendum
quod in letargia est venena velut stringulatio quia non est stadium. Secundo in frenesi
est tremor et elevatio quia ascendit ad superiora. Sexto intelligendum quod aliquando
aliqui mittuntur propter nimiam humiditatem cum signum quia male memorantur
de preteritis et remotis sed bene de presentibus et momentaneis et tamen de pre
de preteritis et remotis et quod est de senectute non comparet consuetudo memorandi
sicut dicetur in capitulo sequenti

De memoria corrupta

Dictis duabus passionibus dictum est in primo immediate dicto et de
transire volo ut breviter porcio et sano recapitulabo de corruptione
memorie. Corruptio memorie est passio posterioris partis cerebri.

Causa. Causa huius passionis ut plurimum venit propter malam complexionem
frigidam et humidam et precipue propter frigidam et humidam. Tamen aliquando venit
propter malam complexionem siccam et propter malam complexionem calidam etc. ut sic. Oblivio
igitur et corruptio memorie veniunt aliquando latitudine sanitatis et assimilatur
stoliditati. Signum igitur corrumpatur memoria et adveniat oblivio propter aliquod ad
aliquod mirabile sicut dictum est capitulo de letargia. Sed hic agitur de corrup
tione memorie ubi cause non sunt ita forte.

Signum. Si autem causa
sit mala complexio sicca tunc est cum vigiliis et non memoratur de presentibus
momentaneis quia difficile fit impressio in sicco. Sed recordatur de preteritis
remotis quia difficile fit separatio a sicco. Si autem causa sit humiditas
tunc est cum somno gravi et profundo et bene memoratur de presentibus
momentaneis quia de facili fit impressio in humido de preteritis autem re
motis non fit recordatio quia de facili amittitur impressio. Frigiditas vero et humiditas

Pronosticatio. Si fiat de mala complexione calida etc. et sicca raro
curabitur. Et si remaneat in latitudine sanitatis convertitur in letargiam aut apo
plexiam aut epilensiam.

Curatio. Si venit propter malam complexionem
siccam tunc competunt ea que humectant sicut est ovum et sompnus
et aliqua humectantia sicut sunt cerebella avium et brodium carnium et vitella
et unge caput cum oleo amigdalarum dulcium et cum oleo zizanino et fomentetur
caput cum decoctione huius malve bismalve ordei camomille mellilotique antheos
aliis et ita quod ex compositione resultant … ad … et …
humiditas ad caput … competunt … et … Post … ori
capitis et … et … quia frigiditas advenit … diligenter
… **De acre.** Aer sit mundus clarus et domus cla
ra munda … Vinum sit album … et si non … cum …

fiat per artificium stercorando in domo ad gramen calamentum et similia. Vitet
flatum omnem ventosum et potissime vitet ventum meridionalem et ubi bore-
alem post meridionalis pressura vitet quantum est possibile ablutionem femor-
capitis et balneum aque frigide et calide. Vitet somnum superfluum et potissime
de die et potissime post refectionem. Vitet etiam vigilias superfluas quia dissolvunt
cibum vitet etiam quantum possibile et offas et brodia et vescella et radices por-
rorum ceteras et pisces omnes et utatur assis quantum est possibile de-
inde ad medicinalia veniamus. Digeratur igitur materia et purgetur sic pa-
ulatim semper ascendendo ad fortiora. In primis igitur digeratur materia sequenti
modo. Recipe aceti cepi [illegible] [illegible] calamenti [illegible] [illegible]
salvie [illegible] centauree an. ʒ ij ad. [illegible] [illegible] an. ʒ j. mellis
lb j. aceti albi ʒ ij fiat sirupus [illegible] digestum purgetur sic. Recipe yerapigre
ʒ vj pulpe coloquintidis. bdellii an. gra. vij. misceantur et fiant pillule. Deinde fi-
ant simplicia et in simplicia ponantur ea que in sirupo et [illegible] offeratur [illegible]
[illegible] [illegible] alexandrine [illegible] an. ʒ j. Deinde fiant rapspigra et fomen-
tationes et alia sicut dictum est. Si autem ex hiis non fuerit [illegible] curatum [illegible]
per paucos dies [illegible] digeratur materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] an. ʒ ij aceti cepi an. ʒ j [illegible] ʒ s. [illegible] ʒ ij
[illegible] clarum. Deinde purgetur sic. Recipe yeralogodion
[illegible] [illegible] quod sufficiat et fiat clarum. Deinde purgetur sic. Recipe yeralogodion
ʒ ij theodoricon anacardinum ʒ s misceantur et fiant pillule. Deinde fiant rapspigra
et alia sicut dictum est. Si autem ex hiis non curetur post modicum [illegible] digeratur
[illegible] [illegible] modo. Recipe radicis aceti cepi [illegible] piperis [illegible]
piperis lon. cinamomi opt. [illegible] masticis [illegible] an. ʒ ij pulveris
serpilli ysopi an. ʒ j fiat pulvis et ponatur in sacculo de [illegible] et [illegible]
[illegible] pulvis mane et sero cum brodio [illegible] [illegible] [illegible]. Deinde [illegible]
sic. Recipe yeralogodion ʒ iij theodoricon anacardinum ʒ v. misceantur et fiant pillule
[illegible] [illegible] medicinam possunt addi et diminui [illegible] [illegible] [illegible]
Deinde fiant rapspigra et simplicia et alia sicut oportet. Intelligendum
[illegible] [illegible] [illegible] et non est obediens digestioni [illegible] [illegible]
cadens [illegible] modus operandi est mutandus ut [illegible] ascendendo
a debilibus ad fortiora. Post hoc autem utatur rapspigris et masticatoriis
masticet igitur ʒ [illegible] aut piretrum ut aque [illegible] multa a capite [illegible]
Deinde provocatur per nares succus maiorane et sambuci aut decoctioni
piretri in vino. Deinde [illegible] [illegible] [illegible] et piper castoreo. Deinde
[illegible] caput cum decoctione aque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et centaurii [illegible] [illegible] oleo de [illegible] [illegible] et castoreo. Deinde [illegible]
[illegible] [illegible] calamenti et lignum aloes. Post hoc autem utatur confectione [illegible]
[illegible] qui [illegible] facit ad [illegible] memorie [illegible] [illegible] [illegible]
Recipe piperis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] an. ʒ ij costi ana
[illegible] [illegible] [illegible] an. ʒ vj [illegible] ʒ iij [illegible] anacardi [illegible]
nardi ʒ ij [illegible] [illegible] [illegible] an. ʒ vj [illegible] ʒ iij
Deinde medicinas alias et confice cum [illegible] et melle [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] sine confectione. Dosis est a. ʒ. duabus
[illegible] et detur per vj menses [illegible] a labore nimio et vino nimio
cum aqua [illegible] [illegible] et [illegible]

De litargia

Litargia non vera est apostema composita ex colera et flegmate [illegible]
[illegible] in parte posteriori cerebri. Causa huius passionis [illegible]

causa est scapula et multitudo odorum et fetidum diversorum calidorum et floren-
tium cadit in ... notandum non potest digeri ... et ... apud et fe. gene-
rant.

Signum

Huius passionis sunt signa que non flegma seu de-
minuatur tunc apparent signa eius sicut est taciturnitas et stupor et sompnus
profundus et apparet quasi sit mortuus et oculi sunt clausi quod autem dominatur
colera tunc movetur et loquitur aliena et habet oculos apertos et habet ...
et secundum quod humor dominatur ... unius alterius et ... ita dominatur. Et
sunt alii vel alterius litargia ... igitur non ... memoria ... litargia
... quod ... est aposteme in parte posteriori cerebri et ... fe. et oblivio
et corruptio memorie et desipiencia ... in litargia ... est semper
aposteme de materia frigida et simplici et habet semper oculos clausos ... accidens
que ... et habet apertos et oblivisitur claudere. Et habet non ... semper est materia
composita et ... et habet oculos apertos et color faciei mutatur ... ad ...
... passio ... magis est ... in litargia ... et ... a suffo-
catione matricis ... quod videat et loquitur in suffocatione ... licet
intelligat ... videre non potest et ... ab appoplexia et epilempsia ... ve-
niunt subito ... litargia paulatim. Item ... a sincopi cordis ... sincopi
cordis assimilatur facies faciei mortuorum in litargia ... faciei sanorum et
sunt quedam alia signa communia sicut sunt inordinatio sermonis difficultas
... et ...

Pronosticacio

Huius fe-
bris ... et omnis compositio ... quod ... est pessima quia
multitudo ... et pessimitas eius significat ... non potest ... ... sicut ... et ...

Curacio

Dicta et omnia medicamina
debent ... composita ... et si appareat dominium ... super
... quod ... apponantur medicamina pro illo et si ... equaliter ... fe. ...
... quod apponantur magis frigida ... fe. In primis igitur ... capud ... ut deinde
... cum oleo ro. et aceto ... Deinde ... di-
... appone ... et ... et purgetur cum
yerapigra et ... de succo ro. Deinde fiant ... composite ...
et viol. et ... et ... et mell. et ... et ... fiunt omnia
... in litargia ... medicamina omnia et ... et ... con-
ponantur ... compositionem materie.

Clarificacio

Intelligendum ... quod ...
... alterum ... corrumpatur et ... et debilitet ... magis ...
... alterum et ... passio est ... sciendum ... quod ... est corruptio ...
... sicut ... et in ... et ...
talis ... quantum est de se non facit ... Est enim alia corruptio ...
... sicut est flegma et colera et ... de aliis et ... corruptio ...
... facit ... qui ... non resultat ...
... in ... et ... et ... morbus et ...
igitur sunt diversa licet ... diversa ... potest ... alterum
non ... intelligendum que licet materia frigida non sit apta ad ...
de se ... in principio potest apponi ... et ...
fe. et potissime in litargia non vera ubi melius potest ...
et ... quod in litargia vera

De congelatione

Congelatio est passio partis ... cerebri ... qua homo amittit sensum

Causa Ista passio provenit ex opilacione
et motum in toto corpore
partis posterioris cerebri facta ex mala complexione frigida et sicca vel
[illegible] mala sicca et sicco grosso. Et ideo ista conveniunt istis qui comedunt fructus
infrigidatos et nive aut potant aquam frigidam aut similia multum frigida, quia
fit opilacio et spirituum ingrossacio et ideo spiritus ad membra subiecta [illegible]
[illegible] et ita carent sensu et motu. **Signum** [illegible] est quia stat oculis apertis
et remanet [illegible] secundum disposicionem in qua invenit eum [illegible]
ipsum stantem stabit [illegible] et si sedebat stabit sicut sedebat et si
dormiebat stabit sicut dormiens et si [illegible] [illegible] in eadem
disposicione et ita de aliis omnibus corporis [illegible] que [illegible]
disposicionibus [illegible] in quibus [illegible] [illegible] stat sicut rigidus
et spasmatus et si tangatur non sentit et si [illegible] non videt et ideo [illegible]
[illegible] qui vident [illegible] putant ipsum esse raptum et [illegible] cum deo et
angelis [illegible] [illegible] **Pronosticacio**
Si calefiant et humectentur fiat [illegible] in [illegible] morientur [illegible]
est ut fiant [illegible] ubi sit fumus [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ligatura
[illegible] dolorosa et [illegible] et fiat fomentaciones [illegible] caput cum [illegible]
[illegible] et fumo [illegible] et [illegible] et [illegible] et ungatur caput cum oleo de [illegible]
[illegible] [illegible] et si est [illegible] sit [illegible] aliquo [illegible] digatur [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et purgetur cum [illegible] et [illegible]
[illegible] causa et [illegible] agaricus [illegible]
et male complexionis et [illegible] **Clarificacio** [illegible]
[illegible] et ponitur [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] sensus et motus **Clarificacio** intelligendum [illegible]
facta est [illegible] et [illegible] est [illegible] et [illegible]
et congelacio et litargiam [illegible] in omnibus [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] quedam [illegible] Galienus [illegible]
tractat [illegible] quarti de morbo et [illegible] [illegible]
et [illegible] intelligendum igitur quod congelacio et litargia sunt magis in parte
[illegible] somnus [illegible] et stupor sunt magis in parte anteriori
propterea differt litargia a congelacione quia litargia fit a frigido et humido
[illegible] quod Galienus vocat catalepsim causatur a frigido et sicco. [illegible]
[illegible] et profundus differt a stupore quia in somno [illegible] ut
[illegible] sensus communis [illegible] passio [illegible] stupor
[illegible] parte [illegible] [illegible] in alio differt
quia stupor est [illegible] sensus et motus et ideo [illegible] differt
stupor a congelacione quia stupor est in [illegible] magis et congelacio [illegible]
[illegible] et in alia quia in congelacione sunt semper oculi aperti sed in stupore non sit
propterea differt litargia a [illegible] quia in litargia est febris et [illegible]
[illegible] [illegible] alta voce [illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible] congelatus est rigidus et [illegible]
spasmatus. [illegible] ab [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] passionem [illegible]
[illegible] de [illegible]

De sompno innaturali

Dormicio est requies virtutis animalis ad interiora cum quiete
sensus et motus nisi quantum est necesse anhelitum.

Causa

Causa huius potest frigiditas cerebri anterioris partis aut
humiditas aut vapores aut fatigacio aut diminucio caloris naturalis et spiritus.
Intelligendum est circa istam materiam quod quidam est sompnus naturalis et quidam
innaturalis et preter naturam et quidam vocatur naturalis et quidam vocatur
plus ad preter naturam. Sompnus enim naturalis quies animalium cum
inclinacione naturali propter renovacionem caloris vitalis et animalis non ad nocumentum.
Nocendum secundum intencionem Galieni primo de morbo in fine
primi particule quod in sompno ligatur sensus communis qui est in parte anteriori
cerebri et ligatur solum ex humido suam operationem dissolvente a principii digestione
et ideo cessant et quiescunt omnes operaciones animales sensibiles ex
cerebro. Imaginatio autem nichil quiescat secundum intencionem suam i. naturalis
sunt et sedem inveniam aliam in parte sua nec in tempore sompni nec
in tempore vigilie quiescat. Igitur virtus animalis et fortificatur naturalis
et ideo tunc fit bona digestio et coitus totius corporis corroboratio. Virtus
autem vitalis remanet in disposicione sua et sedem pulsuum et secundum anhelitum.
Si igitur sompnus naturalis fiat in debita quantitate qualitate
et ordine operaciones totius corporis corroborantur. Si autem fit nimis profundus
aut prolixus aut in tempore indebito non est naturalis. Sompnus igitur
naturalis fit ex humiditate sola. Unus autem sompnus alius ab isto naturalis
est. Et autem alter sompnus qui vocatur naturalis vel qui habent febrem fortem
et in superficie magna et non post crisim dormiunt sompno profundo
et prolixo talis sompnus vocatur naturalis qui licet bonus sit secundum hoc significat
morbus non est bonus quia est propter medicinam alleviatur. Est sicut alter
sompnus qui vocatur innaturalis ut ille qui est propter labores et excercicia
et fatigaciones fortes et similia. Et alius sompnus qui est penitus innaturalis
et est causa quadruplex quarum est disposicio. Prima causa est frigiditas
nimia aerem seu motum sive sint ex aere aut ex ventre seu nunc sunt
ex naturalibus extrinsecus applicatis sive intrinsecus bibitis sicut est apud mandragoram
in somniamus papaveri coriandri semen succus lactuce et similia.
Talis enim sompnus assimilatur congelacioni et stupori. Secunda causa est humiditas
nimia oppilans et mollificans nervos et assimilatur ebrietati.
Tercia causa est frigiditas iuncta cum humiditate et si cum eis concurrat
disposicione sua assimilatur litargie. Si aggregatur assimilatur apoplexia et
epilencie. In omnibus istis tribus causis sompnus est innaturalis quando profundus
et ista profunditas sompni appellatur subeth apud antiquos. Quarta causa potest
esse aggravacio cerebri et aliorum membrorum sicut accidit quando casus et percussio
cerebri et stupor et fumus resolutus a pulmone et a splene et cibus motus
multum in stomacho et proveniunt ab epate et matrice quod male materia et corrupte
ascendunt ad cerebrum et suppositatum cum et per accidens ex nocumentis spiritus debilitate
et ideo est sompnus gravis et profundus et precipue quando subitus
fit. **Signum.** Cum sompnus fuit naturalis in expergefactione sentit
se levem corpore et hilarem et quando fuit innaturalis sentit se esse gravem et ponderosum.
Et si fuit frigiditas in causa excessit tempus multum frigidi

et de corpore quod sequitur spasmatum ¶ Et si est ex natione appet odor totius
et mutatur color ad lividitatem ¶ Et si est ex humiditate flegmatica vertitur
color faciei ad albedinem et si ex sanguinea ad rubedinem ¶ Et si compositam
cause et signa similiter ¶ Et si est ab alio membro cognoscatur ex dolore
loci quia ubi dolor ibi egritudo ¶ Si igitur venit a cerebro vel a gravitate
alia causa sanguis fortis et curatur in illo membro ¶ Et si a stomacho
nausea et de aliis similiter aut si aliquid dubitatur si est grandis sompnus et pro
fundus qui subetus appellatur quod multi dicunt aut est alia passio vel
litargia quod dicitur ab apoplexia vel sensus et motus sunt ablati in toto corpore
et non per aliquod quietem et non per contrarium et motus sunt timores ¶ Si autem
fuit sincopis color tunc faciei assimilatur faciei mortuorum si autem est
magis faciei sanctorum cum facie subrubea ¶ Si autem fuit suffocatio intel
ligitur intelligat esse pondus non per se autem curatur et videt et alia que dicta
sunt in capitulo immediate precedenti **Pronosticatio** ¶ Omnis sompnus
qui provenit ex nimia anxietate et vehementi sive debilitate est pessimus
vel sompnus et magis veniat morti dormire super dorsum malum dormire
in sole peius ¶ Dormire in radiis lune et potissime quod intrat sanguis
cum foramine pessimum ymmo facit siccare sanguinem ¶ Sicut dicit amosi
propter nimiam humiditatem ¶ Et dicunt expertis quod si radius lune intraverit
per fenestram et tetigit eorum ulceratum est causa mortis eius ¶ Omnis
sompnus cum gravitate in declinatione paroxismorum fit notabilis est
¶ Naturalis solentia cum vel multum molesta generaliter dubio et cetera
significatur qui fit contra habent paroxismum suum vel et infine illius
fortes accessiones dies [illegible] ¶ Et si vocat mortale est ¶ Omnis sompnus
pollicens preparat et disponit ad litargiam et apoplexiam et ita de aliis et cetera
oriundus ¶ Similiter quod est sompnus celide nisi mortis ymago longa consecutio
[illegible] fata dabit **Curatio** ¶ Si autem sompnus gravis et profundus acci
dat in principio paroxismorum in febribus quia frequenter accidit et est multum
notum quod [illegible] de ipso videmus ¶ Ponatur paciens in loco luminoso et fiat
sibi fricatio multa et fiant fricationes extremitatum et odoret acetum et ungatur
caput cum oleo ro. et aceto aut agresta aut vino malorum ¶ Si autem fiat
propter passionem aliorum membrorum curentur illa prius ¶ Si autem fuit propter narcotica
curatur ¶ Si autem fuit propter nimiam complexionem frigidam utatur medicine
et utatur electuariis ¶ Et dyanthos vel musco fieri vel ungentum paronie muscat
aut et ungat muscatum suum odoret muscum et lignum aloes ¶ Si autem fuit
propter humiditatem odoret castoreum et mentam muscatam et sompnum et
fiat ex eis oleum et ungatur caput ¶ Si autem fiat propter utrumque sagapenum
fugiat et humiditatem tunc vel fit [illegible] sunt in ea [illegible] ca
lore et tunc per ordinem fiant omnia que fiebat in litargia nisi per
amidalos purgationes fiant fomentationes vel pessi primum ac indurentur
magis de ruta et castoreo et euforbio et calamento et similibus et
medicinentur frequenter nova restrictoria et dolorosa unam egritudinem
¶ Si autem fuit propter nimiam caloris et spiritum exaltationem forti vel est via
¶ Detur igitur sucus gallinarum assatarum et panis cum vino et odoret assa
et pigmentatum et vina muscatella et omne genus aromatum et valens
intrinsecum et requiescat in pace **Clarificatio** ¶ Si dubitaret aliquis

Humid[illegible] frig[illegible] sit in confusione [illegible]

quod scitur inducat magis nocumentum In accidentibus utrum ani-
malium an frigiditas aut humiditas Dico quod aliquibus partibus quodlibet
magis nocumentum venit ex sed cum sit qualitas activa et siccitas humiditas
aut est qualitas passiva et difficilius curatur secundum Avicennam septimo de ingenio Sed
apparet id quod dicit tertio de intrinsecis quod humiditas est in confusione anime
in 2o gradu et frigiditas in somno et ita videtur nocumentum humiditatis magis
Dico quod licet est apparet humiditas quod ut frigiditas est cum materia et [illegible] est abun-
dantia et ita [illegible] accidens magis nocet Sed si ponerentur ambo equalia
videtur quod de natura [illegible] magis ledat frigiditas quam humiditas et ita somnus profundus
et stupor et congelatio et similia que proveniunt ex frigido sunt peiora
quam que proveniunt ex humido nisi [illegible] que ut plurimum est ad humido spe-
ctat

De stupore

Stupor est diminutio sensus et motus **Causa** Unde
omne illud quod impedit transitum spiritus ad nervos Intelligendum
quod aliqui appellant ablationem sensus et motus in toto stuporem
et licet non est stupor sed apoplexia et epilepsia aliqui appellant mollificationem
stuporem et ideo non est proprie stupor sed paralisis per stuporem igitur intelligo
diminutionem sensus tactus in aliqua parte corporis et hoc vulgariter appellatur
dormitatio membri sicut cum aliquis tenuit tibiam super aliam tunc
non bene sentit tunc nec bene potest movere Dicunt aliquando [illegible] talis
obdormitatio appellatur stupor et [illegible] capitulo de somno [illegible]
de stupore apparet quando [illegible] diminutio tactus [illegible]
membri obdormiti [illegible] quod sensus et motus aliquando sunt
[illegible] et aliquando [illegible] Si [illegible] sufficientia
[illegible] tunc stupor est diminutio sensus et motus Si autem fiat
[illegible] tunc si advenerit nocumentum [illegible] tunc bene movetur
sed non bene sentit tunc stupor est diminutio sensus tactus et si patitur
nervus motivus et non sensitivus tunc magis pertinet ad para-
lisim aut ad spasmum et ita videtur quod stupor proprie non est nisi passio
sensus tactus [illegible] non est membrum [illegible] sed obdormitum et [illegible]
[illegible] operatio membri [illegible] appellat stuporem membri
morbum officialem Cause autem que impediunt transitum spiritus ad
nervos sunt multe Prima secundum paucitas caloris et spiritus non potest
se multiplicare usque ad nervos. Secunda causa potest esse nimia frigi-
ditas [illegible] condensans spiritus et opilans nervum vel
[illegible] alicuius animalis venenosi ut tarantula cum [illegible]
nancto appellatur Tertia causa est nimia caliditas dissolvens spiritus
sicut sunt febres ardentes aut nimia mora in balneo Quarta causa
est siccitas corrugans nervos et ista causa est valde mala Quinta
causa est humiditas sine materia disponens ad opilationem Sexta causa
est nimia strictura compressio et ligatura membri Alia causa est opi-
latio facta a qualibet humore sive sit sanguis opilans ratione
multitudinis sive flegma ratione [illegible] sive melancolia
ratione grossitiei [illegible] Ultima causa
est dormitio et [illegible] nervi **Signum** Signa stuporis sunt manifesta

ex indicio patientis et humoralis cognoscuntur per predicta signa. Hec est differentia
inter stuporem et somnum innaturalem. Quia stupor est in vigiliis, somnus
innaturalis non, quia tunc est oppositum in obiecto. Ista eciam magis complete sunt
dicta supra in capitulo de congelacione. **Pronosticacio.** Stupor
adveniens cerebro si continuetur apoplexiam aut epilepsiam significat. Et si stupor fuerit
in nucha paralisim facit aut spasmum. Et si fuerit in facie significat tortu-
ram. Et si in aliis partibus aut tremorem aut paralisim. Stupor igitur con-
tinuatus semper malus. **Curacio.** In curacione reddantur singula sin-
gulis. Valida igitur tenentur pro frigida et cronica et sic cum diuturnis et cum
et purgetur humor peccans secundum exigenciam humoris. Curetur igitur stu-
por et aliud et particulariter sicut dictum est in capitulo [illegible] dicto
de somno profundo et gravi aut sicut dicetur in capitulo de tremore et
nichil aliud specialiter est nisi ex sanguine si fuerit flebotomia et quod [illegible]
stupidi frequenter et qui continue fuerit et quod [illegible] partes suas [illegible]
Intelligendum quod stupor magis pertinet ad partem anteriorem [illegible]
magis procedat [illegible]. Congelacio aut ad partem posteriorem
Congelari aut [illegible] oculis aperte stupidi [illegible]

De vigiliis

Vigilia est productio spirituum animalium ad instrumenta sensuum propter ope-
raciones exercendas. Intelligendum quod quedam sunt vigilie naturales
et quedam innaturales. Vigilia naturalis nichil aliud est quam excitatio facta
a somno. Somnus autem naturalis ut dictum est fit propter humiditatem [illegible]
a [illegible] digestione et cum humiditas consumpta est tunc fiunt vigilie et
tales vigilie dicuntur naturales. Si autem vigilie excedant in quantitate qua-
litate aut ordine tunc dicuntur innaturales et habent proprietatem [illegible]
corpus et corrumpendi virtutem digestivam et generandi humores malos
et corruptos et causant indigestionis [illegible] effectus. Sompnus
igitur et vigilia sunt res non naturales sine quibus [illegible] non [illegible]
et quia ista sunt ut sanitas conservetur et quia sunt [illegible] oportet [illegible]
moderentur secundum [illegible]. **Causa.** Cause igitur vigiliarum superfluarum sunt
iste. Prima causa est sicut sunt accidentia anime sicut est ira tristicia sollicitudo
et similia. Secunda causa est fluxus ventris. Tercia causa est [illegible] et corporis
molestationes. Quarta causa est dolor. Quinta causa est labor nimius
laboris et potissime in [illegible]. Sexta causa est nimia [illegible] et
fames et [illegible] humiditatis. Septima causa est nimia repletio et
crapula et indigestio propter ascensum fumorum [illegible] ad
caput [illegible] et [illegible]. Octava causa est nimia [illegible] do-
minans in parte anteriori cerebri. Nona causa est nimia et caliditas [illegible]
et caliditas et siccitas. Undecima est abundantia [illegible] in parte anteriori
cerebri. Duodecima est humor melancolicus abundans. [illegible] est
humor flegmaticus salsus sicut in senibus [illegible] vigilant et propter
[illegible] anime [illegible] qui provocat [illegible] flegma salsum
[illegible] et si alie [illegible] cause [illegible] **Signa**
Accidentia anime et fluxus et dolor et [illegible] nimia [illegible]
et nimia [illegible] cognoscuntur ex regimine [illegible]. [illegible]
aut cognoscitur per [illegible]. Et [illegible] non [illegible] calorem [illegible]

fatigia caliditas desiccant et infrigidationem faciunt vigilias procurant. In co-
lerica autem cum vigiliis fiunt ad iracundiam et in melancolia ad timorem
et in flegmate falso cum quadam quiete et hebitudine studie per noctes

Pronosticatio. Vigilie in senibus bone non sunt nec vituperabiles. Et
vigilie superflue corrumpunt corpus et debilitant et indigestionem et humorum corruptionem
inducunt cum sompnum naturalem sequitur bona digestio. Et ideo dicit Ypocras
super illo amphorismo ventres in hyeme et vere quanto calidiores sunt et
sompnus longus et prolixus. Et dicit avicenna si vigilie fuerint superflue
et superveniunt tussis mollis.

Curatio. Cum vigilie fuerint propter ac-
cidentia anime curantur cum letitia et ordinatione instrumentorum musicorum
et cantilene et similium cum quibus fiunt accidentia anime. Si fuerit ex siccitate
ventris fiat suppositorium ex opio et sandalo et bolo armeno et ypoquistidos
et unguentum ... Cum tamen fuerint non fuerit ex opilatione vel dia-
dragaganti diapapaveris ... Si autem fuerit ex fe... sicut ea
que dicta sunt de fe... Si autem fuerit ex dolore mitigetur curando
anacardina apponendo et narcotica applicando si necesse fuerit. Et si fuerit
ex nimia claritate ponatur in loco obscuro. Et si fuerit ex nimia
ieiunatione detur abaria humida et ... et ...
et ovum et balneum. Et si vigilie non fuerint nimie ... et per balneum
et ... et ... dormiat et ... balneum sit sompnus nisi
... humor impediat. Et si fuerit ex crapula indigetur vo-
mitus et abstinentia et purgatio ... et odores ... et sandalos.
Et si fuerit ex nimia siccitate humectet cum quiete et cibis et balneis.
Et si ex nimia infrigidatione infrigidetur cum lactucis et ...
Et si fuerit ex co... digerat et evacuet. De melancolia vide de febri
falsa. Causis igitur ... et ... ad sompnum
... a debilibus ad fortia ascendendo supposito quod sit
... in causa aut caliditas aut utraque. Et ibi igitur modis aut
quatuor sunt remedia. Primo quod sompnifera ponantur in naribus et quod ...
substrahat ... Secundo quod panni madefacti et similia fronti et tempo-
ribus applicentur. Tertio quod fiant fomentationes circa caput et ...
... ... et ... ad hoc valentia. Aliqua igitur
valentia ad hoc sunt ista: oleum ro... aceti albumen ovi aqua ro... lac
mulieris ... ... Item folia salicis folia ...
folia ... folia vitis albe lactuce ... ...
et ... ... papaver ... ...
... ... Item papaver ... sandali
... ...
... ... aquarum ... ...
... et ... ... magnum et
... ... Ad quod sequitur ... ... et ... et ... ...
... ... et ... ...

Declaratio. Intelligendum quod vis imaginativa sicut dictum est ... quia sic ...
... sompni ... in tempore vigilarum et ... in tempore sompni si ascendat
ad superiora contingat ... ... et similia. Et si descendat
ad inferiora ... fantasias et multa sompnia ...

sine tempora et tarda et quasi facilius est descendere quam ascendere con se-
quentibus accidunt specialiter illa et eo quia est in motu continuo et indiget
quiete et eo ex hoc sumus secundum aliquos facte de naturalibus in continuo [illegible]
lati et ideo sicut ventum capere non possumus ita cogitationes et ymagina-
tiones aufferre non valemus. Pueri autem perfecti existunt malis cogi-
tationibus et hoc sufficit. Unde autem [illegible] animalia quiescunt specialiter
potissime considerandum sic est virtus motiva [illegible] tacto [illegible] partis
aut naturales simplices fortificant sicut est appetitiva membrorum digestiva
retentiva et expulsiva. Sed ille que sunt composite ex anima-
li et naturali quiescunt sicut est appetitiva stomachi et expulsiva egestionis
et urine. Secundo intelligendum quod sensus communis est principium omnium quia
sensus communis radicaliter et originaliter est in corde et ita intelligitur [illegible]
manifestatur est in cerebro et ita intelligere debemus. Et si ex hiis patet
et michi placet multum. Tamen plura dicemus superaddita. Et sunt etiam
de morbo. Tertio notandum quod frequenter memoramur de somniis quia
vel ab intus sunt et frequenter non recordamur quia si ab extra sunt
ad nos sit memoria [illegible] et potissime sit oblivio somnorum
vel dispositione sit [illegible] et nunc hoc aliquando [illegible] Quarto de naturalibus
quod homines qui consueverunt in vigiliis [illegible] plurimi
[illegible] somnia. Quarto notandum quod alii frequentes homines surgunt
et induunt se et formant homines extra se alii armant se et ascendunt
equum aliqui sagittant et cum alii vadunt per loca [illegible] ita quod si esse
vigilantes nullomodo auderent vel possent transire et talibus multa audi-
vimus que [illegible] Secundum quod sunt vigilantes et fa-
ciunt opera vigilantium et videt [illegible] longitudine et audiunt voce
galli. Sed longitudine dormientes igitur sunt vigilantes ista autem accidunt
illis qui habent complexionem cerebri calidam et siccam quod [illegible]
sit fortis opilatio et ratione caliditatis fortis ymaginationis virtus quia
ymaginativa propter virtuti motive et illa est sibi obediens sed sensitive non
quia motive sunt magis in parte posteriori et sensitive magis in anteriori
et sensus communis fere ligatus per somnum et ita virtutes sensitive non
sunt obedientes ymaginative sed motive [illegible]
ad loca et in crastinum putant se sompniasse [illegible] malum est
[illegible] cum talibus [illegible] aut flere et [illegible]
et odorem acetum et camphore. Et [illegible] flagella
essent multum utilia ut a tanta ymaginatione [illegible] Quinto no-
tandum opium et narcotica aliqua et potissime opium non debet applicari corpori
humano nisi [illegible] magis [illegible] quod dispe-
ratio est quod opium sit bene [illegible] et nunc. Sexto quod
apponatur in parva quantitate. Septimo [illegible] sui corporis
[illegible] opio inducto sompnum qui muti-
gat dolorem et desiccat et solidat et constringit et ita sompnum indu-
cit. Ultimo igitur ad illud quod dicemus de [illegible] vigilare in se et
ad ea que diximus. Et ita per dei gratiam potius inducere bonum
sompnum

Narcotica

De mania et melancolia

Mania et melancolia sunt corruptiones animi [illegible]. Humor
cum multus inficiens cerebrum perturbans spiritus et obnubilans
et animam obfuscans est causa corruptionis mentis. Cum enim
complexio que naturalis est frigida et humida est sicut dictum est et spiritus sunt clari
et luminosi tunc accidit bona ymaginatio cogitatio et memoria et
in tempore somni et in tempore vigiliarum. Sic quod propter naturam ista sunt
tunc accidunt corruptiones diverse et in diversis partibus quod aliquando
corrumpitur ymaginativa que est in [illegible] partem anteriorem cerebri et aliquando
sic accidit. B. sicut ipse narrat 3o de moribus qui [illegible] pilos
a vestimentis et amici dicebant quod moriebatur et ipse advertens [illegible]
quod [illegible] erat ratio salva et memoria et rogavit eos quod [illegible] eum et
[illegible] et cum esset aliquid ante eum est lesa et alie salve sicut narrat B.
de quodam qui sedens in fenestra rogabat intrantes ut vellent [illegible]
[illegible] et ipsi illudentes ostendebant manus et ipse proiciebat lesa
et ita fuit de quodam puero cuius ymaginativa non erat lesa nec
memoria quia bene cognoscebat amicos et vocabat eos [illegible] et ita
de illo qui proiecit. Sed ratio fuit lesa. Quia ignorabat utrum vasa
erant frangibilia vel non et ignorabat utrum puer esset [illegible] vel non.
Aliquando leditur memoria et alie non sicut sunt dicta. Sequitur 2o de cor-
ruptione memorie secundum quod diversitate humoris et secundum diversitatem
[illegible] et situs [illegible] diverse infirmitates et corruptiones animi
generantur et secundum diversa nomina sortiuntur. Sicut est alienatio mentis
corruptio desipientia stoliditas infatuatio mania melancolia cutubuth
seu [illegible]. Mania ypocondriaca seu mirachia a mirach dicta
et ita de aliis. Item amor passio frequenter advenit calidis et optimis
in illis qui habent cor calidum et epar calidum et in quibus humores
adusti generantur in pinguibus autem et albis raro accidit et venit
frequenter in tempore autumnali et vernali. Causa quando immediata est
humor melancolicus corrumpens inficiens cerebrum [illegible] aut antecedens
sunt omnia illa que multiplicant melancoliam sive sit [illegible] sive sit [illegible]
[illegible] sicut per viam adustionis et corruptionis. Item cura et similia
sicut timor et tristicia et sollicitudo et similia. Secunda causa est ali-
menta que multiplicant melancoliam sicut sunt lentes fabe et alia legumina
et omnia grana [illegible] et panis [illegible] et carnes grosse et turbide
et casei antiqui et caseus [illegible] et [illegible] arborum [illegible] et
carnes boum [illegible] et porcorum induratarum in sale et carnes lepo-
rum et cervorum et apri et carnes omnium animalium silvestrium [illegible]
et [illegible] que accidunt in quibusdam regionibus aut carnes
male conditionis aut carnes [illegible] sicut sunt vulpes cervi
[illegible] et similia de quibus facit mentionem B. 3o
de moribus. Tertia causa est [illegible] corrumpens malus
adustus et ita advenit sanguis et [illegible] in melancoliam et similiter [illegible] sed
[illegible] et ita de melancolia que advenit et ita [illegible]
[illegible] putrefit et corrumpit sicut [illegible] qui similiter [illegible]
[illegible]. Quarta causa est corruptio digestionis in membris

et melius mundificatur et exterius sufflaturum. Materia igitur
melancolica aliquando est in cerebro. Aliquando ascendit vapor melancolicus
a membris inferioribus ut a corde a stomacho ab ypocondriis et mirachi
et ab epate et a splene cum remanet humor melancolicus aut cum non
bene mundificatur epar ab humore melancolico et provenit a retentione
menstruorum et emorroidarum. Et aliquando vapor melancolicus ascendat a pede
in corporibus inferioribus. Et dicit autem quod aliqui dicunt quod ista passio pro
venit a demonio. Et dicit quod cum ipse doctat phisicam de hoc se non
debeat intromittere quia quocumque cadat negotium causa immediata est me
lancolica a quocumque fiat transmutatio.

Signa

Signorum quedam
sunt universalia et quedam particularia et quedam occulta et quedam ma
nifesta detecta et quedam completa. Signa autem occulta sunt manife
sta quod aliquis imaginatur aut cogitat ea que non debet cogitare aut
iudicare aut imaginari et cum putat bonum quod non est bonum et cum putat
honestum quod non est honestum aut cum cogitat apprehendere impossibilia
aut peccaminosa et cum male iudicat de illis sive in per sompnum sive
vigilantium et cum habet fantasmata diversa et incredibilia ut quia videt
sibi in sompniis quod videt demones aut monachos nigros aut sus
pensos aut mortuos et omnia talia consimilia et modo ridet et modo
flet et timet de non timendis et ridet de non ridendis. Signa autem ma
nifesta detecta sunt qui dicunt cum ore quod concepit in corde et cum se solo
loquitur ita quod a prima hora stoliditatem infantilem et profert verba fa
tua que non habent caput nec caudam nec prosequitur verba desperata
nec reddit rationem de eis. Signa autem completa sunt ut qui illud
corruptum quod concepit et ore protulit prosequitur operando et incedit
obviando nec inferius nec superius sicut turturelli de quo facit
mentionem auctor. Turturelli autem est quoddam genus aranee quod vadit
super aquas fontium et habet longas tibias cum incipit ire versus. Unum
[illegible] antequam motus sit perfectus statim incipit aliud et ita de 2° et ita
de omnibus. Et appellatur illud animal in vulgari capra aque.
Cum igitur desipientia est completa motus pedum et manuum et lingue
et oculi sunt extra terminum adherentes. Vnde [illegible]. Signa autem quedam
sunt ista. Desperatio omnium melancolicorum est habere odio istam vitam
et fugere societatem hominum et esse in quadam tristitia et fere hec est quod dubitat
[illegible] sine quare paruli de morbo non est mirum si timeant ubi
qui causam timoris continue secum portant. Anima enim est sicut
lux in caligine tenebrosa et quia sequitur corporis passiones ideo
timet sicut pueri et fatui timent in tenebris. Et hoc est quod dicebat
Ypocras. Timor pusillanimitas si multo tempore habuerint melancolici
sunt. Unde versus. Melancolici sunt igitur timidi et timor longus inducit
melancoliam. Timendi causa est a passionibus melancolicis. Quia nec cum
agit potest nec orare nec intelligere nec legere nec docere. Sunt etiam et alia
signa communia in diversis tamen diversa de quibus facit mentionem Ali. 2° de
[illegible] aliquibus enim videtur quod deus se ostendat et aliis quod angeli qui
movent orbem fatigantur et fugit continue ut celum non possit sustinere.
Alii timent quod absorbeantur. Aliis videtur quod sit gallus et movet

et moueret brachia loco alarum. Alius videtur quod sit vasa vitrea vel ar-
gillosa et timent quod si tangerentur frangerentur. Alius quod sint magni in omni
scibili et incipiunt legere et docere et tamen nihil dicunt rationabile. Alius
videtur quod sint prophete et quod sint inspirati a spiritu sancto et incipiunt
prophetizare et multa futura predicere sicut de statu mundi et antichristi
et ita de aliis mille milibus et similibus sed que narrata non
sufficerent presens dicta. Signa autem specialia sunt ista. Si est ex sanguine
tunc risus et oculi sunt rubei et vene plene et cause multiplicantes
sanguinem precesserunt. Si ex colera tunc vocatur proprie mania et sunt cum
saltu et furore et lupinositate et cum terribili aspectu et appellatur agabus
demoniacus lupinus. Si ex melancolia sunt cum tristitia et sollicitudine et
timore et cum fixis cogitationibus. Si ex flegmate est cum sompnolentia. Impossibile
quod cum [illegible] patiatur ex fumo tunc cum capitis levitate et siti et vigilie
et paucitas superfluitatum in oculis et in naribus et si patiatur [illegible]
a defectu capitis gravitas et sompnolentia et multitudo superfluitatum
in oculis et in naribus et paucitas sitis. Si autem veniat ex partibus
inferioribus tunc in medio vel venit aut cum pondere dolor et tremor
et signa aliud precesserunt et si a corde tremor et cardiaca passio et si
a stomacho dolor et nausea et ventositates multe et si a mirach
et ypocondriis inflationes [illegible]. Et si ab epate dolor in ypocon-
drio dextro et si a splene sinistro dolor et aggravatio in parte sinistra.
Et si a renibus inferioribus dolor et aggravatio circa renes illos et si ex re-
tentione emorroidarum et menstruorum hoc sciunt indicia patientis et si
que sunt similia.

Pronosticatio

Desipientie cum risu sunt
minus moleste si post [illegible] in se accidit. Terminat mania et cum
[illegible] alia bona signa concurrunt aut [illegible] curationem. Et si mala
mortalia et [illegible] accidit a se quod cadit et moritur et in [illegible]
in capite et ita remanet maniacus. Si ulcera veniat maniaco in facie
aut in pedibus moritur et curabilitatem signat. Si maniacus [illegible]
apparuerit omnino cadere non potest [illegible] propter malitiam morbi vel propter [illegible]
[illegible] quod [illegible] videbis [illegible] vel [illegible] non
[illegible] ipsum curatio aut supervenit mania [illegible] aut
multitudo menstruorum aut fluxus emorroidarum aut ydropisis tunc cu-
ratur.

Curatio

Primum autem quod competit in curatione istius maniacorum
est [illegible] et [illegible]. [illegible] illud quod magis nocet est sollicitudo
et tristitia et ideo domus debet esse clausa [illegible] sicut [illegible] et debet
ibi esse multa [illegible] et omnes [illegible] debent pulcri vel
aspectu et homines quos timeat et de quibus verecundetur si [illegible]
[illegible] aut [illegible] loquatur et ipsi debent multa [illegible]
[illegible]. Debent ibi esse [illegible] instrumenta musica et [illegible] que
[illegible] animum. [illegible] si pervenisset ista egritudo ex nimio
gaudio et repentino ut quia fuerit [illegible] quod ipse erat in [illegible]
[illegible] sublimatus aut aliquis amicus suus [illegible]
esset [illegible] ista indicatur. Quo competunt in curatione omnia [illegible]
[illegible] passio [illegible] et [illegible] competit sibi sompnus [illegible] et [illegible]
et balnea [illegible] et [illegible] [illegible] vel epilemia [illegible]

Competunt igitur galline capones et caro arietis agni et vinum clarum
subtile et pisces squamosi de aquis mundis et ova sorbilia et panis tri
ticeus bene coctus bene fermentatus et cum gra[na] quantitate salis et bene
omne illud quod humectat corpus quia hec est magna pars curacionis huius
cause quia si mania venerit ex opilacione vel ex flegmatis corruptione
tunc ista essent mundificanda et tunc animus non est concedendus quia com
petunt. Contra competunt in curatione cuius omne illud quod multiplicat
melancoliam sive sit naturalis sive innaturalis. Vitet igitur panem azimum et vinum
omne illud quod multiplicat melancoliam sive sit naturalis sive innaturalis
et vinum novum et omne vinum turbidum spissum grossum et lentes et fabas
et alia leguminia et caseum antiquum et carnes bovinas et omnia ci
baria melancolica et etc ea que adurunt humores et hec vitabit omnia
salsa et omnia acuta que sunt vehementis acrositatis et vitabit
omnem laborem animi et iram et coitum et omnia consimilia. Quantum ad
medicinalia venamus igitur. In mania igitur de causa calida ap
ponamus in primo repercussiva et confortativa et sompniferas et ideo ungatur
caput cum oleo ro[sarum] et aceto et vino et nenufaris et oleo de salicibus et curcur
bita et papavere et aceto squillitico et camomilla mellilota. Et si fuit causa frigida
minuantur ista et addantur ista anetum et sticados et camomilla et mellilotum
et acetum squilliticum et similia ca[lida] que non multum calefaciant. Deinde postea
fiant fricationes extremitatum et ligature dolorose. Deinde fiant clisteria.
Et si est causa calida addatur oleum de succo ro[sarum]. Et si frigida ruta et stica
dos et anisum et alia herbe congenerativa materie quia multa clisteria
sunt apponenda. Deinde particulariter curetur secundum congenerativa humoris.
Et si esset inobediens ligetur ut non ledat se vel aliud et colaphis et cum
flagellis. Si igitur causa fuit sanguinea fiat sompno flebotomia de cephalica
ut trahatur materia ad partem longinquam. Deinde fiat de cepita post
flebotomiam removeatur et cum ut distrahatur. Deinde de vena que est inter pollicem
et indicem. Deinde in cephalica que est mediana brachii supposito quod im
digestio quod vinum possit tollerare. Deinde purgetur sed mundificet cum ros
siaff indica et thamarindis et epithimo et aqua casei. Si autem fuit ma
lencolica digerat materiam sic Recipe endivie scolopendrie lactuce ana ʒ ij succi
borr[aginis] succi fumiterre succi buglos[se] succi pomorum dulcium ana ʒ S aceti
squillitici ʒ iij panni zucari ʒ j fiat sirupus et clarificetur. Deinde purgetur
cum mirabolanis et nigris et indis et tenis et fol sene et aqua casei et ista
fiant multis vicibus si indigetur et si ex his non curetur et passio
incipit indurari tunc curetur cum electuario de succo et yeradiaffi et vino
cum yeragalieni et mastice. Ista autem fortia medicamina non dentur nisi
post multa lenia concessiva. Si autem fuit in colera digeratur sic
Recipe rad[icis] feniculi petrosilini brusci sparagi graminis ana ʒ j. Succi borr[aginis] succi
scabiose succi capparis acuti succi fumiterre succi buglos[se] sirupi mellisse ana
ʒ iij aceti al. ʒ ij fol sene epithimi ana ʒ iij mell ro ʒ S. et fiat
sirupus et clarificetur. Deinde purgetur cum mirabolanis indis bellericis et emblicis et epi
et fol sene et lapide lazuli et lapide armenico. Pateat igitur ista sicut
dicit et celebrantur multis vicibus post autem passio induratur deinde
yeralogodion et yeradiaffi et ita particulariter ascendendo usque ad fortiora. Si autem

Si autem materia fuerit flegmatica licet raro contingat decoquatur sic Recipe
apii brusci sparagi graminis scolopendrie ana medie [illegible] squinanti cepi ana
et tunc apponantur succi [illegible] et mel et acetum et fiat sirupus Item purgatur cum
[illegible] et [illegible] et agarico fiat sicut oportet et tunc de [illegible] quod
oportet et dentur [illegible] si necessarium fuerit Et si passio est du-
rata purgetur cum fortioribus scilicet cum yerapigra et [illegible] acuatis
cum pilulis [illegible] Hoc potest fieri multis modis sed quod [illegible] semel
aut pluries de [illegible] et sic [illegible] et fiat [illegible] per modum quem
diximus supra in capitulo de lepra et ungatur eo Ultimo autem non oportet
deficiendo cadat caput et findatur in cruce et postea fiat cauterium aut cauteria
multa quia istud protinus dubio facit ad sanationem [illegible] Vidi enim me-
lancolicum a fortuna qui fuit gladio vulneratus et cranium fractum
quod dum vulnus fuit curatum et clausum dicta est mania et puto quod si vulnus
fuisset diu apertum et ipse fuisset remediatus sicut oportet curatus fuisset
Si autem mania venit propter causas extrinsecas ut propter casum et percussionem
et similia fiant clisteria flebotomia et capitis confortatio cum oleo rosaceo et
aceto et lacte mulieris Et post corporis mundificationem fiant fomentationes
circa caput cum camomilla [illegible] et similibus Si autem
provenit propter ascensionem fumi ad superiora ab inferioribus tunc fiant remedia
iuxta naturam particule patientis Si igitur venit a corde dentur ista electuaria
Recipe diacameron diacostoron [illegible] diamargariton diaambre letitie galieni
[illegible] cum musco diamuscus ad mensuram et cetera de aliis medicinis cordi-
alibus sicut est speciarium [illegible] lignum aloes auri foliatum bu-
glossa [illegible] album et rubeum margarite os de corde cervi decoctionis ozimum
sed manuscriptum sed basilicon [illegible] et similia Si autem venit a stomacho
et ypocondriis et [illegible] tunc cognoscitur digestionem et ventositatem [illegible]
provocetur igitur vomitus et dentur cibi subtiles et faciles digestionis et non ponatur
[illegible] Et propter cibus corruptus fuit in stomacho quod dis-
cernitur [illegible] aut in [illegible] aut ventositate aut aliqua sapore
abhominabili tunc non [illegible] donec stomachus fuit mundificatus
aut per vomitum aut per clisterem aut per medicinam [illegible] et oportet sto-
machus cum isto electuario Recipe dyamenti [illegible] diaambre
[illegible] ana et [illegible] Et si causa est [illegible] fiat [illegible]
[illegible] et [illegible] Sicut dicetur [illegible] de apostematibus Et quia ista
[illegible] de causa frigida que [illegible] appellatur seu yponcondriaca
que aliquando est cum [illegible] tumorum et alias non Si igitur fuit
sine apostemate et inflammatione tunc valent ista quod dicimus applicata ab
[illegible] cum [illegible] Item fiant [illegible] et similia Si
autem fuit de epate dentur [illegible] et aperitiva sicut est [illegible]
et similia Si autem venit a splene a quo [illegible] tunc medi-
[illegible] splenis et [illegible] sicut dicetur infra Si [illegible]
sicut dicetur infra Si a matrice provocentur menstrua sicut dicetur Si
autem ab aliquo alio membro et passio curetur [illegible] Prestantur
igitur maniaci et melancolici in [illegible] et [illegible] ad longum ante [illegible]
[illegible] et [illegible] a [illegible] et ab omni melancolia

Clarificatio intelligendum quod [illegible]

est repletio cerebri et humiditatum secretus aut quia accidit nocte cerebro quia redditur spiritus nimis mobiles et si excedat plus ipsos infrigidat et resolvit et sunt dicta ante. 2° secundum quod in calidis regionibus frequentius accidit mania in frigidis autem tardius et licet calor naturalis sit fortior non tamen ad ... non sed infrigidat

De amore qui hereos dicitur

Amor qui hereos dicitur est sollicitudo melancolica propter mulieris amorem. **Causa.** Causa huius passionis est corruptio estimative propter formam et figuram fortiter affixam unde cum aliquis philocaptus est in amore alicuius mulieris ita fortiter concipit formam et figuram et modum quia credit et opinatur hanc esse meliorem pulchriorem magis castam magis venerabilem magis speciosam et melius dotatam in naturalibus et moralibus quam aliquam aliam et ideo ardenter concupiscit eam et sine modo et mensura opinans quod si posset finem attingere quod hec esset sua felicitas et beatitudo et intantum corruptum est iudicium rationis quod continue cogitat de ea et dimittit omnes operationes suas et quod si aliquis loquatur cum eo vix intelligit aliquid alio et quia est in continua meditatione ideo sollicitudo melancolica appellatur. Hereos dicitur quia heroes et nobiles propter affluentiam deliciarum istam passionem consueverunt incurrere quia sicut dicit viaticus felicitas est ultimus deliciarum et ideo intantum concupiscunt quod insani efficiuntur unde illud ovidii Et tibi sublimem ... et ... corpori ... et ideo ... versificavit. Omnis amans cecus non est amor arbiter equus. Nam deforme pecus iudicat esse decus. Et alibi quisquis amat ranam ranam putat esse dianam. Unde virtus estimativa que est altior inter sensibiles capit ymaginativam et ymaginativa concupiscibilem et concupiscibilis irascibilem et irascibilis virtutem motivam lacertorum et tunc movetur totum corpus spreto ordine rationis et discurrit et de nocte et die per vias et invia spernendo calorem et frigus et omnia pericula ... non quiescit corpus. Sed concupiscentia non cessat intantum quod tristabilia sunt sine comparatione maiora quam essent delectabilia dico quod tristabilia ... incertum et tamen ... quod unam modicam et miseram delectationem reputat felicitatem. Ita faciunt ribaldi qui propter delectationem ludi et taberne in hyeme incedunt nudi et in terra decumbunt et tamen videtur quod est magis delectabile vel ... et in ... maxime ... propter modica delectabilia. Ita et isti insani philocapti. **Signa** sunt quod amittunt somnum cibum et potum et maceratur totum corpus preter oculos et habent cogitationes occultas et profundas cum suspiriis luctuosis. Et si audiunt cantilenas de separatione amoris statim incipiunt flere et tristari. Et si audiunt de coniunctione amoris statim incipiunt ridere et cantare. Pulsus eorum est diversus et inordinatus sed est velox frequens et altus si mulier quam diligit nominatur aut si transeat coram eo et per hunc modum Galenus passionem iuvenis invenit. Nam iuvenis cum esset in lecto tristis et macilentus et pulsus erat occultus et ordinatus et ... ex fortuna illa mulier quam amabat transivit coram eo et tunc pulsus fuit subito fortiter excitatus et cum transivisset pulsus per mulierem pulsus eius

reuersus est ad naturam suam primam. Et tunc cognouit B. quod phi-
reneticus erat et dixit parenti: Tu es in tali passione quia relaxa-
[illegible] nimium et alter fuit aduocatus qui [illegible] passionem et [illegible]
[illegible]. Et si aliquis velit scire nomen [illegible] quod [illegible]
pulsus [illegible]. Illa igitur est et fugiatur ab ea. **Pronosticatio.** Pronos-
ticatio est quod id [illegible] fuerat in manus cadunt aut moriuntur. **Cu-
ratio.** Paciens iste aut est obediens passioni aut non. Si est obediens
remoueatur ab illa falsa imaginatione ab aliquo prudenti viro quem timet
et de quo verecundetur cum verbis et monitionibus ostendendo pericula
seculi diem iudicii et gaudia paradisi. Et si non est obediens et
est iuuenis qui est sub regula tunc fortiter et frequenter flagelletur donec
totus [illegible] fiet. Deinde mutetur valde [illegible] et maior [illegible]
minorem habeat [illegible] aut quod mutentur alia delectabilia ut quia forte
senescallus vel baillius vel beneficium grande est sibi collatum et ita [illegible]
[illegible] quia honores mutant mores. Deinde [illegible] de quo audiuit
[illegible] si tollatur [illegible] [illegible] [illegible]. Deinde [illegible] et alia [illegible]
[illegible] de quo audiuit [illegible] mentis quo teneatur opus. Deinde [illegible]
hatur ad longinquas regiones et videat varia et diuersa. Et hoc [illegible]
[illegible] per urbanitatem splendida castra regum [illegible] [illegible] et [illegible] mille
colores. Deinde [illegible] ad [illegible] mulieres [illegible] amor [illegible] propter
amorem alicuius et de hoc audiuit [illegible] et ut [illegible] bonas [illegible]
amicos fortunas et plures si quis habeat [illegible]. Vale igitur est mutare regionem
et [illegible] amicos et mores et quod vadat ad loca ubi sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] instrumenta musica.
Et [illegible] dicat [illegible] quod aliqui plus mouentur [illegible] instrumenta musica et si aliq-
[illegible] [illegible] ibi aggregata [illegible] sic dictum est in capitulo de mania
et melancholia quod [illegible] [illegible] melancholie est [illegible] aut [illegible] aliud
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et
[illegible] quantum [illegible] ipse [illegible] habent [illegible] ad hoc [illegible]
[illegible]. Vnde dicit [illegible] quod aliqui sunt qui gaudent [illegible] [illegible]
et [illegible]. [illegible] igitur vetula fetidissima in [illegible] [illegible] magnum [illegible]
et barba et [illegible] et [illegible] [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicendo quod est grossa et [illegible] et quod [illegible] in [illegible] et quod est [illegible]
et quod in corpore suo sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliis
omnibus [illegible] in quibus vetule sunt [illegible]. Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
clamando dicendo iste est amica tua [illegible]. Et si [illegible] non dimiserit [illegible]
est homo sed diabolus incarnatus. [illegible] igitur sua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] **Clarificatio.** [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
non competit [illegible] vel [illegible] vel melancholicis [illegible] quibus [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] ut corpus sentiat [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et
[illegible]. [illegible] igitur quia [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] notandum quod [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sumatur in parva quantitate non in tanta quod inebriet sed in tali quod leniter
et curas tollat. Universaliter ebrietas nulla vel tanta sit ut te curis extrahat
eripiat si qua est nec vitium noverit. Ideo dicebat Viaticus in primo
vinum diete de vita nobili est in sapientissimos debere disputare. Tertio
advertendum quod in hac cura competit balneum quia humectat et leniter
dum tamen corpus fuerit mundificatum. Quarto quod amor qui hereos proprie
loquendo proprie passio cerebri est proprie est impressio ymaginative et equivoce
potest esse subiectum quo ad causam sui quamvis secundum partem quo ad antecedentem.
Quinto notandum quod ista passio frequentius advenit viris quam mulieribus
et hoc tanto quia sunt calidiores aliud ferme frigidiores etc. patet in masculis
[illegible] qui ad furia et impetu moventur ad coitum implendum nec autem
viri quia calidiores ideo in coitu intensius delectantur mulieres autem extensius
sive plus quia in semine viri et in semine proprio. Ultimo intelligendum
quod ista passio pulcherrime non fuit descripta sic. Amor est mentis insania
qua animus vagatur in amaritudinibus doloribus permixtis gaudia.

De ebrietate

Ebrietas est passio cerebri cum memorie mollificatione proveniens fumos
grossos et non resolutos provenientes. **Causa** est eius
vinum sumptum in nimia quantitate aut in forti qualitate cum
virtus digestiva stomachi et epatis non potest separare nec digerere et
tunc resolventia resolvuntur fumi grossi cerebrum ascendentes qui mollificant
memoriam et collateralia instrumenta turbant sensum in toto corpore et turbant
virtutes omnes sicut est ymaginativa cogitativa et memorativa quia
fumus iste est calidus et tenuis ipsum anime sicut nubes propter solem ass-
imilantur igitur desipientie et furori. **Signum** primum membrum
in quo apparet est lingua propter mollitudinem nervorum qui ibi sunt et ideo incipit
lingua balbutiendo aut verba frangendo demum incipiunt alia membra
tremere aut deficere et sic de aliis. **Pronosticatio**. Si continuatur
aliquis non potest esse quin moriatur aut apoplecticus aut epilenticus aut pa-
raliticus aut tremulosus aut guttosus quamvis licet vinum sit calidum. Tamen
subitam causa est frigidarum passionum secundum Galenum 2° de morbo.
Curatio est quod si est calide complexionis quod frigida capiti applicentur
sicut est oleum rosarum et acetum et similia. Si autem frigide aliqua calida
et fomenta sicut est ruta mellilotum et anetum et similia capiti
applicentur. Fiant clisteria fricationes extremitatum et similia sicut liga-
tura et extremitatum et similia et que posita sunt supra in capitulo de dolore ca-
pitis ideo circa ulterius non procedo. **Clarificatio**. Intelligendum
quod ebrietas et accidentia ebrietatum sunt aliter et aliter secundum diversitatem
complexionum et morum. Cum enim habent stomachum calidum cito inebriantur
et cito curantur. Causa est de se [illegible] de complexione cerebri calida
vel frigida. Vinum enim grossum calidum inebriat et cito curatur. Si autem
apponatur aqua cito inebriat propter quandam subtilitatem ipsius et ideo dicitur
vinum lymphatum cito inebriat. Vinum autem subtile cito inebriat et
cito curat. Accidentia enim sunt diversa secundum diversitatem complexionum
quia sanguinei in ebrietate rident [illegible] et [illegible] quasi stoliditate.
Colerici efficiuntur loquaces et mobiles et quasi quandam

Amare porro [illegible]
viros quam mulieres [illegible]

Dic amor [illegible]

furiam mouentur. Sed flegmatici efficiuntur sompnolenti et stupidi
cum sompno graui et molestio. Melancolici autem efficiuntur tristes et maxi-
me flere peccata sua. Sed qui habent stomachum frigidum madidum
dolorem capitis patiuntur. Sed qui temperamentum habent magis sompno
naturali dormiunt parum cum inebriantur et alleuiato dolore [illegible] soluuntur.
Sed qui habent stomachum calidum et frigidum cerebrum cito inebriantur. Ita
[illegible] quod multa sunt que inducunt actionem similem ebrietati sicut sunt
[illegible] medicinis ingesta cum est in pane que reddit ipsum sompnolen-
tum et stupidum quasi ebrium propter multitudinem vaporum. Sed ptisana
non propter bonitatem sue decoctionis. Item certo intelligendum quod oculis
ebriosis habentibus caput plenum vaporibus grossis indigestis videtur
quod circa lumen candele sit rota magna diuersis coloribus plena
et hoc est quia spiritus luminosi propter vapores sunt turbati. Quarto sciendum
secundum intentionem auicenne quod bonum est inebriari semel in mense. Nam
propter ebrietatem sequitur sudor vomitus et secessus quo corpus liberatur
ab immundicitiis et fit passio [illegible] ad [illegible] non est morbus et ad
multa alia sunt modus purgationis et hoc sit [illegible] et [illegible]
[illegible]. Quia autem vomitus bene posset [illegible] ideo
ab aula [illegible] speculatiuis [illegible] sit [illegible]. Quinto notandum quod
[illegible]des vini — Galienus in de complexionibus inter omnia que cerebrum [illegible]
in colore et specie est vinum ipsum et curat sincopim secundum galienum
in de ~~[illegible]~~ ingenio et multa alia iuuamenta facit et hoc est verum si sumatur
secundum temperamentum quod non excedit naturam corporis; tunc facit multa nocumenta — vini nocumenta
Primo quia replet caput vaporibus et ita perturbat animam et omnes
operationes eius. Secundo quia ratione indigestionis generatur [illegible] et in [illegible]
[illegible] et ita est causa paralisis. Tertio quia materias crudas facit pene-
trare ad membra et hec causa artetice cum sit fortissimum penetratiuum.
Dicunt igitur quod vinum est altissima triaca cum fuerit sapienter sumptum sic est ita est
letale venenum cum sumitur sicut non oportet.

De frenesi

Frenesis est apostema calidum in panniculis cerebri generatum.
Causa. Causa est colera rubea pura aut ebullitio sanguinis
in corde aut epate. Cause coadiuuantes sunt ut quando iuuenis
[illegible] et tempus estiuum et quia laborant in [illegible]
et stant in sole calido capite discooperto et [illegible] et comedunt [illegible]
et alia consimilia que corpus calefaciunt et desiccant. Frenesis autem quedam est
vera quedam non vera. Vera autem fit quando colera pura aut colera adusta ad
vapor sanguinis ebullientis in epate et in corde coadunantur [illegible]
[illegible] cerebri aut substantia medullari et ibi facit apostema ad quod sequitur fe-
bris continua et ardentissima propter membri nobilitatem et materie dispositionem.
[illegible] causatur ex [illegible] continua aut quia sequitur [illegible] apostema
pulmonis [illegible] diafragmatis stomachi epatis matricis et ita de aliis.
Signum. Signa sunt hec: continua alienatio [illegible]
[illegible] pedum et manuum et agitatio totius corporis
loquela [illegible] et audacia terribilia [illegible] non vera aut quam
sunt [illegible] **Pronosticatio.** Galienus [illegible]

sup illa parte manum mobilitas signa rel dicat quod frenesis pauciosa
est in comparatione sui frenesis que est in subiacentibus medullas de eadem causa
Deinde illa que est in pia matre deinde que in dura frenesis que est ex colera
rubea puta adusta est pessima deinde que ex non adusta deinde que est ex
sanguine deinde que est ex co. rubea & ita de aliis Signa autem mortalia
sunt ista cum urina expressa coleraca & modo est alba & tenuis & alie-
natio continua et vigilie continue Similiter si retineat urina & egestio & si
spasmetur & si tibie sunt extense & non possit eas duplicare & si duplicatas
non possit extendere & si vesica appareat in pollice & si accidat sincopis
Istis signis apparentibus cum medicus sedet in pedibus medicus statim
confessionem fugere debet Curatio Istis mortalibus signis paratis nausea-
gro succurramus in primis igitur particularibus convenientibus fiat flebotomia de
cephalica usque ad sincopim vel quasi sincopim si virtus tollerare possit
Deinde fiat de venis que sunt in summitate narium deinde cum naribus porrus
ponatur fluxus sanguinis ab inde Deinde fiat flebotomia de vena que est in fronte
Deinde fiant fricationes et clisteria deinde frigida capiti applicentur sic est
oleum ro. et oleum acetum & aqua ro. infrigidatis in profundo puteo
& si indigemus frigidioribus extrahatur succus ex uno frigidis vel pluribus
scilicet lactuce portulace morella sempervivia mandragora papaveris albi & sillicis
aut bombax mungatur aut aliquid simile tepidum fronti & temporibus
applicetur & hec hora a principio morbi ponuntur Ponatur istis sero R
succi lactuce succi cucurbite succi portulace succi lentigis aqua fl. ana lb. s
myr. se. sci. se. papaveris al. ana ʒ j vini malorum ʒ iij. omnis sandali ʒ iij
panis zuc. lb. j fiat sirupus clarificatus Jungatur cum ista clarificatione
& in principio aut augmento materie R florum viol. florum sleponie ana ʒ j
primorum ro fiat decoctio et in decoctione resolvatur cassiafistule mundi tha
marindi ana ʒ j misceantur et colletur an diem alius sit nullus & si
necesse fuerit detur mica panis ter lota in aqua dulci & fiat aqua ordei
colata vel colatura & si fiat unum cum lacte amigdalarum vel lac amigdalarum
cum vino malis & panis de zuc. vel medica aqua ro. vel confert ista
confectio vel succo limonum et panis de zuc. & si ascendamus usque ad et
dicatur magnum quod est quia egritudo est brevis & accidentia debilia
Si autem egritudo est confirmata quod desiccentur quod alienatio non cessat & vi-
giliis sunt graves tunc nihil frigidum capiti applicetur nec acetum nec
portulaca Sed catuli cum findantur per dorsum et sublato capiti applicentur
& cum incipiunt infrigidari statim altera applicetur & si tot non inveniuntur
ponantur in aqua fermenta hec vel fil. de gallo Pectoris de pul
mone ovium & quod per dorsum dentur ali. vivente & stric. vel intromissior
applicetur Ultima hec est ultimum remedium domus autem sit frigida & aspersa
aqua frigida et aceto & aqua ro. et ponantur multe cataplor. in domo
& herbe frigide sicut est multitudo frenesis & fol. vitis albe folia salicis
& cedrarum & ros. & viol. Et si non potest dormire ponatur Oxapapavere & fo-
mentetur caput cum aqua decoctionis papaveris vel crasteto vel lacte
mulieris puella nutrientis & abluatur os cum aqua frigida & aceto &
ponantur patruli de psillio Crispi linguam madefacti in aqua frigida
& mandibula inferior & gula & pectus inungatur cum isto unguento R

Dragaganti frigidi infusi in aqua ro. mussillaginis psilli seminis vino malorum
citoniorum colentur mussillago et addatur mussillago et addatur farina pa
nnicii al. et oleum ro. et modicum cere et fiat unguentum quod ingrediatur et desiccat
linguam et ita ungatur ab eo et fiant alia remedia quorum dicta sunt abinde
et teneat sub parvis sub linguam aut frustum pomi infusi tenens
ad modum lingue dentes omnes etiam in nominalisatis rogatur sed quolibet dicti
regi. Si autem fuerit pasconis curetur sicut illa a quibus pervenit debent
curari. Et si non venit post defectus sensus fricetur circa partem et embro
cetur ex aqua camo. Et si fuerit stupiditas per multitudinem infrigidatio
nis fomentetur ex aqua decoctionis camo. [illegible] anethi ostrados uti et intendit
Et si fuerit cum [illegible] inquietudine et fricatio ligatur vel lectus si non alias
et ponatur post somnum in qualibet utatur balneis et fomentis et dy
fatis digestionibus frigidis aut aliquod composita ordinaria lingua et ne
sunt accidentia terribilia propterea ostendit per parenti et similia et composita
[illegible] curetur sicut competentia exigunt. Sufficiant sequitur dicta in quolibet
quia nimis esset longum omnia particulariter tractare. Clarificatio
Intelligendum quod cerebrum et ossa possunt apostemari licet damascenus teneat
illud cuius ratio est quia quicquid per intermediam sit dilatandum extendi potest aposte
mari licet damascenus teneat illud cuius ratio est quia quicquid per intermediam
sit dilatandum extendi potest apostemari unde licet cerebrum sit humidum et
[illegible] ex frigidum tamen est et est extensibile quod apostemabile. Ossa etiam
sunt extensibilia saltem in puericia quare etiam. Secundo nota quod apostemata
curabilia reprimendo temperando materia ad opposita transferendo et
licet sit [illegible] aut virulentia naturam potest propter aut per naturam
aut curatur tamen insensibilia. Tertio nota quod in frenesi licet de ro. ut com
petit sicut licet in materia colerica inquantum lenit ut temperat sicut
licet tamen potest temperare aut tamen plenitudinis aut tamen apud
aut tamen sicut. aut tamen de. et quia fortiter infrigidat et quia tendit
ad oppositum et quia valet quod putredinem attamen attendendum quod si ple
nitudo est magna et tamen propter ebullitionem sanguinis in capite bene potest compe
tere sicut de basilica propter tamen et regulariter loquendo magis videtur com
petere de cephalica inquantum frenesis est quod sicut debet fieri de parte illa
que directe et tamen evacuat plenitudinem ex loco sed et dicit. Secundo
contra aliam partem quod dolor ad spatulas. Dicendum hoc facere sicut facta de cepha
lica ad illa venas procedunt et venis que inveniuntur post caput sub medi
eos cum cephalica oriatur et [illegible] et cum hoc trahit ad oppositum. Si
igitur evacuat plenitudinem ex loco et trahat ad oppositum ideo de cephalica
competit. Tamen igitur frenesis sit propter ebullitionem sanguinis in capite fiat
de basilica et si non de cephalica et ita de aliis. Quarto nota quod
frigida bene sunt in principio applicanda et quia magis intercipiunt et quia
confortat membrum et ideo oleum ro. bene potest competere et licet oleum virgat
ad nutrimentum tamen colidum est ca. et cum hoc est frigidum et licet tamen potest
[illegible] tamen quia ponitur ab eo et quia frigidi ratione ro. et aceti et
similium. Ultimo nota quod calida in frenesi. confirmationem videntur. Secundo
[illegible] sicut magis infrigidant magis evaporando et ad extremitates
[illegible] quia sicut apostematis et ea quod sunt applicanda sunt

De sternutatione

Sternutatio est motus naturalis cerebri fortis et validus propter expul-
sionem nocumenti. **Causa.** Causa longinqua aut est extrinse-
ca aut intrinseca. Si extrinseca sit est pulvis aut fumus [illegible]
Si intrinseca est naturalis aut violenta. Naturalis est cum aliqua
materia nociva est in cerebro tunc virtus animalis sensibilis apprehendit
illud et sic excitat virtutem animalem expulsivam et illa cum magna vi ex-
pellit ad exteriora et ista expulsio cerebri impetuosa cum sonitu appellatur
sternutatio. De quo dicit Galienus v. de morbo quod non est motus morbi sed
nature. Causa igitur [illegible] humores vapores [illegible]
cerebro aggregantur aliquid ascendunt ex [illegible] quod [illegible] qui ascen-
dentes ad cerebrum inducunt coryzam et sic motus bene possunt esse motus morbi.
Signum. Ista sunt ita manifesta quod declarari non [illegible] quomodo ubi est so-
nus magnus cum transeat per loca angusta. **Pronosticatio.** Pronostica-
tiones ponit ypo. Sternutatio cum reumate malum et sternutatio [illegible]
egritudine ex pulmonis malum. Intelligendum quod sternutatio aut est in prin-
cipio morborum et cum reumate aut in fine et sine reumate. Si in prin-
cipio est malum [illegible] fine si sine reumate et in declinatione sine [illegible]
[illegible] egritudo semper bonum et sic egritudine fine [illegible] a secundo B. [illegible]
pronostica [illegible] Sternutatio [illegible] Sternutatio [illegible] ad [illegible]
pulsionem [illegible] motum [illegible] motus validus [illegible]
[illegible] aut in aliqua egritudine appareant sternutationes [illegible]
[illegible] et non possit sternutare [illegible] **Cura.**
Si fuerit [illegible] Causa remota et si fuerit [illegible]
calore [illegible] cum oleo ro. [illegible]
et si fuerit [illegible] cum oleo de [illegible] et nigella et si fuerit [illegible]
[illegible] caput cum rosis et sandalis et aqua et aceto et [illegible]
et si fuerit ex reumate [illegible] cum ladano et ambra [illegible]
[illegible] in omni reumate [illegible] adoramenta [illegible]
calida [illegible] in sternutatione et coryza et [illegible]
in causa frigida [illegible] sternutatio fortis et dolorosa [illegible] in sternuta-
tione. **Clarificatio.** Intelligendum [illegible] et similia aromatica
calida et soluta possunt competere in sternutatione aut quia non est [illegible]
[illegible] aut quia est mala complexio frigida [illegible] aut quia coryza est de
[illegible] et [illegible] causa frigida [illegible] calefaciendo et confortando
et [illegible] non [illegible] de [illegible] natura
[illegible]

De incubo

Incubus est fantasma in sompnis corpus comprimens et aggravans
et motum et loquelam turbans. **Causa.** Incubus nomine est
demonis [illegible] aliquis quod [illegible] in quibus [illegible] est super
corpus humanum et potissime [illegible] corpus [illegible]
[illegible] aggravando corpus ita quod videtur patienti quod suffocetur et si [illegible]
[illegible] suffocarent quod [illegible]
[illegible] possunt [illegible] vulgares [illegible]
vetula [illegible] et [illegible] Medici autem [illegible]

melius opinantur. Incubus aut provenit a causa extrinseca aut ab intrin-
seca. Extrinseca ut qui dormiunt veniunt subito factis capiti comprimens et opi-
lans aut qui aliquis dormiunt supra manum replexam ubi et premitur.
Causa intrinseca est humor melancolicus ab interioribus resolutus et opi-
lans et aggravans cerebrum et per hoc spiritus plenarie non possunt diffun-
dere ad totum corpus et ideo sompno desiderant in eo tempore imagi-
nati quod aliud fantasma incipiat ascendere a pedibus eius paulatim
occupat totum corpus sic et quod vapores plus aggravant et ideo cla-
mare intendens patiens auxilium si posset loqui et est coma prius et post propter
aggravationem et fumus corpus opilantur et obnubilantur spiritus. Incubus
aliquando provenit a sanguine aliquando a colera grossa aliquando a flegmate aliquando a me-
lancolia. **Signum.** Passionis signa descripta sunt in eius causis.
Signa aut bona sequitur dicta sunt. **Pronosticatio.** Quando ista
frequenter eveniunt nisi medicetur aliquando sequitur nimio incurrit aut apoplexiam
aut epilepsiam aut spasmum aut mortem subitaneam et specialiter. Si fre-
quenter in vigiliis [illegible] et si per [illegible] sudat sudore
frigido et sit cum tremore cordis pessimum est. **Curatio.** In primis fre-
quenter [illegible] habeat socium dilectum qui statim cum audit ipsum
sic vociferantem et quasi lamentantem excitet eum et quod fricet pedes et
manus et capud [illegible] et aspergat aquam frigidam cum rosis aquam rosarum et quod
[illegible] et quod det sibi [illegible] cum musco aut ambra et [illegible]
[illegible] bene per dies semper habeat [illegible] aliquem qui vocet eum. Si aut
fuit ex nimia capitis frigiditate ungatur caput cum oleo laurino
[illegible] et similibus et si ex nimia [illegible] stomachi fiat
vomitus et [illegible] et abstinentia et si ex sanguine [illegible] et si ex aliis
humoribus purgentur [illegible] humores et semper addat [illegible]
[illegible] aut [illegible] dieta sit [illegible] subtilis. Vivat in gaudio et leti-
cia [illegible] ut [illegible] medicinis cordialibus et electuariis sicut est
diamargariton [illegible] et ita de aliis. [illegible] in cerebro
et [illegible] part et [illegible] sicut dictum est.

De epilensia

Epilensia est morbus cerebri officialis auferens sensum et motum
toti corpori cum perturbatione motus membrorum propter opilationem
factam in ventriculis cerebri non principalibus. **Causa**
huius passionis est humor aut ventositas grossa opilans ventriculos
cerebri non principales impediens transitum spiritum ad membra et ideo
cogitur subito cadere ad terram et [illegible] nihil sentit nec aliquo modo
[illegible] [illegible] dormiunt nisi epilentici [illegible] videtur sicut dicit
motus aut pedum aut manuum [illegible] inordinatus [illegible]
similia et ideo [illegible] et [illegible] motus [illegible] spuma
ore venit aut si ventriculi principales et magni qui sunt in cerebro
essent opilati tunc esset apoplexia et [illegible] et [illegible] et [illegible]
nisi quod in apoplexia opilantur meatus magni et principales [illegible] aut
[illegible] et [illegible] paroxismus epilepsie [illegible] et non est morbus [illegible] paroxismi
aut apoplexia est [illegible] ad mortem quia venit in [illegible] et si contingat
quod [illegible] [illegible] liberatur [illegible] transitus in paralisim [illegible]

epilensie sit in meatibus cerebri non principalibus et dicitur minor capi-
tibus ventriculorum tunc illa materia confunditur in nervis et venis descendit
per latus et vocatur per congium et ista epilepsia est spasmus vel cum spasmo
replenationis nervis corporis curvantur cum nervi et contrahuntur velocius et ideo
ut melius possunt expellere nocumenta per quod dicit avicenna Item materia est
aliquando ita subtilis ut spasmus non multum appareat Ista igitur epilepsia fit
ex flegmate et hoc ut in pluribus et post fit melancolia et post de sanguine licet raro
fiat de puro sanguine et post minus fit de colera quam de aliquo humore
fit et de ventositate grossa et vaporibus ab humoribus dissolutis qui
fit est materia venenosa fetida [illegible] Cause autem adiuvantes sunt
ventus meridionalis et septentrionalis quod ventus [illegible] meridionalis
post septentrionalem [illegible] et calor calefaciens caput sit ex
longa mora in sole aut in balneis aut iuxta ignem aut fetidis nimia
multitudo ciborum et potus crapula et ebrietas multitudo ciborum fumosorum
sicut sunt allia cepe et porri et similia et omnia valde malora [illegible] qui
ista contrario non adveniunt nisi [illegible] malo [illegible] et mala dieta [illegible]
[illegible] aliud amplius. Epilensia [illegible] Morbus igitur [illegible]
non [illegible] nisi [illegible] ordinatissima dieta nisi fuerit in illis qui habent
caput debile [illegible] est a prima generatione [illegible] in [illegible]
sufficit [illegible] aliud autem oportet quod sit multa valde Epilepsia igitur aut pueris
a [illegible] aut [illegible] et remota hoc est dum qui alii [illegible] a cerebro
alii ab aliis partibus quod [illegible] aliis ascendit a pul-
mone ad caput epilensia [illegible] et [illegible] paroxismum epilensie alii [illegible]
a stomacho alii ab epate et a splene et a renibus et ab [illegible] et a
vesica et a pedibus et manibus et pollice Epilensia [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] alii non ita quod alii sequitur motum solis et venit semel in anno [illegible]
aliquando [illegible] motum lune ita quod alii venit in prima quadra quod est [illegible]
humida et [illegible] humidior et si non [illegible] apparet et [illegible]
alii venit in aliis duobus qui sunt [illegible] et [illegible]
alii [illegible] due lunationes vel tres vel plures alii venit [illegible]
[illegible] et [illegible] et sanguis menstruus et forte [illegible] non est
[illegible] Aliquando venit [illegible] alii paroxismus est fortis valde
et longus et alii brevis et valde frequens quod erat ita brevis quod non oportet
[illegible] nisi quod appodiaret se ad parietem vel ad aliquod tale et [illegible]
[illegible] alii autem non indigebat appodiatione [illegible]
sibi [illegible] in capite et [illegible] in [illegible] et ipse [illegible] dicebat
[illegible] et [illegible] paroxismum et [illegible]
semel et [illegible] et tremebat [illegible] in die et aliqui sunt qui
post paroxismum penitus non recordantur de casu nec de afflictione et
aliqui sunt qui [illegible] et [illegible] et aliqui sunt qui [illegible]
se in paroxismo et aliqui [illegible] et aliqui [illegible] et alii [illegible]
et aliqui polluunt se et omnia ista proveniunt per diversitatem materie
[illegible] et [illegible] et [illegible] patientis Et aliquando venit epi-
lensia [illegible] et alii est morbus compositus cum sincopi sicut est [illegible]
et [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] vadit ad cor et inducit sincopim et [illegible] ad caput et [illegible]

epilempsiam proveniunt est propter aspectum terribilem sicut est aspectus fulguris aut sonus maximus. Sicut est tonitruum aut campane aut tympani magni et similia et proveniunt etiam propter ea que inducunt epilenciam a tota specie et hec sunt multa. Si etiam suspendatur capiti immediate aliquid medicine induat illam pelle epilenticus efficitur. Et si suffumigetur cum unguibus eius et similiter cum de galbano et de ruta [illegible] qui autem veniunt epilencia puerorum propter [illegible] infantibus et sunt in [illegible] et alii veniunt propter [illegible]

Signum. Signorum quedam sunt que significant epilenciam futuram et quedam sunt que significant humorem peccantem et quedam sunt que significant particulam patientem. Ea autem que predicunt epilenciam futuram sunt citrinitas lingue vergens ad albedinem et cum hoc est viriditas venarum que sunt sub lingua. Et horror [illegible] membris predicant epilenciam futuram. Et facit somnia [illegible] cum falsis fantasmatibus et timorosis. Signa autem humoris peccantis quedam sumuntur in paroxismo et quedam ante et quedam post paroxismum. Sic quando spuma est multa grossa viscosa alba et paroxismus est prolixus cum agitatione multa. Tunc scitur quod egritudo est de flegmate. Et post paroxismum debemus considerare si est flegmaticus [illegible] multiplicatur regimen flegmatis generativum si est repletionis habitudinis. Et urina est remissa et spissa cum quadam residentia ad modum vitri liquefacti. Et si ista [illegible] et alia consimilia descendendo [illegible] naturales tunc certi [illegible] quod morbus causatus epilencie est flegmatica. Et si omnia sunt remissa quod est de flegmate salso. Si autem in paroxismo spuma vergat ad citrinitatem et facies est rubea et post paroxismum apparent signa sanguinis et rubedo venarum que sunt in oculis et propter [illegible] sanguinis. Et quod precessit regimen sanguinis multiplicativum et cum hoc urina vergit ad ruborem et quia tempus est vernale tunc videtur quod morbus est sanguineus. Si autem paroxismus est brevis et levis et spuma vergit ad citrinitatem et facies similiter et post paroxismum apparet colericus et calide complexionis [illegible] et tempus est estas et multiplicavit regimen generativum colere. Et urina vergit ad citrinitatem et tenuitatem tunc significat quod est de co[lera]. Si autem in paroxismo spuma fuit modica et lucens et facies vergit ad livorem et nigredinem et lividitates sunt parve in oculis et in aliis et post paroxismum apparet ipse esse melancolicus et timidus et cum quadam desipientia et tempus hyemale autumnale et quia precessit dieta multiplicativa melancolie et quia urina tenuis et remissa videtur de melancolia. Et si ista melancolia sit causata propter adustionem sanguinis tunc post paroxismum patiens cum risu quodam est quod assimilatur maxime [illegible] flegmate salso et cum quadam quiete et si [illegible] et aspectu debili. Signa autem particule patientis sunt ista quia si provenit a cerebro paroxismus [illegible] et semper est cum dolore capitis et gravitate et cum quadam sensuum turbatione. Si autem fuit propter alia membra tunc presentitur paroxismus in [illegible] quod absconditur se et dolor precessit in loco ubi est [illegible] venientes. Et si a stomacho est cum nausea et dolore stomachi.

Et si annectatur cum vertigine. Et si aggravatur cum gravedine in
parte dextra versus ypocondria et ita de splene in parte sinistra. Si
materia est in membris pollutis sicut in paroxismo. Et si in vesica contingit
sic. Et si in intestinis descendat sicut totum in paroxismo. Et si est ex matrice
menstrua sunt retenta. Et si ex corruptione spermatis tunc est viduo
et continens qui non erat ante. Si mulier masculus est non gravis et ante
non erat. Et si in pollice vel spatulis vel pedibus et ita de aliis differentiis
ut per dolorem et gravedinem in loco. **Pronosticatio.** Si mulier
pregnanti veniat epilepsia fetu cruciato solvitur. Si autem paroxismus fuerit
brevis et levis et post paroxismum recordatur et verecundatur signum est
curari posse. Si autem in capite sequente morphea alba signum est cum difficultate.
Si autem paroxismus fuerit longus gravis et non recordatur nec verecun-
datur signum est difficilis curationis aut forte impossibilis. Si autem contingit
infantes aliquid de epilepsia ab utero et post crescunt et se purgant et su-
fluxerint multas et aquosas expulsiones signum est liberationis et si non non.
Vel aliquis est generatus in tempore menstruorum aut ex immundis sperma-
tibus aut parentes sunt epileptici. Deinde generis moveat epilepticam
non videtur curabilis quia processit ab utero et contra malos consuetos(?) mala
complexio est equata. Si in quarto septenario aliquis fit epilepticus citra
pueritiam cerebri et continuavit per etates sequentes vix curabitur quia
etates que sequuntur sunt frigide et egritudo videtur habituata. Si dubi-
tatur utrum sit curatus ab epilepsia an non suffumiga ipsum cum cornibus
capra. Et tunc si non cadat curatus est. Si autem cadat non est curatus.
Si paroxismum epilepsie sequitur curativa et parvissime in sene periculum est
mortis. Ad ultimum dico vobis de epilepsia quod ego habui in cura mea multos — No bn. ȝ ompr
iuvenes senes et pauperes et divites et viros et mulieres et fere de omni
specie epilepsie. Et tamen nec per me nec per alium vidi aliquem curatum nisi quod
esset puer aut quod provenisset ex maliciis(?) et quod non multum durasset
et tunc fuit diligentissimus in omnibus et patientes obedientissimi. Ego
nescio deus scit causam et hoc dico propter hoc quia multi parentes de-
mum ad nos voluerunt dehonestare nos cum vanis et falsis promissi-
onibus in curatione epilepsie quod fere omnis epilepsia cum magna difficultate
curatur. Dato quod curari possit. **Curatio.** Cum aliquis
est in paroxismo si aliquis ponat os super aurem patientis. Et dicat
ter istos versus. Gaspar fert mirram thus Melchior Balthasar
aurum hec tria qui secum portabit nomina regum non cadet a morbo
domini pietate caduco. Sanat vulgariter dicunt canon in forantur auri(?) probatum
est frequenter quod statim surgeret. Et dicitur etiam quod si pater vel mater vel parens
et amici veniunt cum cruribus nudis et post vadunt ad ecclesiam et audiant
missam. Et post sacerdos fidelis dicat sibi super caput illud evangelium quod
dicitur in ieiuniis quatuor temporum in vindemiis post festum sancte crucis. Et
dicitur. Erat spumans et stridens et hoc genus demonis non eicitur
nisi in ieiunio et oratione. **Postea** quod ille sacerdos propter devotionem et fiducia
legeret super caput quod scribat et quod portet ad collum curat prefato paul-
dubio. **Nubra(?)** etiam sunt que curant epilepsiam cum est vestis quecumque si portetur
ad collum aut quocumque modo sumatur peonia coriandra etc. secundum Bura

frequenter et quod gummi coctura eius facit Multum valet [illegible] cum [illegible]
si componatur cum farina ordei et aceto et odoretur frequenter et quod gummi
multum valet [illegible] facta De pelle lupi si portetur [illegible] [illegible]
aut quod fiat sertum in capite Multum etiam si sanguis mustele infricetur
ad [illegible] eius multum confert et caro eius si comedatur etiam facit pro-
[illegible] in melle confectum vel portatum ad collum Si cuculus
ponatur in olla in furno et quod olla cooperiatur et uratur et [illegible] tanto tempore
quod pulverizari non [illegible] quod adurat et quod pulverizetur et pulvis epileptico exhibea-
tur Coagulum leporis multum valet puero epileptico [illegible] sic ℥ iij vel [illegible]
Scindatur igitur [illegible] in parva frusta in modum fabe vel [illegible]
et dimittatur in aqua multis diebus sic fit de ℥ iij [illegible] officina [illegible]
et teratur [illegible] quia multum est utile Cum igitur aliquid est in paroxysmo
fuerint statim extremo et ponatur lignum vel aliquod simile inter dentes
et propter anhelitum et quod non destruantur dentes et ut possit [illegible]
[illegible] cum [illegible] aut metridato aut cum succo rute et succo [illegible] [illegible]
[illegible] et post paroxysmum quod [illegible] et fricetur caput et totum corpus
[illegible] que tendit versus inferiora sui et quiescat et post comedat et
[illegible] et [illegible] sint facilis digestionis sicut sunt perdices et galline Ali-
ud vero est agendum et [illegible] secundum conditionem [illegible] peccantis et
particule patientis [illegible] igitur a pueris et infantibus Cum igitur
in pueris et infantibus eveniat frequentius propter [illegible] aliis et malum
regimen [illegible] Primo in primis [illegible] regimen [illegible] et [illegible] dicta sub-
tilis et temperata et vitet omnino coitum et pueri abstineant a vino [illegible]
si est possibile [illegible] igitur omnis repletio ¶ De [illegible] aut [illegible]
[illegible] Quoniam sicut [illegible] est [illegible] senibus ita pueris [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] est [illegible] calida et [illegible] pueris [illegible]
Si autem fuerit adulte etatis in quo possint [illegible] medicamina applicari
Tunc si causa est sanguinea aut si corpus est [illegible] [illegible]
causa fuerit fiat in [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] de cephalica [illegible]
[illegible] [illegible] De venis que sunt sub lingua [illegible] fiant [illegible]
[illegible] [illegible] Deinde fiant [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ iij [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] absinthii ana ʒ j [illegible] et [illegible] [illegible]
fiat sirupus Deinde purgetur cum isto medicamine [illegible] agarici ʒ iij pulpe
[illegible] [illegible] ana ʒ j [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ana ʒ j [illegible] ʒ iij Conficiantur cum [illegible]
[illegible] et [illegible] et post [illegible] [illegible] confectionis [illegible] ʒ j [illegible]
[illegible] [illegible] plus vel minus secundum exigentiam [illegible] Et
cum corpus sufficienter purgatum fuerit fiat [illegible] et in [illegible] ponatur
ea que in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] no-
vem diebus semel in die ana [illegible] vel plus si [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ana ʒ j et [illegible] cum vino decoctionis absinthii [illegible]
autem vero fuerit [illegible] quod frequentius accidit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

añ ʒ iij fe. tute sifeleos fe. peo
nie romaī ani mat añ ʒ ʒ iiij
florū strad arab ʒ R Succi ab
finthij succi fumiterr añ lb ß
mellis lb i ʒ ß ʒ ff syrup q̄ lb ij
C aut mā eēt ꝯuenta in isto additā
menta Et si in cpe spirantur. sp̄ nar-
tidomia aisti ʒ si in mente rubea
maior arthia ʒ sapha ex uia d'aris
addant eo ꝯtu aspon ʒ ppbrat ad
membr A dā digit pgē sit R agā
ri turbith aloe añ ʒ iij castor. pul
pe. coloqu. esule añ ʒ i pedalog ʒ ß
mastic bdelij sifeleos fe. tute ʒ ij fol
mente fol absinthij Sandi Spic
nar añ ʒ i. ꝯficiant cū optimo
sanguit i misceant ʒ pp pro dies sue
ꝯfectionis exhibeant a ʒ iij as
ad iiij vel plus vel min̄ mē ꝯue
m̄ nō particularem Dein superpatientie
t i superpetia ponant ca q in sircl
Dein uero qualibz vice tiriaci me
tridati añ ʒ i et det' sicut dictū e
ʒ p ordinē dcm̄ Si aut mā fuerit
nātem digada sit R cadū semi-
peto bnsi spagi ꝯtūs arasol añ
ʒ ij ꝯfopi tute peonie romae po
lij mō. añ ʒ i Succi borsi sucri sa
tio. sur. su. terre añ lb ß fe. peonie
fe. tute Rosisa quedam epithid
fol feme polipod añ flores strad
arab añ ʒ iij mell ro. lb ij sesis
mā digitā pingē sit R agarici
pulpe colloqu añ ʒ ij lapid ar
menum nomiat abluti ʒ iij rea eusf
ʒ vi bdellij mastic fe. tute sisel
eos Cynamoi Sandi fol ma
foliorum absinthij añ ʒ ß ꝯficiant
cū optimelle squill ʒ pp pro dies
sue ꝯfeccionis dent ʒ ij vel plus
vel min̄ mē ꝯue m̄ nō particu-
Dein superpatie cū eis q ponunt i sirl
ʒ accipiat tiriacā ꝯdlarica allop
adorica ʒ sunt' octo dies dein dcts
pp nunc desiratum vera' rapp gno ʒ
stimulatorum ʒ feme tamdidij et

balneū cū ꝯpma fiat cū succo medi
ani rentes sambuci et cū succo ma
iorane Suntracē cū castor cre
ʒ ppx fomentares cū anethos ʒ sticados
Et si causa e ca. ꝯficit caput temp.
si fetida calefact Et si ꝯ sicca humecte
ʒ si e humidi desiccet Et cū ista fiat
p ordinē ter in tpe vernali sz p'do mō
et fine Et ter in autumpnali ʒ semel
in estate et semel in hyeme Et si fit
nemat a splene ~~puenat a splē~~ ca
tur' sed splenetica passio ʒ ua de isto
cpe tabit Et si venit a fellare strigit
fortissime in corpore ʒ fiat cauterium ʒ
ua de aliud mb'f si e pple Inf q
longo usū mitridati curat dcs cpe ʒ
Y Inf et q longo usū istoꝝ ꝯfectis
curat epilēia et potissime si ca e feda
R multas sisclas indutas ʒ paras
sicut apparet teriant ʒ ponat in ya
se terreo vitreato et ponant tun
De melle q squille ꝯgerant et opia
olla cū corio grosso et stet in sole
vel sito meridie in diebus canicularibus
ʒ quōt agite ad modū ꝯfectum ro.
p dies xl ʒ pp ꝯcoq̄ in optimell di
ure. et exhibeat' p modū sirupi vel
ꝯsto prima p diei p se usq ad iij ʒ
quotidie de mane Si aut no posse
timere pr aspectare adiuuat' supr omes
cuilabet Itm fiant clistria cū uncag
termancea Itm fiant vitalis cū fe. tafsa
ʒ optimell. dari Itm ista fedinta
isto alcs si e dimo R Gramar dia
bii pipero diactarde añ lb ß
misceant Si ro ca sunt ca ua. ro
cles R rofsadali zucaro. diarradō
albas añ ʒ iij misceant Itm si ca
e ca. vent coriandro ʒ falsum
sunt Et si ca e fca vta' isto. pul.
R rend qmd pipis ꝯfopi medī
desiccator añ ʒ i Sandi cynam
cubebarum m° cardamon galange
zedoar fe. tute fe. peonie sifeleos
aur mell' cum añ ʒ ß pulifere
ʒ ponant i sacculo de albura ʒ ui

I

eo licet eo quod cedet tantum si tamen est fra
corpore mundificato utatur ista confectione i q
uienti magnum iuuamentum Recipe albe
grasse storacis calamite ana ʒ i · lap
dani purissimi mastic. ana ʒ · Recipe
ligni aloes ana ʒ s musti ʒ i confica
cum aqua ro · optime Ista confectio utatur
ʒbus modis primo quod fit pulvis ad qui
tacius et quod de mane transfigenciat
eas integras 2o quod alias ut pomas
sic formas et quod capiat seminum ʒo
quod odoret die et nocte tota confectione Si
autem tamen sunt calida utatur ista confectione Recipe
ambre grisee Recipe peonie ysopi partes
equales buffimace ana ʒ iii sandali
citrini coriandri ana ʒ i confica
cum aqua ro · et aceto et modico la
dani et utatur modo predicto Si autem tam
conservant ligentur extrema ligatione for
tissima et dolorosa Et fiat fricatio
fortis in toto corpore fortissime · extremis
Modus fricandi fit incipiendo a su
perioribus et trahendo uersus inferiora
Dormiens ociosus et repletus quod dormit
postisse uidet repletus tibi et potus
uidet ossa fumosa sicut sunt assatura et
pe et ossa multum calia et uidet ossa ferro
ii scriptos per commestiones et ossa
uidet bona faciendo et ossa opposita dure
digestionis uidet sompnia dementium et iace
super dorsum et capite inclinato uidet
eum esse in aere tanquam suspensus
ima et profunda uidet sompnia mag
capaxine et tugurium boni et leonem
et bona terribilia et uenit ambicale
et uidet ignem et alia accidentia que fit
est timor sollicitudo et uidet bona
omnia illa conferunt ad subitam corrola
ipsas uersus corporea quod ad subitam teneri
fros ad inferiora De Aere Aer
sit multum clarus uiventes ad extremitates et ideo
conferat mutare se uersus regiones calidas
et sic sit autem domus quod ubi sua ch....
ligni alatitubus et ab aquis et domus
camera sua suffundetur cum ysopo et
rute et storace calamita et ideo fo

tamina sit clausa et ideo tamen cum
repletus aperiat una de fenestris ut
cuiente et postea intret cameram et iacebit
capite eleuato et puluinar sit plenum
de foliis ysopi et rute et peonie ro
marine et poli montani et cum mane
surrexit et si fuerint tres expulsiones fuerint
fricare caput et totum corpus predicto modo
et postea pectinetur et teneat pomum dicti
in manu dextra ... ...
... ... delectabilia dum
sumat cibum ... ... et
studeat cibum suum masticare et cibo
tria sint pauca et in uino et ...
et non elevat se ... ...
ut uinum potest De Pane Panis
sit de tritico nato in terra bona de nouo
bulita alta non fumata non paludosa
et primus sit bene coctus bene fermentatus
et cum grata quantitate salis et sit de
una die uel duabus ad plus et alium
panem uitet De Vino Vinum sit
clarum uiridum bene mature odoriferum
autem uitetur propter nimiam caliditatem
et recens propter turbidum et sit ... qui
et cum modicum consilio qui aquae ...
sumatur et uinose et ... ...
De Aqua sit fontina uel
clara ab omni sapore remota et currat uersus
orientem ita quod sol de mane feriat
consimilis fontem et currat sine cortice uel
et accipiat aliquantulum longe ab ipso
fonte ut sit uidetur ... ... sic
lare De Carnibus Carnes sit ...
et ... uolatilia ... ... et ...
ta propter illa ... in carnibus et ...
et si non ... ...
uera carnibus agni annualis et ui
tuli lactantis et edi capre et cuni
culi iuuenis et ... iuuenis ...
alias carnes uitet De Piscibus
Vitet ... pisces ... et si ... ...
utatur piscibus ... de aquis
... ... in ... ...
et petrosilio De Ouis ... ...
sorbilibus De Oleribus Si autem

cum essent mala et a latinis Comalagris
coriandro endivie et scariole et acetosis
Et si causa esset frigida utatur borragi-
ne electuario acro seniculo petroselino
[illegible] olera utatur Vinum sit clarum
non [illegible] et pingue et parce propter
vomitum De lacte utatur eo cum lac De
fructibus vinum omnes fructus non sumpta
modica propter ea que dicta sunt De coitu
Coitus omnino permissum est parum utatur sumpto
De exercitio utatur exercitare se de
mane ante cibum et fortiter post cenam parce
De sompno non dormiat de die
ut dictum est Sompnus autem conveniens mul-
tum nocet et longius similiter et mul-
te vigilie multum nocent De balneo
propter corporis mundificationem potest uti sed parce
De inanitione Sicut nimia re-
pletio est multum nociva ita nimia ina-
nitio et potissime in illis qui sunt ori-
ficium stomachi multum sensibile quoniam
nimia privat corpus humiditate et male reple-
[illegible] Si autem epilentia venit propter causas
[illegible] removeantur Et si propter fu-
mos resolutos a partibus inferioribus
curetur cum [illegible] partis et [illegible]
[illegible] ita quod impediatur fumus
quod non ascendat quando erit possibile
Et qui se non exercitaverit [illegible]
dieta sunt satis [illegible] erit sibi eliminata

Nota bene Clarificatio Si diceret aliquis quod
humores ab inferioribus possunt ascendere
ad caput cum sint grossi et ponderosi
dico quod Respondetur illud apparet
non febricitantibus fastidium et dico quod
[illegible] possunt ascendere ad cerebrum
et potissime illi ex quibus fit epilentia
cum sint venenosi horribiles et fetidi sic
[illegible] animalibus paciuntibus morbum
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] horribilis fetida et [illegible]
petunt membra nobilia ideo si veniret
ad cor causaret sincopim Et si ad
cerebrum epilentiam potissime ex causa
[illegible] in cerebro condensantur et [illegible]
condensati cadunt [illegible] et ita opilat

et ita impediunt transitum spirituum Iste est
[illegible] modus Et possit aliquis dubitare
quare in epilentia non est corpus [illegible]
De ea pronata qui dolor est [illegible]
[illegible] in cerebro [illegible] dico quod motu non
nimia sufficit ad causandum dolorem vel est
[illegible] discrasia Et ad causandum epilentiam
[illegible] quod sit multa et ideo [illegible] [illegible]
in cerebro non est [illegible] quod possit fieri
[illegible] et si fieret non esset epilentia
[illegible] Et non [illegible] quia [illegible] omnino sit
[illegible] penetrativa [illegible]
[illegible] in epilentia [illegible] stom-
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] et non [illegible]
nisi in [illegible] et corpore mundificato
[illegible] [illegible] in [illegible] Et [illegible]
quod [illegible] epilentie [illegible] frequenter advenit et [illegible]
durat sicut morbus [illegible]
[illegible] autem tardius venit et longius
durat tardius [illegible] [illegible]
quod si nimia [illegible] in stomacho [illegible] erit
[illegible] nausea et vomitus Et si [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
Et si [illegible] [illegible] et si in renibus
pollutio sic dicunt est [illegible] non
quod luna [illegible] et [illegible] quod assilant de luna
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod assilat
[illegible] et [illegible] et sic quod assimulatur
[illegible] et [illegible] et [illegible] quod assimulatur au-
tumpno et [illegible] et [illegible] quod assimulatur
[illegible] Si autem diceret quod [illegible]
non [illegible] sed [illegible] quod [illegible]
luna [illegible] omnem [illegible] sic propter
[illegible] dico quod [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] sine [illegible] et
[illegible] pro tanto [illegible] [illegible]
[illegible] maioris [illegible] et ita de [illegible]
crescit [illegible] luna vel [illegible]
[illegible] De appoplexia

Appoplexia est passio cerebri au-
ferens sensum et motum toti
corpori repente et subito
magna [illegible] [illegible] appoplexia
[illegible] et ventriculis cerebri

tes principalibus quam non perdidit. Lit-
ergo passio est quod oppilat anteriorem
Secundo sic est causa exterior compressio obviatio
velamen et repercussio facta adve-
niens capiti aut crimine et similibus
a multis quod in estate capite discoo-
perto intrat templa profunda max-
ime. Et ab interiori est quod propter apoplexia
et fit quando sanguis exuberantia replet
ventriculos et meatus aut arterias
aut fit propter flendere fleuma quod propter utrumque
a propter exterius grossum. Sed interior causa acci-
dit et si accidat raro detrimentum est. Cau-
sae autem sunt crapula et repletio nimia
cibi et potus et otium et vita voluptuosa
et dimissio fluxus soliti et econtrario su-
perfluitas per solutio et nimia
fluxus [illegible] iuventute et adiuvat
ad hoc plurimum multa corporis hyemale
etas senectus [illegible] dimissio
exercitii soliti repletio nimia fluxus solitus
et ita de aliis contrariis. Iudicetur quod apoplexia
et species quod accidit a parte interiore et
a parte [illegible] Sed [illegible]
qui ventriculi replentur omnes tanto
principales quam non principales et meatus
et omnes et ubi tunc est maior et qui re-
plentur secundum quod raritate tunc est minor
Si in repletione fiat quod usque ad minus tunc
est minor quod parte accidentium distinguitur
quando qui suspicat cum magna difficultate
et spuma est in ore et vox est sicut
strangulatore et cordiaca anhelitus
est magnus valde tunc est maior spec-
ies si est sine anhelitu et vo-
ce et spuma et motu et sensu
bus est tunc deterior. Et in cardiaca aut spiritus est
suspirium secundum cordiaco in quo alii
quiescat. Et in [illegible] est suspirium et diffi-
cultas secundum quod est cordiaco non spuma
nec vox strangulatori. Signum
Cum in eo videtur ad paralysi et vi-
debis eum sine sensu et motu et sicut
dormientem somno gravi et profundo sic
est somno qui vocatur subeth et sicut
tunc vera eum [illegible] et alia vice

et tene eum per capillos et duplicata digi-
tos et constringe fortiter et punge ip-
sum acu et stilo tunc si nullo modo
[illegible] est apoplexia. Si subito venit
et non alia vice alias tunc est magnum
dubium utrum sit vivus vel mortuus
propter privationem sensus et motus et anhelitus
et pulsus et tunc claudantur omnia
foramina domus et flocculus lane
minutissime carpinatae ori eius
applicetur et si moveantur pili lane
plurimum dubio adhuc vivit. Et si
nullo modo moveantur mortuus est. Vel
sic accipiatur vas plenum aqua et ponatur
super pectus et tunc [illegible]
de domo ut sedeat et cessat si
domus est in solitario et [illegible]
aqua vasis commota tunc respirat
aqua vasis [illegible] et non motu
moveatur adhuc vivit. Intelligendum igitur
quod apoplexia [illegible] et in
naturali et in suum dicitur [illegible] quia
est eum prodidit apoplexia aut vadit
quod aut moriatur aut in paralysim ter-
minabitur quia cum apoplexia est ita grossa
et fixa et multa et compacta quod se
[illegible] evadere non [illegible] si non
vadat in paralysim terminatur quia
non apoplexia [illegible] disgregat [illegible]
cat paralysim sicut [illegible] paralysis
cum [illegible] causat paralysim
apoplexia et ita paralysis terminatur in apoplexiam
et apoplexia in paralysim. Preterea sciendum
quod apoplexia differt a somno gravi et
profundo quod appellatur subeth et
differt a litargia et a sincopi cordis
a somno. Et litargia differt quia ista
venit paulatim sed apoplexia subito et
adhuc in apoplexia non est [illegible] nec
[illegible] sed in [illegible] est febris cum sin-
copi [illegible] differt et a sincopi
cordis quia in apoplexia facies assimilatur
faciei dormientis. Et in sincopi assi-
milatur faciei mortui. Sincopis
autem [illegible] et multum sicut [illegible]
sed non venit a cerebro non cognoscitur

a mũ peccantis q si e sanguineus cũ fa
cies e rubea Et si fiat facies sublabi
da cũ tẽpore multa Et si e reumatica
cũ pressus cũ esset compositus Et si est
ex sanguine infecto cũ rubia [illegible] fa
cies vergit ad citrinitatem et livorem Et
si ex colera vergit ad citrinitatem cũ
lividitate pauca Et si ex apostemate
e semper cũ fe. et ita e pessima de
omnibus Et si e reumatica pruritus cog
noscitur ex aliis **Pronosticatio** ypo-
dom pronosticatio appo[illegible] forte curare
e impossibile fortem vero cũ fortis [illegible]
et i spes non curam per [illegible] hu
mana [illegible] audivi [illegible] aliqui
ypo. cũ mendax q si aliquis sanus
subito amittat sensum et motum et
vocem q infra septem dies moriatur
n fe. arte [illegible] q si deberet
referre sine voce fiat spasmo [illegible]
te morti nisi fe. sequenter [illegible] fuit
solvunt [illegible] q [illegible] solvunt
et [illegible] q aliqui alias se pereunt sine
motu et sensu et [illegible] et e sic
motus n q aliquando sepitur [illegible] aliqui
pulsus et [illegible] q [illegible] motus remanet
vel remanserit [illegible] q calor [illegible]
e ita [illegible] ab [illegible] q [illegible] aere
[illegible] indiget et [illegible] stare [illegible]
[illegible] sepeliatur [illegible]
[illegible] et [illegible] valde
sepeliunt [illegible] et ypo. [illegible]
[illegible] q vidi multos apoplecti
cos [illegible] vidi aliquem
evadere a morte [illegible] et mor
te [illegible] libera nos domine **Cura.**
Si causa e sanguinea primo fiat
fleubotomia de [illegible] cephalica Et si tamen
e [illegible] in corpore sit in plenitudine
[illegible] adhuc fiat fleubotomia de [illegible]
cephalica [illegible] possunt [illegible]
[illegible] fiat clistere cũ [illegible] et aliis
[illegible] et resolvant [illegible] vel
[illegible] aut [illegible] Deinde
fiant [illegible] sternutatio [illegible]
[illegible] cũ sale et aceto [illegible] Deinde

fiat sternutatio Recipe [illegible] piperis
castorei [illegible] et aliqua [illegible]
per calamum insufflentur [illegible] Et
si sternutatio bonum e Deinde suf
[illegible] cũ [illegible] musci et galba
ni. Deinde fomentetur caput cũ de
coctione [illegible] Recipe [illegible]
salvie [illegible] calamenti [illegible]
[illegible] [illegible] duas
[illegible] et bulliat in vino albo
et fomentetur caput cũ alio Deinde
caput cũ [illegible] calido [illegible] Deinde
[illegible] capilli et caput abluatur
cũ vino decoctionis [illegible] Deinde un
gatur sic Recipe euforbii [illegible]
lauri [illegible] agrestis et domes
tice [illegible] bulliat in oleo [illegible]
lino et cũ illo oleo multum calido
ungatur caput Deinde fiat [illegible]
[illegible] Recipe euforbii [illegible] castorei
galbani serapini [illegible] opoponacis
[illegible] piperis sulfuris [illegible]
[illegible] leonis [illegible]
[illegible] massa et [illegible]
[illegible] ad modum [illegible] ut
[illegible] capiti [illegible]
[illegible] et amplius in [illegible]
[illegible] et calidum capiti applicetur
Et si [illegible] nec [illegible]
[illegible] ferrea et calefiat
et capiti applicetur Et sit [illegible] calida
q [illegible] capillos et [illegible]
[illegible] capiti apponatur et
[illegible] ordine [illegible]
[illegible] donec [illegible]
[illegible] ut non possit
[illegible] medicamina [illegible]
[illegible] q [illegible] apoplexie
[illegible] et [illegible] fieri
ad [illegible] motus [illegible]
[illegible] et [illegible] nulla [illegible]
[illegible] sepeliri donec [illegible]
[illegible] habet [illegible] et e
[illegible] Si aut [illegible]
[illegible] fiat q [illegible]
et [illegible] subtilior et [illegible]

qui tunc q i cap et dex vel comunes
dimit. opimet coll. et purge vel re
tarnis. vel retalogodio et fiat oia
per ordinem que dicta sunt in capite qui
sunt quando in cauis sic in tercio vo
bi i hoc operetur. De Anhelitu. Item
quod anhelitus oris consistit et apparet
in appo deficere non potest sic oia sed
subito moris sic in suffocatus et stri
gilatus. Scz e ibi aliquo o confuso et
inordinato alii tamen potest et anhelitus
ita debilis quod non apparet nobis percipere
in illis qui habent cor fere vivit aut
anhelitus in appo non e propter vilitatem
motus sed propter naturalis monente quod
desiderant. Scz. B. Si d. et vo etiam
nalis non mouet dico quod non manet
in tempore sanitatis sed in tempore magne nature
sunt dico 2o nota quod appo in plurimum
e mutabilis 3o e propter nobilitatem membri
et multis morbis et molestatis accidit.
Si aut tenetur hoc non potest si cferre
propter multitudinem grossitudinem et vistositatem
materie. Scz ma vigorata mitter ad loca
propinqua et quod ibi oritur neruis
inmittitur materia in neruis et ita
causatur paralisis ut dictum e 3o nota
quod frequentius accidit paralisis in parte
dextra quod pars e rarior et meatus
magis aperti alii tamen fit in parte si
nistra propter debilitatem loci et ideo plus
generatur i parte ad quam materia decli
nat. Ultimo nota quod i appo vel quod
palo vel lignum vel aliquid tale de
ponitur vel dentibus vel violenter et vero
anhelitus tunc debilis non destruitur.

De paralisi

Paralisis e membrorum molli
ficatio vel ablatio sensus
et motus. Quedam sunt
cause intrinsece que extrinsece. Extrinsece
sicut casus percussio neruorum vel
attritio ruptura incisio et tumor
seu dislocatio ita et tumor nimia
frigiditas comprimens et claudens
que nimia siccitas paralisis constrictio

ligaturam et similia. Si ab intra vero
sunt illa omnia que opilant et claudunt
capita et originem neruorum ita quod spiritus
ad subiecta penetrare non possit. Ista
aut sunt multa sic fleuma ut plurimum
et melancolia minus et san. ad minus
et coleram minime vel addita vel alio
humido apte et filia sic e tussis. Et
e sic modus qui ponit in paralisi variari
sic e appo sic. econtra et suffocatio
videtur. Item igitur quod 2e e paralisis
que vlis et que particularis particularis e i pecto
tum aut medie aut vesica aut i intes
tinis aut sto aut lingua aut ma
nibus aut maxillis et ita de aliis
que e vlis et appellatur vlis qui
sic medietatem corporis sed longum
ita quod alii e in vno latere alii i
duobus partes in capite quod si certi
tate vel de appo et e intus quod
Item e inter spasmum et paralisim
quia in paralisi prolongatur membrum
quod infirmum tralitur sanum et vide
in paralisi e materia diffusa et defessa
per membra et 3 differentia quod plus
e ex materia humida et ita prolongatur
neruus secundum longum et tenetur
secundum latum totum contrarium e i spas
mo secundo quod membrum tenetur secundum
longum et prolongatur secundum latum
In spasmo enim membra sanum infir
termit infirmum 2o quod materia e magis
inordinata et constricta et inbibita
i foraminibus neruorum et propter hoc di
latatur neruus i latum. Ultima dicta
quod in spasmi magis tralitur ad se
non grossum ceteris paribus non pro
paralisis igitur e membri mollificatio
et remollitio ita quod non manet tua
potius patiens membra declinat
et deprimit sic corrupta madefacta
In spasmo aut non vero neruus sic
secundum tractus. Signum Pulsus
patienti e omnibus debilis frequens
et inordinatus. Urina e al. et tenuis
alii tamen e multum colorata propter tenuis

non poterimus segregare. Aut vero
doloris aut febris aut alterius morbi
concomitantis lateris infirmi et illa
febris sicut si esset in glacie positus
et sanus sentit iterum calidum sicut si
esset in igne et oculus aliquando inclinatur
Signa autem humoris peccantis
sunt quod si est sanguineus pulsus est plenus
et color corporis rubeus et vene re-
plete et totum corpus plenum et signum
sanguinis crescentis. Si est fleuma-
ticus albus humidus et signa fleumatis ap-
parent in toto corpore. Si est melan-
colicus humidus et sicco. aut sola siccitate
et si fiat hoc est ex adinventione colera
[illegible]. et raro accidit et tunc signa
sunt opposita. Si est a parte cerebri
et dolores apparet in loco. et a prin-
cipio cum inditione cognoscitur. Pronosticatio
Si in principio febricitantis urina appareat
viridis significat paralisim futuram aut
spasmum. Paralisis in senibus difficu-
le vel numquam curatur. Item sentientes
paralisi bonum est. febris sentientes paralisi
bonum paralisis si remanet ad dislo-
cationem a nimia nervorum contractione
aut ruptura aut incisione per quas
nervus non recipit curationem. Si autem mem-
bri paralitici humorem aut colorem
mutetur valde malum et si non spes
in curatione. Cura In cura paralisis
debemus advertere quod a primo non debet
fieri medicina. 2o debemus considerare
si est ibi febris et tunc debet medicina contra
calidis et febris. 3o debemus considerare
si medicina multum calida noceret
et si sic remittantur et cum camomilla
et mellilotum et similibus medicentur
quod nimis calida aliquando dissolvunt
et diffundunt materiam et ita augmentant
morbum. 4o debemus considerare quod medi-
camina applicentur in origine nervorum
quam aliquando appositio super particulam
patientem parum valebit. 5o debemus
considerare effectum medicaminis ca-
super membrum paraliticum quia s

alias nimis calefierit et ulceratur
et membrum non sentit et locum neces-
sarium rumpat vel noceat. Quia sic
quod debemus respicere et si color
est rubeus et raro inflammatio et cum lo-
cum fricatur dealbatur bonum est. Si autem
non dealbatur cum comprimitur sed manet
rubedo signum est quod nimis calefit
et cum hoc si ulcera apparent que
medicamina sunt mutanda. Item
bonum est in primis igitur dieta non solum
ad tres dies sed usque ad vii vel xiiii
Si virtus tollerare queat. Cibaria
igitur sunt volatilia assa ferina
et condita cum speciebus aromaticis
ab omni vino caveat usque ad declinationem
morbi et sit potus aqua mellita
et non potest. Et si potest valde pa-
rum. Die vi vel xii non valet dare vinum
ad siccitatem sicut est aer calidus et
ventus. Composita et via remedii. Tunc
in primis ponit cibaria sunt sicca
Si autem fiunt de hermodactilis potest fieri
secundum Damascenum sumat operari et [illegible]
mel [illegible] et purgetur cum catharticis
[illegible] et [illegible] et [illegible]
Deinde ungatur cum oleo laurino
costino camomillino. Et si materia fuerit
multa digeratur et expellatur sicut
debet illa materia. Et si est a parte
[illegible] alia sicut debet a parte
et ita de talibus simplici
igitur diversis sint medicamina
adhibeantur et composita composite
Sed quia frequentius et ut plurimum
accidit de fleumate solum hanc curam
diligentius pertractemus. In primis
et [illegible] Recipe maluae [illegible]
abrotani [illegible] centaurii [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] Et
in decoctione resolvantur olei [illegible]
et [illegible] mellis salis furfuris ana
et [illegible] ana
et [illegible] et [illegible]
usque ad [illegible] Si autem [illegible] nimis [illegible]

stipatus possit providere clistere mollificativum. Et postea istud demum fiat contra fortem et paruula paries su ant. Item dyasceta media cum pipere et asa aut cum pipere et acoro aut cum pipere & triaca aut cum pipere et metridato aut cum dyaton piperon & fiant pillule cum radice lilii & purgetur cum yerapigra et yeralogodio adiectis cum pulpa coloquintide et bdellio vel digerat materiam hunc modum. Rx radicis feniculi, apii, genciane, aristol. ro., capparis, squille, acori, pireti, raphani, lilii ana ʒ iii, infundantur & coquantur in vino albo et acro per diem et noctem. Tunc exprimatur et iterum salue … tunc vino … calamenti, centaurie, modicum costi, ysopi ana ʒ ii, cuminum … carui agreste seu tute, spicenardi, squinanti ana ʒ i, mellis lb i & s, sirupi lb ii. Materia digesta purgetur sic: Rx agarici, turbith ana ʒ ii, euforbii, pulpe coloquintide, elactridis ana ʒ i, mastic ʒ …, bdellii, salis gemme, spicenardi, serapini ana, castorei, carui agreste seu tute ana ʒ i, yerapigre, yeralogodion, yerapigre ana ʒ iii, misceantur cum oximelle squillitico & fiant massa. Et cum vti voluerit accipiat ʒ iii aut ʒ i & s … plus … necesse … particularum possit … confecta simul ad … dies si paciens … operare aut … suppositas … Item vngatur cum aliquo … oleo aut … multis … in … et cum oleo … aut acoro aut piretro aut euforbio aut de spicenardo aut nigella … ruta aut sinapi aut … de … hoc est de carui agreste aut de ysopo et ita de aliis oleis subtilibus calidis penetratiuis resoluentibus et consumentibus sicut est oleum de balsamo et vel anacardinum et adeps vulpis & vulturis & similia calida … Et in istis

… pro corporis mundificatione … vti stuphis siccis. Et in stupha ponantur … in stupha & post … bibat triacam … alexandrinam ana ʒ s & commisceantur multis … Item apponatur istud … Rx carui … agrest. euforb. appoponac, serapini, galbanum, castorei, mirre, asefetide, bdellii, piretri, nucis muscate, … romane … anacardi, sinapis, nigelle. Item Rx sinapis, carui agreste seu tute ana ʒ i, confitiantur cum … & fiat emplastrum et super membra paralitica apponatur. Item post balneatum accipiat vulpis et cum pelle et toto decoquatur in aqua cum ruta et calamento & cum carui agreste et acoro et balneetur in ista aqua vulgariter in … in isto balneo … corpus … & id augmentum morbus et paralisia et vomitus … In declinatione aut … vinum calidum … Venerem consueto … sine … frequenter opposita sunt capitis … Item … cum … cum medicinis resolutiuis … apponantur. Aliud autem facit … multum … nobile … et … sua possit … Clarificatio … paralisis frequenter aduenit cum … quia … et … & senectute et … frigido … et quia viuit in ocio et in crapula et vino multo … et aquat … membra paralitica … non sentiat nec moueat … debilem & … debilem … materia et arefit et … malis non possit penetrare … penetrat quam medicina

nubes impedit radium. Et attractivo
spectat attritus est quod de difficili est at-
trahibile sicut patet in follibus fabrorum
vel non attrahibile solido aere sicut ma-
ut pulmo et stamina. 3° nota quod
vidua non operit in aliqua egritudine
venali speciali nec est in passionibus vulne-
ralium et quod fit materias tendas pe-
netrare et quod queritur in acceto nisi
in deliniando corpore mundificato et
quod administret sicut oportet.

257. **De spasmo**

Spasmus est egritudo nervalis
qua retrahitur nervus ad suam
originem vel ablatione motus.
Quedam enim est causa repletionis et quedam
inanitionis. Repletionis enim sunt multe
cause sicut est nimia fricatio corporis
aut caliditas dissolvens et adiu-
vans delicatus aut sicut est puncta
nervi cum stilo aut acu et similibus
aut punctura scorpionis aut morsus
reptilium aut labor nimius aut
coitus superfluus et fluxus ventris
nimius aut aliqua alia res cogens re-
verti membra ad suam originem
sicut est casus incisio et similia. Et cau-
se sunt minores vel causa est multe
sicut apud ubi vena est coadunata
et in uno loco nervi sunt origines
eius et aliis aut tamen vita magis
descendit nervus et inde est
ventositas grossa que non licet ca-
tenuari tamen ventositas est ita
modica quod cito recedit quia si ac-
cidit modica frigiditate et res que
venit in tibia vel in vulnere recapta
aliqua est sanguine aliqua mixta aliqua
flava et ista venit ut plurimum aliqua
sicut est in causa et cepula et oritur spasmus
nimis profundus et si quis simplex
invenitur quod spasmus quandoque recipit
securitates omnes enim spasmus aut est de
repletione aut de inanitione et si quis sit
aliter vel ad istas duas potest re-
duci. Quia divisio enim est spasmus

aut est universalis aut particularis. Universalis qui
est in una parte tamen sicut si retrahatur
membrum ultima aut tamen posterius aut
utroque modo et tunc vocatur spasmus noster
protostonus emprostonus et tetanus
qui tenditur tendentes quando tunc est
extenduntur nervi anteriores et pos-
teriores et iste de difficili consistit
quia remanet figura in dispositione sua
licet intellexerit quod ille spasmus non
attingat caput quia tunc esset epilepsia
quando epilepsia est spasmus totius corporis.
Particularis ut tunc est in aliqua parte sic-
ut tamen aut in pedibus aut in manibus
aut vesica et similibus. Et dico est quando spas-
mus quidam est in pueris et ille
de facili venit et de facili curatur
et quidam venit in aliis etatibus
a septem annis ultra et tunc de dif-
ficili venit et de difficili curatur.
Spasmus quidam antecedit et est ut
plurimum de repletione et quidam se-
quitur et ille ut plurimum de inanitione.
Et spasmus quidam est non dolorosus
magnus sicut ille qui est ex inanitione
nisi esset ratione inordinationis et similibus
sicut in spasmo sicut per relationem pessima
et vermes et sicut alia causa spasmi — *et epilepsie*
et epilepsie. Quando videtur membrum to-
tractum et rigidum et non potest reduci
ad dispositionem suam naturalem tunc illud
membrum est spasmatum. Et si sano
subito advenerit tunc significat esse de
repletione quando ~~nec multo~~ nervus
tunc diminuitur est secundum longitudinem et
magnificatur secundum latitudinem sicut ~~...~~
in hyeme. Et aut paulatim ad
venit aut post febres et labores et
inanitiones tunc est spasmus est de in-
anitione ubi est nimio nervus et secundum latitu-
dinem et secundum longitudinem sicut videmus de
corrigiis in estate et quando spasmus
eius reveretur ad suam naturam non est ve-
spasmus sicut patet in crinitione et sin-
gultu pulsus aut spasmatore
est debilis dicitur undosus cordialibus

Vrina alia decolorata propter se. et
alia remissa propter ascensum humoris ad
caput. Et si fuerit ex sanguine ap
paret rubedo in membro et apparent
omnia sanguinis in toto corpore ita est
de melancolia et ita de flegmate de quorum
signis frequenter dictum est. Hec autem
similiter cognoscuntur medico pariter
de signis autem apostematis ad venenum
et similium autem dictum est aut dicetur.

Pronosticum. Spasmus de repletione est
curabilis quia Galienus et Haly [illegible]
[illegible] quod sicut de [illegible] sic scribit
1° de ingenio sanitatis. Spasmus ex libro
[illegible] spasmus propter vulnera mor
talis quia spasmus de inanitione
mortalis. Spasmus propter se morbus.
Si autem aliquis fuerit multum
inanitus propter aliquam causam si superveni
et [illegible] et febris superveniat spasmus
vere talis spasmus est incurabilis quia
pro certo de inanitione est et 7° [illegible]
tanto quia spasmus de repletione venit
aliquando propter se. Sed corpus est plenum
et quia talis spasmus est de repletione ideo est
curabilis. Et pro tanto spasmus
in pueris est de facili curabilis quia
nervi sunt molles et ideo pro quibus de
facili [illegible] sicut pro [illegible] et [illegible]
parere et se. et sic de facili veniunt
de facili recedunt. Quia spasmus in pueris
ad febricitantibus ut plurimum est de repletione
quia pueri nullis ex rebus [illegible]
nisi soli [illegible] sicut scribit. Et
usque fine pronosticatione in eo de spas
mo puerorum. Spasmus propter puncturam
nervorum est pessimus iuxta illud
in regimine nervi [illegible] et [illegible]
punctura et. **Curatio.** Et si spasmus
fuerit ex flegmate dentur calida [illegible]
sicut est oleum de lilio de costo de casto
reo de nuce indica. Si fuerit ex ca
liditate [illegible] nervi et capita
cum oleo [illegible] et salice ro
sarum et [illegible] quia in spasmo facienda
debet poni medicina super occiput.

Et si fuerit in aliis partibus inferius
ponantur super dorsum. Si autem fuerit
ex punctura nervi tunc ponatur de
super quod fomentum oleum de euforbio
et fiat emplastrum de euforbio et op
ponatur et piretro et castorio et
aperiatur locus et cauterizetur. propter grande
valde prudente quia iste spasmus est
multum periculosus et de se et quod
contingat si fiat error vigilare in
hoc. Si autem spasmus fuerit ex scor
pionibus et animalibus venenosis
detur tiriaca vel datum de me [illegible]
[illegible] quod valet in veneno sicut est
salvia [illegible] [illegible] genciana bacce
lauri et similia. Si fuerit in infan
tibus sufficiunt olea resolutiva
sicut est oleum costinum laurinum ca
momille et similia. Si autem fuerit propter
apostema curentur apostemata sicut dictum est.
Si autem propter vermes mittantur
res amare sicut est absinthium cen
taurea [illegible] aloe agaricus
et fella et zedoaria et amigdala ama
ra et pone super emplastrum [illegible] aut aliquod
[illegible] pone dari cum lacte et similibus
que ducentur in loco suo et ita de
aliis causis que reducuntur ad locum
suum naturam [illegible]. Si autem fuerit
ex sanguine fiat flebotomia cum clisteria
deinde ponantur resolutiva olea
que dicta sunt super originem nervorum
ut dictum est. Et si causa fuerit multa
digeratur et evacuetur ut dictum est ibi
de febre. In tardigitur fiat decoctio
usque poro que digerit et efferre [illegible]
si contineant [illegible] fercule oppo
nat castorei [illegible] et [illegible] misceant
et exhibeant [illegible] et ij vel
digeratur [illegible] cum [illegible] dum
et [illegible] [illegible] et purgetur cum
[illegible] et [illegible] [illegible]
cum euforbio et pulpa colloquintida vel
[illegible] et medicina et simplicia
et alia que dicta sunt in paralisi
balnea cum sulfurea [illegible]

ofectum. Et si non habent naturale
fiat decoctio ad multitudinem sulfuris
et salis tamen non diu multum mo-
rari. Emplastra magis conpetunt
quam balneum aque. Iungatur igitur
membrum cum oleo de euforbio
et piretro et spicanardi et castoreo
et asa et opoponace et serapino
et cum axungia vulpina et ceteris
eius. Pro sic emplastrum et portet pelles
vulpinas et lupinas et vulen-
tinas et ventose et valent.
Si autem ea fuit in iuvenibus et ad
se detur oxicratum avenatum lac
amigdalarum dyadragantum seminum et in-
ungatur cum oleo viol. Si autem non
febricitet detur sibi lac ad potandum
et involvatur totum caput cum lacte
et balneetur totum si est possibile et in-
ungatur cum oleo sisamino et cum oleo
amigdalarum dulcium primo balneetur
totum si est possibile et detur vitella
ovorum et alia resumptiva et
iuvenientia carnis et emeticis et cari-
tinas in tetano contra pecunt
quod balneetur in aqua frigida sicut dicit
Ypo. Si fuit iuvenis et tempo-
ris et in media etate quia tunc
revocatur calor ad interiora qui
renovatus et fortificatus intra. Et
dicit Ga. quod cum non pinguem
sua congelatur et sic augmentum nervi
spasmati reponatur quod multum
... et ibi dimittatur et deinde poterit
aliud apponi. Declaratio notandum quod se-
curationis spasmo per modum
spasmum et extremitates nervo-
rum. Sed tamen tria documenta appo-
nam: prima quod morbus sit ma-
lus et de causa frigida si est de in-
anitione magis augmentatur et
quod cura sit medicinaliter quia aliud
est inicium de plenitudine de spatio
aut de augmentatione morbi mane
liquefaciendo et ad particula pa-
cientis deleccio aut de morte

passionum morbi principalis
Et febris superveniens. 1o quod illa fe-
sit extrema et cum ipsa consuetudine
servetur. Iungatur autem cum amigda-
lecontis aut cum succo fellamile et
ita prenotabitur se. 2o notandum quod
membrum spasmatum non movetur
et tamen sentit et hoc est quia plures sunt
nervi ad motum quam ad sensum et ho-
mines per se per amittunt quod erat nervus
motivi sed patet per racionem quod suf-
ficiat sensui et potissime si fiat
per unum nervum motivum aut si per per
sufficiat sensui cum sit valde passiva
mollitus aut quia nervus motivi
non sit valde activa. 3o notandum quod
spasmus citius venit pueris quia
molliores nervos et citius recedit
in senibus venit tardius et sunt se-
cundiores et frigide et magis grosse
et non per penetrare tardius tamen cu-
ratur. 4o advertendum quod causa materie spas-
mi de sanguine 2o de fleumate 3o de
melancolia et hec melancolia magis assilatur
nervo et sunt ex ... debent
causa tamen per grossitudinem penetrare
non per rarissime tamen accidit de eo.
Quinto notandum quod licet paralisis accidat
in dextro et sinistro non per spasmus
quia paralisis est prolongatio membri
mollificatio insensibilitas et immo-
bilitas in spasmo acurtatio et
retractio. Paralisis autem dextra et sinistra
non potest invenire per eum lata corda
flectitur ab stricta unde aut lateraliter
sunt stricta et hoc non ita potest
inveniri quia vertebre et coste
et spondilia impediunt et hoc non
sunt nisi tres species spasmi
anterior posterior et tetanus qui
... tenens nec possumus dicere
quod licet non fiat spasmus in toto
latere sit tamen in parte quia manus
aut brachium per modum ad suam
originem redit et tamen spasmi
sicut per prolongari et via paralisis

cum causa sit eadem et particula pa-
tiens eadem nisi quia in spasmo materia est
magis grossa et magis adunata
quam in paralisi magis humida et magis
diffusa.

De tremore

Tremor est diminutio virtutis
motive sic semper est di-
minutio virtutis motive
vel tremor est bellum contrarium virtutis
voluntarie que superius movens et
motus involuntarius qui inferius de-
scendens. Agitur igitur tremor est
compositus de motu naturali et mo-
tu morbi secundum Galienum v° de morbo
Sed cum virtus non est impedita
membrum possit elevare et elevatum
regere et sustentare. Sed quia impedi-
ta est regere hic morbus id morbo de-
finitur igitur ibi est motus contrarius ali-
quando aut [illegible]. Causa huius
est omne quod debilitat virtutem
et nervum aut utrumque. Illa autem que
virtutem debilitant sunt sicut vigilationes
timores sicut cum aliquis vadit
per altum parietem aut super tectum aut
super strictum pontem aque profunde et
cum est in cacumine montium et in aere
[illegible] et respicit inferius tunc cum
imaginatur casum aut malum et
timet et ita incurrit tremorem et
alius casus sicut cum aliquis est coram
principe terribili. Sed aut cum
est in conspectu leonis et similium [illegible]
sunt tristitia, ira et similia et omnia
que debilitant virtutem animalem.
Causa est quod stat in nervorum debilitatione
et est sicut morbi frigidi et pa-
ralitici aut calidi resolventes
et debilitantes aut humiditates mol-
lificantes aut siccitates corrugantes
et consumentes reddentes nervum ineptum
motui et ita nocet coitus et dimissio
nocet coitus et repletio. Et sic
de vino nimis potato et potu
in multa aqua frigida et [illegible] que
debilitant aut mollificant nervum

qui licet sit calidus et debilitat vel [illegible]
[illegible] et suffocat nervum [illegible]
ineptum reddit. Tunc tremor qui-
dem est universalis in aliquibus morbis
et quidam particularis vero quidam
est in capite tantum et quidam in ma-
nibus tantum et quidam in sinistra et
quidam in utraque et tantum in pedibus.

Signa

Signa habentur ex sumptis cau-
sis prenotatis. Tremor est via ad spas-
mum et paralisim. Tremor in senibus
non curatur. Tremor est dextrorum
in parte sinistra quam in dextra. Sed
tremor in labio inferiori nominatur
ypo. docet pronostice. Consuetudo:
tremor alienatus [illegible] sol-
vitur. Sed non est ista antiquitus, et
sed non quo ad modum qui alicui
morbo [illegible] quod [illegible] solvatur et
peior causatur et quod perfecte est quam
sic fiat et ita quo ad re. Cura.
Sit de causis eius aut humores
et vitatur coadiuvetur et sint confortantibus
si est de calore infrigidetur. Si est
de frigore calefiat. Si de humiditate
consumatur et desiccetur et si ex siccitate
humectetur. Curetur et in omnibus et se-
cundum dictum est in cura de paralisi et de
spasmo quia eadem est cura. Si autem sunt
tantum frigida et humida quod frequentius accidunt
curetur sic. Recipe oleum solum simplex
euphorbium an. [illegible] sicut [illegible]
et ungatur cum mane et sero et quia
ista habet aptum ad tremorem [illegible]
per ficum oleum et quod ungatur [illegible]
[illegible] aut quod fiat emplastrum aut
[illegible] et quod ungatur eis aut quod fiat
emplastrum et desuper apponatur deinde
pingue cum yera pigra [illegible]
amara cum pulpa colloquintide et
de bdellio. Balneum sit simplex et
in simplici ponantur ista scilicet sicut
et post sulphur et sal nitre et
pasta utatur tyriaca et antea al-
kekengi aut balnea et
simplicia in balneis sulphureis naturalibus

am aqua marina calida aut in aqua salsa
rarefaciendo Et dicit autem quod precedendo
ex poris assa multum v Clarificacio
Iustus quod vinum et multo aqua fre
multum nocet tremulis sed aqua pluvialis
minus nocet Sed possunt aliquis dubi
si medicina laxativa debeat pre
cedere balnea vel econverso propter dictum Avicenne
in fine capituli de tremore quod post
cibum de medicinis laxativis et
oleis ipse dicit Ista autem fiant post
balnea et sulfurea etc et ita videtur
quod balnea precedant et alia subsequuntur
quod est contra illud quod alia dicunt precedere pur
gationem Dico quod non dicit post balnea
non fuerit melius ad medicinas sed ad
olea ita quod intelligit quod medicina
laxativa debeat precedere et postea
balnea et post olea et unguenta

De retigatione

Retigatio est motus deambulativus
propter ventositatem inclusam non
habentem exitum et est motus et
morbi et non nature secundum Galienum v° de morbo
fit autem in membro dilatabili et
strictibili sicut est caro lacertosa
et ideo ut plurimum fit in carne sub
cute quia inter cutem et carnem et ideo non
fit in membro nimis molli nec in
membro nimis duro sicut sunt
ossa in omni membro potenti dila
tari et constringi per se et ideo per se
in capsula cordis et in multis aliis
partibus potissime tamen fit in partibus
exterioribus iuxta cutem Et autem fit ex
ventositatibus licet paucis Causa
Et dicitur passionis secunda illa que
materia continetur in vaporibus et in
secundum cum natura non consumit et ideo vero
fiunt saltus et retigationes et motus
ad modum motus deambulatorie Ista
autem sunt calor debilis potentis resol
vere et non consumere et frigus et
humiditas Et cause radicales sunt
otium et quies et vite suavitas
et multitudo cibi et potus et aliarum

sicut est ira timor et gaudium et similia
Signa satis sunt manifesta Prognosticatio
Si saltus seu retigatio continue
pronosticat futuram epilensiam aut
apoplexiam aut stuporem aut paralisim aut
spasmum aut saltum Cura Mater
propter [illegible] morbi est ventositas
digerenda Et quod autem non sit ventosa
et quod dicitur in [illegible] quantitate et qualitate et or
dine quod non convertatur in vapore
Et ideo si est [illegible] calidus dentur
secundum qualitatem Et si est [illegible] frigidus
dentur calida que magis consumant
vel dissolvant sicut est ruta cyminum
castoreum et castoreum purgetur in corpore
secundum exigentiam particularem Deinde
[illegible] sicut sic de in est
unguentis v° de paralisi et balnea
sulfurea et marina et salsa
sive naturalia sive artificialia multum
valent et ventose sive scarificatione
et cum scarificatione [illegible] et consueta
[illegible] administratum manu Et
[illegible] si fiunt in carne conficiunt aliquando
[illegible] tempore post [illegible]
precessum sic omnino saltus igitur seu
retigatio curatur sicut tremor
Clarificatio Conveniens videtur cum
Galieno v° de morbo et accidenti quod
accidens dicit quod retigatio est motus
nature morbi sed Galienus dicit quod est motus
morbi dico quod retigatio non est motus
nature sed motus morbi quia ventositas
non habens exitum et ideo movetur sicut
vermis aut formica aut ad modum
saltus vel deambulationis Sed tamen
sed quia virtus movendi per modum dilatationis
et constrictionis et quia est magna quantitas
eius tremori tantum adhuc
[illegible] accidentia videtur dicebat
esse motum morbi et nature Clarificatio
quod licet cor sit calidissimum [illegible] tamen
[illegible] grossae ventose per partes
retigationes aut in se aut in sua
capsula

De tortura

Tortura est morbus officialis

figuratam et dispositionem suam naturalem reddendam
penitus. Ca. Capitulum 18m de passionibus que paralisi
aut spasmo veniunt nervis et la-
certis faciei aut apud colli et ita
de aliis que laedunt nervos sicut dictum
est capitulo de paralisi et capitulo de spasmo
Signum. Signum si sit tortura quia la-
bia non possunt bene claudi. Et signum
in aliqua parte sit tortura quia sa-
na est membra quia trahuntur et ad
suam naturalem dispositionem reduci prout aut spasma
non. Signum enim torture est multo
spiritu et saliva aut tenui eo. Signum
aut quod sit paralisis est partis relaxa-
tio mollificatio et humiditas et sal-
iva multa. Signum aut spasmi est
duricies et contractio et dolor illius
partis et dolor capitis et si est de re-
pletione venit subito et si est de ina-
nitione venit paulatim et precesse-
runt ea que corpus eius aniquil-
lant sicut febris vigilie tamen et siti
et est facies corrugata. Pronosticatio
Pronosticatio est quod si tortura fuerit vetere
et duraverit a multis aut eam
magna difficultate curabitur. Galie-
nus dicit torturam et torturam spasmum
aut paralisim aut epilepsiam annunciare. Galienus
aut torturam fortiter advenerat nisi
dolores intelliget et si illos nisi
nisi curaverit priusquam ~~dolores~~ morbi
~~durare in flora~~ Cura. Primo
morbi durate in flora et farina et
alia sicut sicut in paralisi et spasmo.
Spasmo tamen ad torturam specialiter ista
sunt utiliter. Multi si contineat loco
ille quando ad 3 i acero vel cum
pirate et unum 3 ij. Et unum
de istis ponatur sicut est in melle de
oleum aut oleum aut emplastrum et que
apponatur in occipitio et collo et
supra tempora et mandibulas et
similiter partem lesam. Et quod de istis sunt
in partem fiat gargarisma aut
capitulum ut masticatorium singu-
lare. Secundum est et alia de arabie.

eruerit acclamavit unus medicus
mirum est quomodo mirum est acci-
piens aut congesserit et bulliat in
vino et mel imbibat cibaria vio-
lato et panes resumptive et cum
malva et bombace et una gutta vel
duo trepide in naribus instillet.
20 ff multe doctorum et multe medici
strenuo tanto quia ista purgat caput
inevitabile et confortat nervos et
ideo de istis posuit si olium aut emplastrum
et quod apponantur sicut unguente ne
norent. Ista aut lenit bene in continue
inali. Torpore mundificato vel cum
frictione aderit et capitis et occi-
pitis et colli et totius partis lese.
Et vel est quod quoniam speculum se ipse
inde et si speculum est de talibus me-
lius et quod studeat contingere labia
et facit facere sua et per se et in
membris et vel aderit rubricare
in tuba de torum frequenter quia
tor fuerit ad reconfirmationem figure
vel cum stimulatio sicut rubigella
et castoreo et pipere vel cum suffu-
migatio aut fomenta que in eo in
odoribus noceat et quod adda superponit
et oppositionat. Vel etiam aut dinerus
est castoreum in ventis cum istis certo
amici sicut dicitur vel quod fiat in collo.

Incipit 3 particula et incipit
a passionibus oculorum

Capitulum primum de creatione oculi
Ca. 2m. de passionibus que
fiunt in sclirotica enim sunt ob-
talmia ungula macula
rubea. Post macula casus pulvis tuor
duricies prurita apostema glandulosa
ulcus et sanies corrosiva radius
et diminutio eius fistula lacrimalis
Ca. 3m de vulneribus cornee
Ca. 4m de passionibus uvee sicut
est dilatatio et constrictio
Ca. 5m de debilitate visus
Ca. 6m de passionibus quod fit tunice